

Slera-aha á emnde a bela á Yaisu

Watse Edderwa á velakurte Shedekwe Cufedde

¹ Ámbarka á ɲa Tiyaufilus: Náwa názu yá puwaktá ya áte elva a Yaisu: Am wakita na ndza ya puwakte zuɲɲwe na keni ndza ya ndakndaha bademme, názu ndza a maganaa ɲane, antara názu ndza a kwaratersaa ɲane ge emnde, fetaufe á slera-aha-aara, ² dem vacite na a eksante ge Dadaamiya á dem samaya. Am sarte na zlaɓe zlalaaka á dem samaya na wá, a kwaraterse názu watse tá de maganá itare bademme ge emnde a bela-aara. A kwaraterse an hakuma á Shedekwe Cufedde. ³ A marateraa ire-aara ser kwakya, geni a diyareddiye ba shagera ganakini ɲane an shifa ba jirire; háre kul ufade á kwaraterse elva áte *kwára á Dadaamiya. ⁴ Vacite umele tá arge náza za wá, a ba ɲane á elvan ge itare: «Njawinja á ba áhuna am Urusaliima, ufawufa názena a ba Edderwa watse á de vakurteva ya ndakurndaa na. ⁵ Adaba Yuhanna wá, ɲane a magateraa baptisma ge emnde an yawe, amá kure wá, á de haraaka kwakya watse tá magakurá baptisma an Shedekwe Cufedde.»

Zlálá á Yaisu á dem samaya

⁶ Daaci ta jamme ge pukura-aha átevege ɲane, ta ndavanuhe: «Watse ká tsatsaná á ba am sarte ɲanna emtu sleksire á *Iserayiila Yaakadada?»

⁷ A n̄waterante ge Yaisu, a ba n̄ane á elvan ge itare: «A tsanaa ba Edderwa palle an hakuma-aara zamane-aha, antara sarte-aha n̄anna, slera á kure-ka ge dise una. ⁸ Kure wá, watse kwá shá hakuma áza Shedekwe Cudedde na á de vakurtá Dadaamiya na, kwá de maga seydire an zhera-aaruwa am Urusaliima áhuna, am hude á Yahudiya bademme, am *Samariya, dem hude á duniya bademme.»

⁹ Ba a ndaase una n̄anna Yaisu wá, a naba tsetehe á dem samaya á ba áte ice-aatare, a shebanvehe ge kumba. ¹⁰ Áma itare zlahe tá zhara ba ice á dem samaya. Daaci ta naba jesaarehe ge zala buwa, tá am nan̄gyuwe dzayye á katafke-aatare ba estuwa, ¹¹ a ba itare tá elvan ge itare: «Ekkure emnde a Galili na labára kwa tsatsehe estuwa, kwá zhara ice á dem samaya na? Yaisu n̄anna kwá zharaná kure a yakurhe na wá, watse á eptsa zlahe ádaliye ba seke una kwá an̄kwa zharaná kure á zlala á dem samaya na.»

Ta eksetaa ura am kelá á Yahuda

¹² Daaci ta naba tsekwehe ge pukura-aha áte egdza wa n̄anna tá daháná an Wa Anyaranyara na, ta naba eptsa-aatare á sem Urusaliima. Wa n̄anna yiyiyeka dekideki, dágave-aatare á jauka am kilaumaiter palle antara Urusaliima. ¹³ Ba saraasa am Urusaliima maa, ta d̄álá á ba á dem bere-aatare na mbarsembe nja am hude-aara, bere átire ge bere umele na. Náwa itare zhera-aha-aatare: Piyer, Yuhanna, Yakuba, Andere, Filip, Taumas, Bartaulauma, Mata, Yakuba egdza á Halfa, Simaun na wayaaka tá kwaráterá

emnde umele na, antara Yahuda egdza á Yakuba, itare una ta emnde a bela, ¹⁴ antara tara Maari emmenjara ge Yaisu, ira egdzar mama-aha-ñára ge Yaisu, antara njwasha umele. Emnde njanna bademme tá anjwa jáháva ba kelaazare, tá anjwa njala Dadaamiya átirpalle.

¹⁵ Vacite umele maa, jarammeje emnde a fetarfe tá maga deremke an kul buwa wá, a tsetehe ge Piyer, a tsaahé am dágave-aatare, ¹⁶⁻¹⁷ a ba njane á elvan ge itare: «Ba estuwa egdzar mama-aha-aaruwa, Yahuda, njane keni ndza ba palle á miya, a maganaa slera ge Dadaamiya á ba am dágave á miya, amá am sarte na emnde tá kátá eksa Yaisu wá, njane a gev slekatafke-aatare. Elva á Yahuda wá, ndza a enndáhá Shefekwe Cufedde á kya *Dawuda ganakini watse á geva njane slekatafke á emnde a eksa Yaisu. Daaci shagera ba á sessa jirire-aara,» a ba Piyer.

¹⁸ (Yahuda maa, a de shekweve fe an shungu na ta vanta adaba haypa-aara njanna, amá a shaa emtsa am fe njanna. Duwa-aara á dem fe njanna, a de mbedehe á ba an ndzedá, a naba kyehe ba seke feka, a paceve ge nanje-aara. ¹⁹ Bademme á emnde a Urusaliima diyardiya lámare njanna. Adaba una njanna, ta fanaa zhera á Akaildama ge fe njanna an elva a ekse-aatare, amaana: Fáhe á uzhe.)

²⁰ Daaci Piyer a eksetaa elva-aara zlabé adaliye, a ba njane: «Elva á Yahuda wá, anjwa puwartepuwa am jabura, geni sey wulfe-aara á nyefnye ba gela. De ba á katafke keni, baaka ura á fá sera am sledfe-aara. Anjwa an puwa

zlaɓe á daliye geni sey á demá ba ura umele á dem kela-aara.

²¹⁻²² «A ndahanaa wakita á Dadaamiya tsawe estuwa wá, daaci sey mi shansha ura palle á njá antara miya, mi maga seydire á tse á Yaakadada Yaisu am fáyá kerde. Edda-aara ɲanna keni sey mi eksana am dágave á emnde na ni ndza tá aɲkwa antara miya ba kelaazare, am sarte na má aɲkwa já dɓaba antara Yaakadada Yaisu am huɗe á larde na. Sey edda una ndza aɲkwa antara miya daga segashe á Yaisu am yawe á bapɓisma áza Yuhanna, dem sarte a zlá-lá-aara á dem samaya.» Estuwa a ba Piyer. ²³ Daaci ta tsatsaa zala buwa, tara Yusufa, ɲane una a shaa zhera á Barsabas, Yustus keni ba zhera-aara, tá antara Matiyas. ²⁴ Daaci ta magaa maduwa á deza Dadaamiya, a ba itare: «Yaakadada á miya, ekka wá, diyakdiya názu am huɗe á emnde baɗemme. Aɗaba una ɲanna, maraɲeránmára edda una ni ka eksesaa ka am emnde buwa na, ²⁵ ge mága slera na a yanaa Yahuda na. Aɗaba zlazlálá ɲane á dem tate na á zlayán ge ɲane.» ²⁶ Daaci ta puwete zhera-aha-aatare áte nákwá, ta magaa njeri wá, a segasha zhera á Matiyas, ta maslaterve ge emnde a bela, ɲane a gevaa kelaawa ju buwire-aatare.

2

Sawa á Shedeƙwe Cuɗeɗe

¹ Am samsa muɲri á *Pantaikausta maa, ta jamme ge emnde a fetarfe baɗemme am tate palle am muɲri ɲanna. ² Daaci cekwaanɲuɗi wá, tá cena ba hula á duksa á sá am samaya ba

seke mága á effeya yaikke, hula-aara a se hyema am huđe á bere na tá am huđe-aara na. ³ Tá zhara ba sessa duksa umele á gáráva an nara á kárá wá, duksa ñanna a tegese gergere kwakya, a tsakwaa áte ire-aha-aatare pálpale bademme. ⁴ Ta nahete estuwa an Shedekwe Cudedde, ta fantau ge ndáhá elva an we á ekse gergere, tá ndahaná an hakuma na a vatertaa Shedekwe Cudedde na.

⁵ Am sarte ñanna maa, tá ankwá Yahudiya-aha na ta segáshe am larde-aha á duniya bademme, tá njá am Urusaliima, ñarnaaja nadina-aatare á ba an jirire. ⁶ Am sarte na cenarácena hula á duksa ñanna maa, ta naba sawa, ta se jamme am tate ñanna. Weshaptewesha enkale-aatare bademme, adaba ma ware-aatare keni á cená emnde a fetarfe na tá ndáhá elva á ba an we á ekse-aara. ⁷ Bademme-aatare tá maga ba najipu-aara, diyarka ba názu tá enndáhá keni. A ba itare: «Emnde na tá ndáhá elva na, ábi bademme-aatare ta ba emnde a Galili? ⁸ Ay a sawa estara kena bademmire á miya má ankwá á cenatercena, ma ware á miya keni á cena ba elva na ta yanaa am huđe-aara na? ⁹ Miya, náwa emnde umele á miya kwaye ta sawa am haha á Partiya, emnde umele ta sawa am Maidiya, emnde umele ta sawa am Ailamiya, emnde umele ta sawa am Maisaupautamiya, emnde umele ta sawa am Yahudiya, emnde umele ta sawa am Kapadaukiya, emnde umele kwaye ta sawa am Pauntus, antara Aziya, ¹⁰ emnde umele ta sawa am Pirigiya, antara Pamfiliya, emnde umele ta sawa am Misera, antara dalbe

palle am haha á Libiya átevege haha á Siraine, emnde umele kwaye ta sawa á sa am larde á Rauma. ¹¹ Zlabe ádaliye, emnde umele kwaye ta sawa am Kairaita, antara Arabiya. Tá anƙwa Yahudiya-aha miyenne, antara emnde na ta deme an de á dem nadina á Yahudiya-aha. Aley ni baɗemmire á miya mi cena ma ware keni tá anƙwa á ndaha slera yaikke na a maganaa Dadaamiya na á ba an we á ekse-aara?» ¹² Najipu ŋanna jauje ge ndzedɗa-aatare, diyarka ba názu tá enndáhá keni. Ázara kena jeba una, a ba itare am dágave-aatare. ¹³ Amá emnde umele-aatare ágire tá epsawa emnde a fetarfe wá, a ba itare a dattersaa ba mbazla am enƙale.

Waazu á Piyer

¹⁴ Daaci a naba tsetehe ge Piyer antara emnde a bela umele, a fantau ge ndahater elva ge emnde a jahava á ba an ká kwára, a ba ŋane: «Kure Yahudiya-aha, antara emnde umele na tá am huɗe á Urusaliima na baɗemme, fawfa hyema ba shagera, cenawáncena názu yá anƙwa á ndakurndaa na: ¹⁵ Emnde na wá, weshateka ire-aatare áte una kwá slaná kure na. Adaba zlabe ba gusere emtsaade. ¹⁶ Una ba jirire á názena ndza a ndahanaa nabi Yauwail, a ba ŋane:

¹⁷ A bantsa Dadaamiya: Náwa názu watse á de magava am halavuwa á zamáne-aha: Watse yá hyantehye Shedekwe-aaruwa áte emnde baɗemme. Egdzara á kure zála, an ŋwasha tá de shá wahayu-aha,

tá de maga slera á nabiyyire, yá de vaterte shene ge emgyegwar zala-aha á kure.

18 Yá de hyantehye Shedekwe-aaruwa áte náve-aha-aaruwa, antara kwatena-aha-aaruwa keni. Bademme tá de maga nabiyyire am sarte-aha nanna.

19 Watse yá maganaamaga najipu-aha na ndza magaaveka dekideki na am samaya antara áte haha. Watse ankwara tara uzhe, antara kára, ira yire á kára yaikke ba seke kumba.

20 Zlabe ádalije: Vaciya á de gev danjwe, tere keni á de gev kyanje ba seke uzhe. Am iga á una-aha nanna maa, á de sawa kwaskwe yaikke na an dárádza jipu, á sawa Yaakadada átekwa na.

21 Daaci ma a dantaa ware zhera á Yaakadada keni á lyelye shifa-aara. Kwaya nane názena ni a ndahanaa Dadaamiya á kyá Yauwail.»

22 Daaci Piyer a eksetaa elva-aara zlabe ádalije, a ba nane: «Ekkure emnde a *Iserayi-ila, cenaucena názu yá bakurná ya na: Yaisu ura Nasarátu na wá, a belanaa ba Dadaamiya á sezekure. Adaba Dadaamiya a magaa nalaama-aha, antara najipu-aha umele gergere á kyá erva an nane am dágave á kure, ba kure keni diyakurdiya bademme. 23 Á ba am date keni Dadaamiya a tsanaa ba estuwa. Nane diyaadiya ganakini watse á de fakurme am erva ge kure. Adaba una nanna kwa naba faterem am erva ge emnde a haypa, kwa jaa shifa-aara áte dzangala.

24 Amá a naba nejlese ge Dadaamiya am zladá á

fáyá, aṅkwa an shifa-aara zlaḅe ádaliye. Adaba ḅaaka hákuma á emtsa ganakini á ṅanaaṅa.

²⁵ Náwa názu a ndahanaa *Dawuda áte ṅane:

Ba kelaazáre yá zhara ba Yaakadada an ice-aaruwa, aṅkwa á njá am nadafa-aaruwa geni a gazleka ervaunḅe-aaruwa ḅekideki.

²⁶ Adaba una ṅanna, geḅantegeda jipu am ervaunḅe-aaruwa, baḅemme a názena a sansaa we-aaruwa, yá ndahaná á ba an higa. Ma yá an vuwa a laakire na keni, watse yá puwanse á ba an hairire, yá fá táma-aaruwa áte Dadaamiya.

²⁷ Adaba ekka Dadaamiya wá, ká eblyanveka shifa-aaruwa ba estuwa am faya, ká yánka á sepe vuwa á sleslera á ṅa ḅekideki.

²⁸ Ka marisaa ka baráma a dem tate á shifa, ekka ká aṅkwa antara iya ba kelaazáre, adaba una ṅanna ervaunḅe-aaruwa ba seke nama. Estuwa a ba *Dawuda.»

²⁹ Piyer a eksetaa elva-aara zlaḅe ádaliye, a ba ṅane: «Egdzar mama-aha-aaruwa, máki ba eggyemiya *Dawuda wá, tsawaatse yá ndakurn-daha jirire-aara: ṅane wá, jaaveje heḅarhedá, sem vatena keni zlaḅe aṅkwa irekhya-aara.

³⁰ ṅane ndza nabi á Dadaamiya, ndza diyaadiya názu a banna Dadaamiya. Dadaamiya a zanu ba waḅa-aara, a ba ṅane: Yá de vante sleksire á ṅa ba ge palle á eggye-aha á ṅa, á de geva ba ṅane slekse am iga á ṅa. ³¹ Á ba am date keni ndza diyaadiya *Dawuda ganakini á de tsetsa *Almasiihu am fáyá, amaana: Edda una a eksesaa Dadaamiya. A ndahanaa adaba una ṅanna Dawuda, a ba ṅane:

Dadaamiya yánka ñane am fáyá, safka vuwa-aara ge ñane dekideki.

³² Ba Yaisu ñanna degiya una tsantetse Dadaamiya am fáyá na. Náwa ñere ña emnde a mága seydire-aara. ³³ Ñane a demanve ge Dadaamiya, a njanaahe am naɗafa-aara, a de vante Shedekwe Cufedfe na ndza a bántsa ñane watse á de vanteva na. Daaci názu kwá nanaa kure, kwá cenaná kure kina na wá, á maganá ba Shedekwe Cufedfe ñanna a shanaa Yaisu na, a hyantaa ñane áte ñere. ³⁴ *Dawuda an ire-aara wá, ñane zlalaaka á dem samaya, amá a ba ñane:

A ba Yaakadada, Dadaamiya á elvan ge Yaakadada-aaruwa: Njiinja ka am naɗafa-aaruwa,

³⁵ dem sarte na yá gatervege kelaade-aha á ña náza puwa sera á ña.

³⁶ «Daaci kure emnde a *Iserayiila wá, baɗemme á kure diyaweddiye ba shagera ganakini Yaisu ñanna kwa naba zlañelehe áte dzañgala na wá, ba ñane una a tsanaa Dadaamiya ge Yaakadadire, ba ñane una *Almasiihu, edda una a eksesaa ñane.»

³⁷ Ba cenarácena elva á Piyer ñanna wá, ba palle a enkale-aatare baaka ñezlañezla er-vaunɗe-aatare. Daaci a ba itare tá elvan ge tara Piyer antara emnde a bela umele: «Íjá maganá estara kina egdzar mama-aha-aaruwa?»

³⁸ A ñwaterante ge Piyer, a ba ñane á elvan ge itare: «Magaumága tuba, a magarakurnaamaga baptisma an zhera á Yaisu *Almasiihu, geni a yakuraarye Dadaamiya haypa-aha á kure. Daaci

Dadaamiya á vakurte Shedekwe-aara Cufedde. ³⁹ Adaba a ba Dadaamiya á de vakurte duksa nanna ge kure antara egdzara á kure, á de vaterte ge emnde na ta yiyiye, á de vaterteva ge emnde na ni watse á d'ahaterá nane á sezenjára na bademme.»

⁴⁰ Piyer a fateraare elva-aha umele gergere kwakya ge tsante enkale-aatare, antara ge faterem ndzedá am vuwa. A ba nane á elvan ge itare: «Sawansese ire á kure am dágave á emnde a maga mándzawire.» ⁴¹ Vacite nanna, emnde kwakya lyarvaalya waazu á Piyer fartarfe, magarateraamaga baptisma. Á maga emnde debu keye fartarfe ge emnde a fetarfe. ⁴² Ta faa hyema jipu ge cenaa waazu-aha na tá ankwá kwaratersa emnde a bela, ta wáva jipu ge gev palle am duksa bademme áte njá á egdzar mama, antara ge zá d'afa-aatare átirpalle, antara geni a icarseka am tate á maduwa d'ekideki.

Njá á emnde a fetarfe.

⁴³ Emnde bademme tá geja ba ire, adaba Dadaamiya a magaa najipu-aha gergere kwakya á kya erva an emnde a bela. ⁴⁴ Emnde a fetarfe bademme garevge ba palle, názu am erva-aatare keni ba palle. ⁴⁵ Tá njá á ba válá kazlanja-aatare, tá sá shungu-aara áseza emnde a bela, tá se teganá am dágave-aatare, ma ware keni ba deydey á wedere-aara. ⁴⁶ Tá ankwá jáháva ba kelaazare am *mashidi yaikke, tá ankwá jáháva am mba-aha-aatare ge zá duksa-aatare átirpalle, tá ankwá za d'afa-aatare an higa, ervaunde-aatare palle. ⁴⁷ Tá ankwá á gala

Dadaamiya, emnde bademme hayaráterháyá. Daaci Yaakadada anƙwa á lya emnde umele keni ba kelaazare, anƙwa á sagatersága.

3

Mbaambe zhel nguryekwe

¹ Vacite umele an lásar, tara Piyer, antara Yuhanna tá anƙwa á dǎlá á dem *mashidi yaikke ge de maga maduwa á lásar maa, ² anƙwa zhel nguryekwe umele tá yán ba estuwa á sawa am hufe á emmenjára, anƙwa á njá átuge palle á we-aha á mashidi njanna, átuge una zhera-aara We á bere Zariya na. Zhel njanna wá, tá anƙwa á dánda emnde-aara ba kelaazáre, á de njala áza emnde a dem mashidi.

³ Vacite njanna maa, ba a naa tara Piyer antara Yuhanna, tá anƙwa duwa tá dem mashidi wá, a naba njalateru sadake. ⁴ Tá ezzhárá tara Piyer antara Yuhanna. «Zharanjerzhára!» a ba Piyer á elvan ge zhel njanna. ⁵ A zharateraahe ge nguryekwe na ba shagera. Adaba a kurken watse á shá sadake ázetare. ⁶ Daaci a ba Piyer á elvan ge njane: «Ma gursa, ma shunƙu keni baaka ázerwa dekideki. Amá yá vakte názu a shanaa erva-aaruwa: Yá ndaaka an zhera á Yaisu *Almasihu ura Nasarátu, tsetse ezzlala.» ⁷ Daaci a naba njanaahe an nadafa-aara, a tsante. Kerten sharánsha dzandzanjire sera-aha-aara, ⁸ a naba ebzavte á sá am haha, a tsaahé áte sera-aha-aara, a fantau ge zǎlǎ. A dem mashidi antara tara Piyer tá an Yuhanna, á zǎlǎ estuwa, á vaza, anƙwa á gálá Dadaamiya. ⁹ Emnde bademme naránna anƙwa á zǎlǎ, anƙwa á gálá

Dadaamiya. ¹⁰ Am sarte na diyareddiye ganakini ba nguryekwe na á ñala áte we á mashidi na tá d'ahaná an We á bere Zariya na, baɗemme tá maga ba dikere, tá geja ba ire áte zhel ñanna.

Waazu á Piyer am *mashidi yaikke

¹¹ Am zlalaaka zhel ñanna átevege tara Piyer antara Yuhanna, ta duhe á dem dzadzáwe á *mashidi yaikke ñanna ba kerɗe, am dzadzáwe na tá d'ahaná an dzadzáwe á Suleymanu na, daaci emnde baɗemme tá zhagade á ba ásezetare, aɗaba tá am najipu yaikke. ¹² Ba a naa emnde ñanna Piyer, a ba ñane á elvan ge itare: «Kure emnde a *Iserayiila mu, kwá aṅkwa á maga najipu á uwe kure? Labára kwá zharanjerzhára estuwa? Kwa kurken zhel na a shaa sera-aara na an ndzedá á ñere emtu? Emtu aɗaba ñanernaana nadina á ñere emtu?

¹³ Una ñanna ka ɗekideki. Ba Dadaamiya na ta kezlan ugje eggye-aha a miya tara Ibrahim, antara Isiyaaku ira Yakubu na, a vantaa ba ñane ɗemɗemire na ge sleslera-aara Yaisu. Amá kure, kwa danaa ba kure á deza male-aha á duniya, kwa yanaa ba kure á katafke á sleksu *Pilaatu, ndza a bánba tsa ñane ganakini á belanaabela.

¹⁴ Kwa yaa ura cuɗeɗe, ura jirire, kwa ñala sleksu Pilaatu ganakini á belakurá sleceba shifa.

¹⁵ Daaci kwa janaa ba kure edda á shifa na, amá tsantetsa Dadaamiya am fáyá, ñere ña seyde-aha-aara. ¹⁶ Zhel ñanna kwá aṅkwa á zharaná kure diyakurdiya na wá, a vantaa ba hakuma na am zhera á Yaisu na ndzedá. Ba fetarfire áte

Yaisu una a mbanaahe ba dekidfeki, kwaya nane á katafke á kure.

¹⁷ «Amá diyandiya ganakini názena kwa maganaa kure antara male-aha á kure áte Yaisu na wá, kwa maganaa adaba diyakurka. ¹⁸ Amá Dadaamiya a magaa ba jirire á názena ni a ndahanaa nane am mbuwe á nabi-aha-aara werre bademme na. Adaba a ba nane, sey *Almasiihu-aara á shushe zlada. ¹⁹ Sawmbare á sem sera á Dadaamiya, magaumága tuba geni á yakuraarye haypa-aha á kure. ²⁰ Daaci Yaakadada á vakurteva hairire am ervaunde, á vakurteva Almasiihu na ndza á ba am date keni ndza a eksakurse ba ge kure na. Amaana: Yaisu. ²¹ Amá kina wá, zlafe Yaisu *Almasiihu á njá á ba am samaya emtsaade, dem sarte na Dadaamiya ganvege duksa bademme anwaslire, ba seke una a ndahanaa nane werre á kya an we á nabi-aha-aara cufedde na. ²² Ábi ndza a enndáha Muusa, a ba nane:

Watse Dadaamiya á belakurá nabi umele ba seke iya, watse á jesaare á ba am dagave á egdzar mama-aha á kure, kwá de cená názena á de bakurná nane bademme. ²³ Ma ware una cenaaka elva á nabi na, sey tá dansede edda-aara am dagave á emnde á Dadaamiya, tá kedanaakeda shifa-aara ba dekidfeki.

²⁴ Nabi-aha umele keni ndza ta enndáha ba seke náza Muusa, bademme ndza ta ndaha ba názena watse á magava am zamane á miya na. Kwaye nabi Samiyail, sem nabi-aha na ta sawa am iga-aara bademme. ²⁵ Daaci egdzar mama-aha-aaruwa, názu a baternaa Dadaamiya

ge nabi-aha ɲanna wá, a ndahanaa á ba áte kure. Zlabe ádaliye, am sarte na Dadaamiya aɲkwa á ɲguɗa namána antara eggyekure Ibrahimia, a ba ɲane: Yá de gá barka áte duniya baɗemme aɗaba emnde á ɲa. Amaana: Namána ɲanna a magakurán ba ge kure. ²⁶ Daaci sleslera-aara Yaisu keni, a belakurán ba ge kure emtsaɗe zuɲɲwe Dadaamiya, geni kwá shá pakyaava antara haypa-aha á kure, á gakuraar barka.»

4

Tara Piyer antara Yuhanna tá á katafke á shairiya áza male-aha á Yahudiya-aha

¹ Am sarte na tá aɲkwa á ndahater elva tara Piyer antara Yuhanna ge emnde, saremsa *liman-aha, antara male-aha á emnde a ufa mashidi, ira *Saduki-aha ásezetare. ² Játerja ervaunɗe jipu aɗaba emnde a bela tá aɲkwa á kwaraterse duksa ge emnde arge Yaisu, tá aɲkwa á ndaterndáhá geni tsetsa Yaisu am fáyá. Amaana: Tá naba tsetsa emnde a fáyá zlabe ádaliye. ³ Daaci ta naba sluwatervaahe, ta naba zleɲaterme am dangay ge ufa mákurálla-aara, aɗaba baaka sarte mázla-aara. ⁴ Amá am sarte ɲanna wá, kwakya názena fetarfe na am dágave á emnde na cenarvaacena waazu na. Kezлакula á emnde a fetarfe á maga emnde debu ilyebe ba zála.

⁵ Mákuralla-aara wá, jarammeje male-aha á Yahudiya-aha, antara emnde a sawari-aha-aatare, ira malum-aha á *tawraita, baɗemme jarammeje am huɗe á Urusaliima. ⁶ Ta magaa jáháva ɲanna antara tara *liman Annas, ba

ɲane una male á liman-aha, Kayafas, Yuhanna, Alaikzandere, ira emnde na tá am huɖe á há á Annas baɖemme. ⁷ Daaci ta tsatsaa emnde a bela na á katafke-aatare, ta ndavateru elva, a ba itare: «Kwa mbanaa an hakuma-ara kure ɲguryekwe na? Emtu a vakurtaa ware hákuma ɲanna?»

⁸ Naatená Shedekewe Cudeɖde am Piyer, a ɲwaterante, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ámbarká á kure emnde a sawari, antara male-aha á ekse, ⁹ kwa vaɲerte ndáva aɖaba shagerire na ɲa maganán ge ɲguryekwe na ka? Kwa ndavaɲerwá ba kure geni ɲa maganaa estara, a ba kure? ¹⁰ Shagera ba una, daaci sey kure antara emnde a *Iserayiila baɖemme kwá diyeddiye geni zhel ɲanna náwa á tse á katafke á kure ba lapiya layye na wá, a mbanaa ba zhera á Yaisu ura Nasarátu na. Ba ɲane una kwa janaa kure áte dzaɲgala, amá tsantetsa Dadaamiya am fáyá. ¹¹ Elva na ta puwete am wakita á Dadaamiya, a ba ɲane: Nákwá na ta eblyanvaa emnde a nyáɲa bere, mbate ɲane jauje ge nákwá-aha umele baɖemme na wá, a ndahanaa á ba áte Yaisu ɲanna. ¹² Daaci ɲá bakurá ba jirire: Baaka ura am huɖe á duniya na ɖekideki, a belanaa Dadaamiya ge se lyamilya, sey ba ɲane palle.»

¹³ Baɖemme á emnde na tá am jáháva ɲanna, tá maga ba najipu á dzaɲdzaɲire á tara Piyer, antara Yuhanna, sakwa diyaratereddiye ganakini baaka dárádza-aatare, ndarseka láyá kwakya na. Diyareddiye zlaɖe ádaliye, geni ta emnde na ndza tá áte vuwa á Yaisu. ¹⁴ Palle a názu tá ndahaná itare baaka. Aɖaba zhel na kení á ba á tse

áte vuwa á tara Piyer, antara Yuhanna, ba lapiya layye. ¹⁵ Ta ngyesaa tara Piyer ásegashe, geni tá ndáhá elva nanna zlabé adaliye am dágave-aatare. ¹⁶ A ba itare am dágave-aatare: «Mí magaterá uwe kina ge emnde na? Adába emnde bademme am hufe á Urusaliima diyareddiye geni najipu nanna á zharaná ba ice á emnde na a mágava á kya erva an itare, mí dzegwánka mága gajawe dekideki. ¹⁷ Amá geni a duka elva nanna á de katafke wá, sey mi gyartertegye an elva ba shagera, ganakini a ndaranka elva ma ge ware kení an zhera á Yaisu nanna mazla-aara.»

¹⁸ Daaci ta detaa emnde a bela na, ta naba piyaterante, a ba itare tá elvan ge itare: «A cenaneránka dekideki kwá kwaraterse elva a Yaisu ge emnde, ba tsála zhera-aara kení am mbuwe á kure.» ¹⁹ Ta nwete ge tara Piyer, antara Yuhanna, a ba itare: «Kyawanaakya ba kure elva nanna á katafke á Dadaamiya, má shagera njá fakursaare ge kure arge una njá fansaare ge Dadaamiya. ²⁰ Duksa palle, nere wá, njá dzegwánka yá ndater názu na naaná an ice á nere, njá cenaná an hyema á nere na ge emnde.» ²¹ Ta valataraarhe ge emnde a jáháva geni a daralika, daaci ta puwateraahe. Sharánka pute na ni tá zaterá an shairiya adába nane. Adába emnde bademme tá ankwá á gálá ba Dadaamiya adába duksa nanna magaavemage na. ²² Zhel nanna ta mbanaa itare na wá, iva-aara jauje am kul ufafe.

Maduwa á emnde a fetarfe

23 Tara Piyer, antara Yuhanna, ba belarateraabela wá, ba zláá-aatare á deza emnde-aatare, ta de tsakaterse elva-aha na ta ndahanaa male-aha á Yahudiya-aha, antara emnde a sawari na bademme. 24 Ba cenarácena emnde a fetarfe una nanna, ta fantau ge nála Dadaamiya an ervaunde-aatare palle, a ba itare: Dadaamiya slekse, ba ka una ka nderaa samaya, antara haha, haye, ira názu am hude-aha-aatare bademme. 25 Ka ndahanaa ba ka á kya an we á eggyenere sleslera á na *Dawuda, a ba nane an hákuma á Shedekwe á na:

Labáre emnde a larde tá ngyaingyaare ice ba dey? Tá ngudaara ye ge názu baaka sera-aara na.

26 Labára ngwadarápsenngwádá slekse-aha á duniya an fitenire, tá ankwá á ngudaara ye male-aha ge Yaakadada, antara Almasiihu-aara, edda una a eksesaa nane.

27 «Samsa-kwa elva nanna. Adaba jarammeje tara *Hirudus, antara Pauntiyus *Pilaatu, antara emnde a larde-aha umele, ira emnde a *Iserayiila, ganakini tá gwaare ge ura cufedde, sleslera á na Yaisu na ka eksesaa ka geni nane *Almasiihu na. 28 Magarnaamaga itare názu ndza ka tsanaa ka an hákuma á na, ka wayetaa ka zunḡwe na. 29 Ká cenácena emtu elva na tá ankwá á puwaná itare na Yaakadada? Vanḡerteva hákuma á ndáhá elva á na ge nḡere emnde a slera á na, geni ná ndaaná á ba an dzanḡzanḡire, an baakire á lyawa. 30 Marsemáre ndzedá á na, geni a gevge nalaama-aha, antara najipu-aha gergere, a mbarembe emnde na tá

áte lapikere an zhera á sleslera á ña Yaisu ura cufedde.»

³¹ Ba zlaruzle am ñála-aatare áza Dadaamiya wá, a naba gyagete ge slede na ta jamme amkwa na ñárñare, itare bademme na nartenáhá an Shedekwe Cufedde, ta de bálá elva á Dadaamiya á ba an dzanðzanjire.

Emnde a fetarfe ta jema nalmáne-aatare átirpalle

³² Jarammeje emnde a fetarfe am enkale palle, antara ervaunde palle antara ba nalmáne-aha-aatare keni. Baaka ura á ba: Náwa una nalmáne-aaruwa ba ge iya palle. Názu am erva-aha-aatare bademme gevge ba palle.

³³ Emnde a bela ta magaa seydire an hákuma jipu, geni ba jirire tsetsa Yaakadada Yaisu am fáyá. Dadaamiya a gateraar barka an tsaka ire ge emnde a fetarfe bademme. ³⁴ Baaka ura a ektsaara duksa dekideki am dagave-aatare. Adaba ura umele a velu fe-aara, ura umele a velu há-aara, ³⁵ ta saa shungu-aara áseza emnde a bela, daaci tá teganá itare, ma ware keni ba deydey á wedere-aara. ³⁶ Ba seke ankwazhel

*Laiwinkau umele ta yanaa am Kiprus, zhera-aara Yusufa, emnde a bela ta fante Barnabas, á kátá ba: slefanem ndzedá am vuwa ge ura. ³⁷ Ñane keni ba veluvele fe-aara, a saa shungu-aara á ba áseza emnde a bela.

5

Labáre á tara Hananiyas an Safira

¹ Anƙwa zhele umele zhera-aara Hananiyas, zhera á mukse-aara Safira. Nane keni a velu fe-aatare. Amá zlaruzle am ndáhá antara mukse-aara ge ica fida maa, ² lauƙtu á dándá shunƙu á fe na wá, a naba tegese, a daa ba kyalma-aara á deza emnde a bela. Mukse-aara wá, diyaadiya bademme. ³ Daaci a ba Piyer á elvan ge nane: «A ngyemaa estara Shaitaine á dem ervaunde á na estuwa Hananiyas, ká icaná fida ge Shedekwe Cufedfe? Adaba ka icanme kyalma á shunƙu á fe na ge ire á na, ka saa ba kyalma, a ba ka bademme. ⁴ Ábi am sarte na zlafe velakuka na ndza fe á na ba ge ekka? Ma náwa velakuvele keni ba shunƙu á fe á na? Ka magán ge uwe una Hananiyas? Fida na wá, ka maganjerán ge nreka palle, amá ge Dadaamiya.» ⁵ Ba cenáncena una nanna Hananiyas wá, kreppe a naba mbedehe, antara ba emtsa-aara. Emnde na ta cenaa labáre nanna bademme dámnda lyawa am itare. ⁶ Daaci ta sem ge dawalaa, ta fafeme emtsa-aara am kalpakane, ta de hedfehe.

⁷ Shekwaashekwa cekwaanƙuƙi á maga saa keye wá, a semhe ge mukse-aara keni. Amá an kaltaadfa á názu a shaa zhele-aara. ⁸ A ndavanuhe ge Piyer, a ba nane: «Kwa velu fe á kure ba ge shunƙu na náwa nane na emtu?» A nƙwete: «Ane, na velu ba ge una nanna.» ⁹ A ba Piyer á elvan ge nane: «Labára nane ge kure, kwa zluhe am ndáhá antara zhele á na ge zhára názu am huƙe á Shedekwe á Yaakadada na? Ká cenáncena emtu? Dawalaa ta zluwa á hedfa zhele á na ba kina, tá anƙwa áte we á bere, ekka keni tá daksede.» ¹⁰ Ba we keni zlafe hedfanuka

sleβela na wá, kreppe a naba mbedehe ge mukse á Hananiyas, a emtsehe ñane keni, ta se fadese ge dawalaa na, ta de hedfanve ge zhele-aara. ¹¹ Daaci tá puwanu ba erva ge ervaunǵe emnde a fetarfe baǵemme, antara emnde na ta cenaa labáre ñanna baǵemme.

Najipu-aha na ta maganaa emnde a bela

¹² Emnde a bela ta magaa nalaama-aha, antara najipu-aha gergere kwakya. Baǵemme á emnde a fetarfe tá anǵkwa á jáháva átirpalle am dzadzawe na tá daháná an dzadzawe á Suleymanu na. ¹³ Tá anǵkwa á zlebaterzleba tsa, amá ba palle á ura a sherse ice ge dezetare baaka dekideki am emnde na fartareka na. ¹⁴ Aley ba kelaa wera á ekse, an zála-ka, an ñwasha-ka, emnde kwakya tá anǵkwa á fetaare áte Yaakadada, tá se saga emnde a fetarfe. ¹⁵ Emnde kwakya tá dá emnde-aha-aatare á dete we á baráma, tá de zlavaterá áte egdera-aha, antara áte buce-aha, ganakini má á degasha Piyer wá, ma a shátershá ba shedfekwe-aara keni emnde umele am itare. ¹⁶ Emnde kwakya ta saa emnde-aha-aatare na ta lipa-aha, emnde umele tá an shaitaine, ta sateraa á sawa am ekse-aha na ta herherzhe an Urusaliima na, baǵemme mbarembe.

Zlaǵa na ta shateru ge emnde a bela

¹⁷ Daaci a naba tsante shelha male á *limán-aha, antara emnde na tá am ekte ge ñane, amaana: *Saduki-aha. Ta tsante shelha áte emnde a bela ge magateraa palasa. ¹⁸ Ta halaterte, ta de puwatermhe am dangay, áte ice á emnde baǵemme. ¹⁹ Amá a naba semhe ge malika á

Dadaamiya an vayiya, a werante dangay ñanna, a sanse emnde a ñela, a ba ñane á elvan ge itare: ²⁰ «Zlauzlálá! dawmbare á dem *mashidi yaikke, bawateránba elva á shifa áñwaslire na ge emnde baðemme.» ²¹ Ane, á ba emnde a ñela. Ba werre an enjlya-waabere wá, ba zlala-aatare á dem *mashidi yaikke, ta de kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde.

Cekwaangudi á ba an enjlya ñanna maa, male á *liman-aha antara emnde-aara ta ðante emnde a sawari, antara male-aha á Yahudiya-aha baðemme, ta magaa jáháva yaikke. Daaci ta belaa sawji-aha-aatare á de sá emnde a ñela na am dangay. ²² Duwa-aatare, de beraraterka emnde a ñela na. Sawji-aha á ufa dangay keni tá á ba áhuwa tsa. Daaci ba eptsa-aatare an labáre áseza male-aha na, ²³ a ba itare: «Duwa á ñere á dem dangay, ña de shanaa á ba an zleña káñgeláññe, sawji-aha keni baðemme tá á ba áhuwa, amá ña werante wá, shañeránka ñere ura am huðe-aara.» ²⁴ Ba ta cenaa una ñanna male-aha á *liman-aha, antara male á emnde a ufa mashidi na wá, ba palle a názu tá ndahaná itare keni ñaaka. Tá dzámá ta zlalaa estara emnde a ñela, antara názu watse á de magava na.

²⁵ Cekwaangudi wá, samsa ura, a ba edda-aara á elvan ge itare: «Kwaye emnde na kwa dateraa á dem dangay áwaya na, tá ankwá á kwaraterse duksa ge emnde am *mashidi yaikke.» ²⁶ A tsetehe ge male á emnde a ufa mashidi, a duhe antara emnde-aara, ta de saa emnde a ñela na. Amá ta sateraa á ba an enjkale, aɗaba ta kuva

emnde bademme, ganakini a dzagaraterseka an nákwá.

²⁷ Sarateremsa á se katafke á male-aha ñanna, a naba valateraarhe ge male á *liman-aha ge emnde a bela na. ²⁸ A ba ñane á elvan ge itare: «Ábi ña piyakurtepiya geni ndahauka elva á dawale ñanna, ma zhera-aara keni dfekideki am larde na? Kwá maga uwe kena kure kina? Kwa hyanme waazu á kure ñanna am huđe á Urusaliima, kwá kátá puwanerem uzhe á zhel ñanna am mbiye á ñere ge ñere emtu?» ²⁹ Ta ñwete ge tara Piyer, antara emnde a bela umele: «Ñere wá, ñá fansaare ba ge Dadaamiya arge emnde. ³⁰ Kure kwa naba zlejela Yaisu áte dzangala a emtsehe, amá tsantetsa Dadaamiya na ta fansaara eggye-aha a miya werre na am fáyá. ³¹ Ñane a demanve ge Dadaamiya, kina ankwá am nadafa-aara, a ganve slekse arge emnde bademme, a ganve slelya geni á kwaraterse baráma a tuba ge emnde a *Iserayi-ila, geni a yateraareye Dadaamiya haypa-aha-aatare. ³² Ñere, antara Shedekwe Cufedde na Dadaamiya ankwá á vaterte ge emnde na tá ankwá á fansaarefe na, ña seyde-aha á labáre ñanna bademme.»

³³ Ba ta cenaa una ñanna, a naba jaterhe ge er-vaunđe, haa tá kátá ceba shifa á emnde a bela na bademme. ³⁴ Amá ankwá ura *Farisa umele am dágave-aatare, zhera-aara *Gamaliyail, ñane malum á *tawraitá, emnde bademme tá ankwá á fá zherwe áte ñane. A tsetehe ge ñane, a ba ñane: A daratersede emtsaade emnde ñanna

cekwaangudi. ³⁵ Daratersede emnde a bela na á degáshe maa, a ba ɲane á elvan ge emnde am jáháva: «Fawfa hyema am názu watse kwá magaterán ge emnde na egdzar mama-aha-aaruwa. ³⁶ Yehauteyeha Taiwdas, a naba ganve ire-aara male, ya slendzedá a ba ɲane, emnde tá hyephye deremke ufađe ta đabete ɲane, amá jarejja. Emnde-aara ɲanna keni zadaratervezáđe, ba uwe keni cenaránka mázla-aara. ³⁷ Am iga á Taiwdas keni jesarje Yahuda ura Galili, a jesaare am sarte á ja jembel á emnde. ɲane keni ndza ta đabete ba estuwa emnde, amá ta naba ja ɲane, emnde-aara ɲanna keni zadarevzáđe. ³⁸ Daaci názu yá bakurná ya wá, kina keni naba yawaterya kure a zlarzlálá. Slera-aatare ɲanna máki ta jansaara ba emnde wá, watse á zlauzle. ³⁹ Amá máki ba jirire slera-aatare ɲanna ni a sawa á ba áza Dadaamiya wá, baaka názu kwá eksáná áte itare đekideki. Amá magaumága enkale. A gevka kwá wava an Dadaamiya.» Daaci bademme á jáháva eksarekse sawari á *Gamaliyail. ⁴⁰ Ta đahaterterte emnde a bela na zlađe áđaliye, ta zateruhe an ja, a ba itare: «A cenaréránka faikke kwá bálá waazu zlađe áđaliye an zhera á zhel ɲanna ba đekideki.» Daaci ta puwateraahe. ⁴¹ Amá ta segáshe á ba an higa emnde a bela am tate á shairiya ɲanna. Adaba a diyatersaa ba Dadaamiya ganakini hyairephye lauktu a fateraar jeba á zlađe ɲanna adaba zhera á Yaisu. ⁴² Ba kelaazare tá bálá ba waazu am *mashidi yaikke, antara am mba-aha-aatare, tá ankwá á kwaraterse elva a Yaisu labáre á higa na ge emnde, geni ba ɲane una *Almasiihu.

6

Zála vuye ta dzeraterse ge slera á Dadaamiya

¹ Haraare cekwaangudí tá an̄kwa far ba sága emnde a fetarfe maa, Yahudiya-aha na tá ndáhá elva a Yunaniŋkau na farantaufe ge ica er-vaun̄de áte Yahudiya-aha na tá á ba am larde. Ta bántsa itare, ba kelaa má tá tegaterá náza zá ge ŋwasha wegyegye wá, tá fateruka hyema ge emnde-aatare. ² Daaci emnde a bela kelaawa ju buwa na ta jemaa emnde a fetarfe bademme, a ba itare: «Ganakini ŋere ŋá yá balaterá elva á Dadaamiya ge emnde ni, ŋá shun̄jula tega náza zá wá, una zlayeka d̄ekid̄eki. ³ Daaci dzerausedzere zála na ni tá an en̄kale na vuye egdzar mama-aha-aaruwa, emnde na ni tá an naha an Shed̄ekwe Cud̄ed̄de am itare na. Daaci ŋá faterem slera ŋanna am erva ge itare. ⁴ Nere wá, ŋá shun̄jula ba maduwa, antara balaterá elva á Dadaamiya ge emnde.» ⁵ Emnde a fetarfe bademme hayaránháyá elva ŋanna. Daaci ta dzerse tara Aitiyain, zhel fetarfe an tsaka ire, an naha an Shed̄ekwe Cud̄ed̄de, antara Filip, Pauraukaurus, Nikanaur, Timaun, Parmainas, ira Nikaulawus ŋane ura Antakiya a dema an de am nadina á Yahudiya-aha. ⁶ Ta tsatsaa emnde vuye ŋanna á katafke á emnde a bela, ta magaterar maduwa, ta puwaterar antara *erva a barka. ⁷ Ta zlala estuwa emnde á Dadaamiya á de katafke, sagarevsage jipu emnde a fetarfe am huđe á Urusaliima. *Liman-aha kwakya eksaraarekse itare keni fetarfire.

Male-aha á Yahudiya-aha ta eksevaa Aitiyain

⁸ Aitiyain ḡanna wá, kwakya ḡgurna, antara hákuma na a shanaa ḡjane. A magaa nalaama-aha, antara najipu-aha kwakya am dágave á emnde. ⁹ Tá aḡkwa Yahudiya-aha na ta sawa am Kiraine, antara am Alaikzanderi am tate ḡanna, itare tá jáháva am mashidi na tá dʒahaná an bere á emnde na sharánsha ire-aatare na. Tá aḡkwa Yahudiya-aha umele zlaḡe ádalíye, ta sawa am Silikiya, antara Aziya; itare baḡemme hayaránka elva á Aitiyain dʒekideki, tá aḡkwa á gan gajawe kwakya. ¹⁰ Amá baaka ura á danude dʒekideki, adaba Sheḡekwe Cudʒedʒe aḡkwa á vante eḡkale á ndahá elva.

¹¹ Adaba una ḡanna ta shekweve emnde umele, ganakini a baránba emnde ḡanna: Na cenaa Aitiyain á valya elva yayiaihe áte Muusa, antara áte Dadaamiya keni. ¹² Ta tsante estuwa ervaunḡe á emnde a ekse, antara male-aha á ekse, ira malum-aha á *tawraita baḡemme. Ta gwarhe estuwa ge Aitiyain, haa ta dáná á dem shairiya, á katafke á jáháva á male-aha á Yahudiya-aha baḡemme. ¹³ Ta naba saa seyde-aha á fida ḡanna, geni tá dʒatsa fida-aatare ḡanna. Ta bántsa itare: «Zhel na ba kelaazare á valya ba elva áte mashidi á Dadaamiya, antara *tawraita a Muusa. ¹⁴ Na cenánčená a ndahanaa á ba an we-aara, a ba ḡjane: Yaisu ura Nasarátu na wá, watse á kyaba mashidi na, antara naḡe-aha na a mbamisaa Muusa na keni baḡemme watse á eptsanteptsá.» ¹⁵ Daaci baḡemme á emnde na tá am jáháva na tá puwa ba ice áte Aitiyain. Amá tá zhárá wafke-aara wá, ba seke malika á Dadaamiya.

7

Aitiyain anjwa á tsaka elva á katafke á zlamaha

¹ Daaci male á *liman-aha a ndavanu elva ge Aitiyain, a ba ɲane: «Názu tá ndahaná itare na ba jire ba estuwa emtu?» ² A ɲwete ge Aitiyain, a ba ɲane: «Cenawivaacena emtsaade egdzar mama-aha-aaruwa, antara dada-aha-aaruwa: Dadaamiya slekse, a maranse ireaara ge eggyemiya Ibrahimá wá, kwaye zlaɓe am Maisaupautamiya, zlaɓe daaka emtsaade á dem Haran. ³ A ba Dadaamiya á elvan ge ɲane wá: Tsetse am larde á ɲa, sesse am jeba á ɲa baɗemme, ezzlálá á dem larde na watse yá ɲgyekwakanvaa ya. ⁴ Daaci Ibrahimá a kezlese am Kaldiya, kwaye a de njaa am Haran. De kedaakeda eddenara maa, a kezlansehe zlaɓe ádaliye ge Dadaamiya á sem larde na kwá njá kure am huɗe-aara kina na. ⁵ Am sarte ɲanna wá, Dadaamiya vanteka sleɗe ge Ibrahimá ba kapáka palle keni am larde na, amá a ba ɲane á elvan ge ɲane: Larde na baɗemme watse yá vakteva vacite umele, kwá de kwaraná ba kure antara egdzara á ɲa. Amá zlaɓe ba egdzere ɲanna keni nánka Ibrahimá ɗekideki. ⁶ A ba Dadaamiya á elvan ge ɲane zlaɓe ádaliye wá: Egdzara á ɲa tá de njá emtsaade am erva á emnde, tá de gev nave-aha á emnde, tá de magaterá palasa am iva deremke ufaɗe. ⁷ Amá watse yá shaterushe zlaɗa ge emnde a larde ɲanna keni, lauktu watse tá sesse egdzara á ɲa am larde-aatare, tá se kezli ugje am larde na. ⁸ Am iga

á una a tsakanse una-aha ñanna Dadaamiya ge Ibrahimia maa, a maganaa namána, a ba ñane á elvan ge ñane: Dem shedekwe una á gev nalaama á namána na. De shánsha Ibrahimia Isiyaaku, a belemaa am shedekwe áte háre ge tiisire-aara. Isiyaaku keni a fem Yakubu am shedekwe, Yakubu keni a puwum egdzara-aara eggye-aha a miya kelaawa ju buwa.

⁹ «Am iga a una ñanna maa, eggye-aha a miya ñanna ta naba velu kuderetare Yusufa á dem Misera adaba shelha. Amá ndza anƙwa Dadaamiya antara ñane. ¹⁰ Dadaamiya yánka Yusufa am zladfa-aha-aara. Bairá a vante ñgahire. A vante ilmu á katafke á *Firawna slekse á larde á Misera, slekse a naba ganve Yusufa male arge larde á Misera bademme, male arge emnde na tá am huƙe á há-aara bademme. ¹¹ Daaci a naba sem ge waya yaikke á sem larde á Misera, antara larde á Kanaana maa, emnde bademme tá á ba am palasa-aara, haa eggye-aha a miya ñara tá shánka ba názu tá zuze keni dƙidƙeki. ¹² Cenáncena Yakubu ganakini anƙwa nalkame am Misera, a beláa ba egdzara-aara ñanna ta duhe ser palle. ¹³ Ta daliye ge buwire wá, Yusufa a de maraterse ire-aara, sleksu *Firawna keni a dise á ba am una ñanna emnde a jeba á Yusufa. ¹⁴ Daaci Yusufa a naba belaa ura, ta de sanaa eddenjara Yakubu an huƙe á há-aara bademme, emnde á Yakubu ta kul vuye jiilyeƙe. ¹⁵ Daaci a naba de nja-aara ge Yakubu am Misera, a emtsaa á ba áhuwa, egdzara-aara keni bademme ta matsaa á ba áhuwa. ¹⁶ Amá emtsa á eggye-aha a miya

ɲanna wá, baɗemme ta halateraa á ba á dem Sikaim, ta de heɗateraa am irekhya na kwaye ndza a shekwanaa Ibrahimia am erva á egdzara á Hamaur.

¹⁷ «Am sarte na ni herzhe watse á magava duksa na a bannaa Dadaamiya ge Ibrahimia na wá, emnde á miya am Misera tá far ba sága á ba an ndzeɗa. ¹⁸ Daaci faremfá slekse umele aɲwaslire diyaaka Yusufa ɗekideki maa, ¹⁹ slekse ɲanna a naba eksaterve sawari ge eggye-aha a miya, a naba shateru zlaɗa kwakya, a naba hyateraarhe an ndzeɗa, ganakini a puwaranvepuwe egdzara-aatare mesheshe, a njarka an shifa ɗekideki. ²⁰ A ba am sarte ɲanna wá, ta naba yá Muusa keni, egdzere zariya jipu, hayánháya Dadaamiya. Tere keye kalkale tá aɲkwa á tsufaná á ba am huɗe á há á eddeɲara, ²¹ lauktu ta danse á degashe. Amá de shansha egdze á sleksu *Firawna, a de gelantaa ɲane ba seke egdza-aara a yanaa ba ɲane. ²² Muusa a waltaa á ba an diya á názena tá maganá emnde a Misera baɗemme. A gevaa estuwa Muusa edda una an hákuma á ndáhá elva, antara edda á hákuma am slera-aha-aara baɗemme.

²³ «Muusa shanaasha iva kul ufaɗe lauktu a shaa eɲkale á de zhara emnde a jeba-aara. Amaana: Emnde a *Iserayiila. ²⁴ Duwa á Muusa maa, a naa zhel emnde a Misera aɲkwa á já ura jeba-aara. Daaci a naba de gwe, a jehe shifa á zhel ɲanna. ²⁵ ɲane a kurken watse tá cenáncena emnde a jeba-aara Iserayiila-aha ganakini watse á lyateraalya Dadaamiya á kya erva an ɲane, tá de shánsha ire-aatare, amá

cenaránka emnde na ðekidfekei. ²⁶ Makuralla-aara zlafe ádaliye, a de shaa Iserayiila-aha ta buwa, tá anjwa á dagala. Nane á kátá tegatertega, a ba nane á elvan ge itare: Kay! Dawalaa na? Kure kwa ba egdzar mama keni kwá dagala, a jaara uwe ge kure? ²⁷ Amá edda una nane anjwa á maganá palasa ge ura, a naba puwan tsekuda ge Muusa, a ba nane á elvan ge nane: Ka mu a gakvaa ware male arge nere geni ká se kyaná ka shairiya á nere? ²⁸ Emtu ká kátá jija seke una ka jaa zhel emnde a Misera áwaya na emtu? ²⁹ Daaci elva nanna ngyámngye am vuwa á Muusa, antara ba kezla-aara am larde nanna ba ðekidfekei, kwaye a zhagade á dem Madiyan, a de yayaa egdzar zála buwa áhuwa.

³⁰ «Am iga a yawe kul ufafe á ba am larde nanna maa, malika á Dadaamiya a maranse ire-aara ge Muusa áte vuwa á wa Sina, a maranse ire-aara am nara á kára á guzla. ³¹ Muusa anjwa á maga najipu á duksa nanna, anjwa á ganávtege ge guzla nanna geni á nanaana duksa nanna ba shagera wá, á cená ba kwára á Yaakadada, a ba nane: ³² Ba iya Dadaamiya na ndza ta kezli ugje eggye-aha a na na, ya Dadaamiya á Ibrahima, Dadaamiya á Isiyaaku, Dadaamiya á Yakubu. Muusa jaaja lyawa, á gyagya ba seke maagara, kwalevkwála ge zhára ice ádehuwa mázla-aara. ³³ A ba Yaakadada á elvan ge nane: Sadesesáde kimake á na. Adaba tate na ká tsá ka átekwa na tate cudedfe. ³⁴ Ya nanna zlada na tá shána emnde-aaruwa am Misera, ya cenáncena kyuwa-aatare, ya tsekwa adaba ba una nanna, ya se lyaterlya, sawa yá

beláká á dem Misera.

³⁵ «Daaci egdzar mama-aha-aaruwa, ba Muusa ṅanna ta ndahanaa itare a gakvaa ware male arge ṅere, geni ká se kyáná ka shairiya á ṅere na wá, Dadaamiya a belaa ba ṅane geni á de gev slekse-aatare, á saterse am erva á emnde. Dadaamiya a magaa slera ṅanna á kya erva an malika na a maranse ire-aara ge Muusa am kárá á guzla na. ³⁶ A satersaa ba ṅane emnde a *Iserayiila am larde a Misera, an mága nalaama-aha, antara najipu-aha gergere, am Misera ṅanna, antara am Haye Kyanṅe. Dem yawe kul ufaḍe, ndza slekatafke-aatare ba Muusa ṅanna am kaamba. ³⁷ Ndza a bateránba Muusa ge emnde a *Iserayiila, a ba ṅane: Watse Dadaamiya á belakurá nabi umele ba seke iya, watse á belakurá ba ura jeba á kure. ³⁸ Ba Muusa ṅanna una ndza slekatafke á emnde a Iserayiila am kaamba, ndza ba ṅane una sledágave á eggye-aha a miya werre, antara malika na a banaa elva áte ire á wa Sina na. A lyamivaa ba ṅane elva á Dadaamiya, elva na á vante shifa ge ura na, lauktu a samiyansa.

³⁹ «Aley ndza faransaareka eggye-aha a miya ḍekideki ge Muusa, yarnaaya elva-aara, ta hayaa ba eptsa á dem Misera. ⁴⁰ Adaba una ṅanna, a ba itare tá elvan ge *Haruna: Nderamíndera-ka hele-aha na mí sepaterá á katafke á miya. Adaba diyamika názu a shaa Muusa ṅanna a samise am Misera na. ⁴¹ Daaci ta naba nderaa hele-aatare, á gáráva an egdza a dalau, ta icanaa sadake, ta magaa munṅri, tá higa á katafke á názu ta nderanaa ba itare an erva-

aatare. ⁴² Amá a naba yaterhe ge Dadaamiya ba ðekidèki tá ankwá á kezlan ugje ge hele-aatare, tá ankwá á kezlater ugje ge terlyakwa-aha áte samaya keni, ba seke una ankwá ta puwete am wakita á nabi-aha na. Ta puwetaa nabi-aha, a ba Dadaamiya á elvan ge emnde a *Iserayiila:

Kure Iserayiila-aha: Kina iva kul ufaðe kwá vite sadake á dabba-aha, antara sadake á duksa-aha umele na, ba jirire kwá vite ba ge iya emtu?

⁴³ Una ge iya ka ðekidèki, *mashidi á kacakaca na kwá sepaná kure ba ge dadaamiya á kure *Maulaukau, kwá sepá ba dadaamiya á kure Rafan na kwa maganaa ba kure, gáráva á terlyakwa na. Kwaya ñane hele-aha na kwa nderanaa kure ge kezlater ugje. Adaba una ñanna yá dakurda á de katafke átsaaka á ba an *Babila keni.»

⁴⁴ Daaci a ba Aitiyain: «Am sarte na tá am kaamba eggye-aha a miya, ndza tá an mashidi á Dadaamiya ta maganaa an kacakaca, ta dise áte una ñanna ganakini ankwá Dadaamiya an itare. Ta dzebaa mashidi ñanna a ba áte una a kwaransaa Dadaamiya ge Muusa. Adaba a banánba Dadaamiya ge Muusa geni a emmága á ba áte una a naanaa ñane. ⁴⁵ Dedde zamane-aatare, ta yaterán ge eggye-aha a miya umele. Ndza Zhausuwe slekatafke-aatare. Ta se dema itare an mashidi ñanna am larde na. Am demda-aatare, Dadaamiya a naba bakese emnde a jeba umele am katafke-aatare. Daaci mashidi á nalba ñanna a nja estuwa, dem zamane á sleksu *Dawuda. ⁴⁶ Shánsha Dawuda háyá áza

Dadaamiya á Yakubu maa, a naba ndavanu ganakini á nderanaa mashidi. ⁴⁷ Amá a nderanaa Suleymanu mashidi ñanna ge Dadaamiya. ⁴⁸ Ay degiya Dadaamiya am yaikkire-aara wá, á njeka am bere-aha na ni ta nderanaa ba emndimagwaha. A ba ñane á kya an we á nabi-aara:

⁴⁹ Samaya una tate á nja-aaruwa am sleksire-aaruwa; haha wá, tate á puwa sera-aaruwa. Kwá de nderiya bere-ara kure ge iya? Áme slede na ni yá de puwansá ya am hufe-aara na?

⁵⁰ Ábi duksa-aha ñanna baðemme ya nderanaa ba iya? Estuwa á ba elva a Yaakadada.

⁵¹ «Kure wá, degdege ire á kure ba jire, kwá ceneka elva á Dadaamiya ðekideki. Wayakurka cena názu á bakurná Shedekwe Cufedde, kwa ba kalkale antara eggye-aha a kure werre na ndza kwalarevkwálá na. ⁵² Ankwa nabi na ni eggye-aha a kure magaranánka palasa emtu? Ta naba cebaa emnde a bela á Dadaamiya ge sateraa labare á slejirire ba ñane palle na. Ba ñane una a yanaa ice á kure, jakurja na. ⁵³ Kure lyakurvaalya *tawraitá á Dadaamiya na a vakurtaa á kya erva an malika-aha, amá magakurka.»

Tá dzaga Aitiyain an nákwá ge ja shifa-aara

⁵⁴ Am sarte na cenarácena una ñanna male-aha á Yahudiya-aha maa, jaterje ervaunðe jipu áte Aitiyain, tá zá ba erva-aatare an slare. ⁵⁵ Amá Aitiyain, ñane an naha an Shedekwe Cufedde. Ba a ketaa ice-aara á dem samaya wá, a naa

tate na ni á njá átekwa Dadaamiya an sleksire-aara, Yaisu anƙwa á tse am naɗafa á Dadaamiya. ⁵⁶ Daaci a ba ɗane: «Cenaucena: Iya wá, yá zhára ba samaya an wera, yá zhára ba *Ura á emnde baɗemme á tse am naɗafa á Dadaamiya.» ⁵⁷ Ta naba fu hula á dem zhegela geni a demka elva ɗanna á dem hyema-aatare, ta gwarhe baɗemme-aatare, ⁵⁸ ta naba danse á dete iga a ekse, ta de dzaganaa an nákwá áhuwa ge ja shifa-aara. Seyde-aha na ta tsakwese am zane-aha-aatare, ta puwehe a ufateraa dawale umele zhera-aara Sawulu. ⁵⁹ Daaci emnde na tá dzaga ɗane an nákwá, amá Aitiyain a magaa maduwa, a ba ɗane: «Yaakadada Yaisu! Iyevaalya shifa-aaruwa.» ⁶⁰ A kezlaa ugje am haha, a ba ɗane á ba an kaa kwára: «Yaakadada! Yateraarye haypa na tá anƙwa á maganá itare na.» Ba a ndaase una ɗanna wá, a naba emtsehe.

8

Sawulu a tsante fitenire áte emnde a fetarfe

¹ Vacite ɗanna, tsarantetse fitenire yaikke ádete emnde a fetarfe am huɗe á Urusaliima, baɗemme zhagadarzhagade á dete makwata-aha á Yahudiya, antara *Samariya, sey ta juwaa ba emnde a bela. ² Emnde na ɗabartefaba Dadaamiya ta hedaa emtsa á Aitiyain, kyuwarsekyuwe jipu emtsa-aara. ³ Sawulu wá, anƙwa á wawa geni á zlnaazle emnde a fetarfe baɗemme, á já ɗába sera á wakyiya sera á wakyiya, á halaterá á dem ɗanƙay baɗemme an zála-ka an ɗwasha-ka.

Labáre á Yaisu daada á dem *Samariya

⁴ Daaci emnde a fetarfe na zadaratervezade na, tá anƙwa á bala ba waazu ma áme keni am tate na ta demaa itare bademme. ⁵ Filip maa, ƙane a dem berni á *Samariya, a de fantau ge balatera elva á *Almasiihu ge emnde áhuwa. ⁶ Emnde bademme fartefa hyema ge cena elva á Filip, hayaránhaya. Najipu-aha na a maganaa ƙane keni naránna bademme. ⁷ Jini-aha saresse am emnde kwakya tá ámbera hula, ƙguryekwe-aha antara emnde a dere keni kwakya mbarmbe. ⁸ Njaanja higa yaikke ge emnde a berni ƙanna.

⁹ Am sarte ƙanna maa, ndza anƙwa zhele umele am *Samariya ƙanna zhera-aara Simaun, ƙane haraare á maga namselkwe-aara, antara wafakire, emnde bademme tá maga ba najipu áte ƙane, a ganve ire-aara ura ƙгаа. ¹⁰ Emnde bademme, an emnde a ƙгаага ka, an talaga-aha ka, baaka ura á ebza elva-aara defideki. Baránba emnde ganakini hákuma yaikke, hákuma á Dadaamiya na wá, ba zhel ƙanna. ¹¹ Baaka ura á ebza elva-aara, adaba haraara anƙwa á maga najipu-aha-aara am ice-aatare. ¹² Amá am sarte na dámda Filip an labare á higa, elva a dem zlanna á Dadaamiya, á kwaraterse antara zhera á Yaisu *Almasiihu na wá, emnde kwakya fartarefe, an zála-ka an ƙwasha-ka lyarvaalya baptisma. ¹³ Ba Simaun ƙanna keni fetarfe, lyevaalya baptisma. Am ba kelaazare á iceka Simaun átevega Filip maa, á maga ba najipu áte nalaama-aha, antara najipu-aha na anƙwa á maganaa Filip na.

¹⁴ Am iga á una ñanna maa, cenarácena emnde a bela am Urusaliima ganakini fartarefe emnde a *Samariya áte elva á Dadaamiya, daaci ta naba bela tara Piyer antara Yuhanna á dezetare. ¹⁵ Daraada tara Piyer antara Yuhanna am Samariya, ta de magaterar maduwa ge emnde a fetarfe na tá áhuwa na, ganakini a vaterteva Dadaamiya Shedekwe Cufedde. ¹⁶ Adaba zlaɓe ta shaa ba baptisma an zhera á Yaakadada Yaisu, amá zlaɓe samka Shedekwe Cufedde á sem itare á ba am palle-aatare keni. ¹⁷ Am sarte na ni puwaraterarpuwa erva-aha-aatare tara Piyer, antara Yuhanna áte ire-aha-aatare na wá, daaci sharánsha Shedekwe Cufedde.

¹⁸ Nanna Simaun ganakini emnde na sharánsha Shedekwe Cufedde adaba erva na ta puwateraare emnde a bela na wá, a naba vaterte shunɓu ge tara Piyer antara Yuhanna, ¹⁹ a ba ñane á elvan ge itare: «Vawiteva hákuma ñanna ge iya keni, geni máki ya puwaare erva-aaruwa ge ura wá, edda-aara keni sey á shánsha Shedekwe Cufedde ba seke una.» ²⁰ A ñwete ge Piyer, a ba ñane á elvan ge ñane: «A kedákuraakeda Dadaamiya antara shunɓu á ña ñanna baɗemme. Adaba ka kwamaa shekwa názu a vanta a Dadaamiya ge ura an nalmane. ²¹ Ekka baaka barama ge ekka, baaka tate á ña am slera á ñere na dekiɗeki, adaba shagerka ervaunɗe á ña á katafke á Dadaamiya. ²² Emmága tuba arge haypa na ka maganaa ka, esslápala Dadaamiya ganakini á yakareye jeba á dzáma ire ñanna máki á gevge. ²³ Adaba ña naa

ervaunċe á ña kelaade, gakevge náve á haypa.»

²⁴ A ba Simaun á elvan ge tara Piyer, antara Yuhanna: «Taslawa á kure, slapalawislápala áza Yaakadada á kure ñanna geni a shika názena kwa ndanaa kure na.»

²⁵ Tara Piyer, antara Yuhanna ta magaa seydire kwakya, ta balaterse elva á Yaakadada ge emnde. Am iga a una ñanna maa, ta naba eptsa-aatare á dem Urusaliima. Átira daa zlaċe ádaliye, ta balese labáre á higa, elva a Yaisu am ekse-aha á *Samariya.

Tara Filip antara zhel emnde a Aitiyaupiya

²⁶ Am iga á una-aha ñanna maa, a ba malika á Yaakadada á elvan ge Filip: «Tsetse ezzlala á dem manem, duwa áte emgyegwe a baráma tsekwa á da am Urusaliima ge dem Gaza na.»

²⁷⁻²⁸ A naba tsetehe ge Filip, a duhe. Duwa-aara á dem tate ñanna wá, ta de puwa ba jaa ire antara ura Aitiyaupiya umele nadíma, átira dá. Zhel ñanna nakawá yaikke. Ñane pataka á sleksu Kandake, mukse na sleksa ñane am larde á Aitiyaupiya. Daaci zhel ñanna wá, ndza a se kezlan ugje ge Dadaamiya am Urusaliima. Átira dá ñanna maa, aŋkwa á ndahá wakita á nabi Aisaya, á njá am *darkwa-aara, á tedfaná belsa. ²⁹ «Naba duwa, herzhanteherzhe darkwa ñanna ba shagera,» a ba Shedekwe Cudedċe á elvan ge Filip. ³⁰ Daaci a naba tedfante ge Filip an zhágade, a de shanaahe, á cena zhel ñanna á ndaha wakita á nabi Aisaya. «Ká aŋkwa á cenán-cena emtu jirire á názena ká ndahaná ka na?» a ba Filip á elvan ge ñane. ³¹ «Yá cenaná

estara jirire-aara máki á paliná ura ka?» Daaci a dante Filip geni a dalemfálá á dezeńara am *darkwa, á njinja ázeńara. ³² Náwa názu a ndahesaa ñane am wakita á Aisaya:

Ñane gevge ba seke zhel kyawe na tá daná á de icica na, ba seke zhel kyawe na tá betá úgje áte ñane keni á kyuweka d'ekid'eki, ba we-aara keni weraaka.

³³ Ñane wá, garanaaga á dem áhá, magaranánka jirire d'ekid'eki. Ware d'eme á de tsala wulfe-aara am duniya na? Adaba ta ján werre shifa-aara.

³⁴ Daaci a ba zhel emnde a Aitiyaupiya na á elvan ge Filip: «Palinaapala elva na tásle á ña, á ndaná áte ware nabi á Dadaamiya elva na estuwa? Á ndaná a ba áte ire-aara emtu, á ndaná áte ura umele-he?» ³⁵ Filip a eksetaa elva, a dzegwanu ba ge elva ñanna am Aisaya na, a balanse labáre á higa, elva a Yaisu. ³⁶ Ba tá zlalá, tá zlalá, ta de shaa tate á yawe. Daaci a ba zhel emnde a Aitiyaupiya na á elvan ge Filip: «Náwa shamiyansha yawe mu, an'kwa názu á piyite geni ká magiya baptisma emtu?» ((³⁷ A ñwete ge Filip: «Máki faktarefe áte Yaisu an ervaun'de á ña palle wá, baptisma á ña a naba gevge.» A ñwete ge zhel emnde a Aitiyaupiya na: «Fantarefe ganakini Yaisu *Almasiihu wá, ñane *Egdza á Dadaamiya.»)) ³⁸ Daaci tsaatse, a ba ñane á elvan ge sletedaná belsa. Ta naba tsekwese am *darkwa na tara Filip, antara zhel emnde a Aitiyaupiya ñanna, ta tsekweme am yawe, Filip a naba maganaa baptisma. ³⁹ Ba segashe-aatare am yawe wá, Shedfekwe Cuded'de

a naba eksante Filip ba estuwa, mele nánka zhel emnde a Aitiyaupiya na mázle-aara. Amá a eksetaa baráma-aara zlabé ádaliye an higa yaikke. ⁴⁰ Filip keni á zhárá ba á tse am Ajaustus. Daaci ba zlala-aara á dem ekse-aha gergere, anƙwa á balaterá labáre á higa, elva a Yaisu ge emnde, a daa ba estuwa á dem Kaysariya, á maga ba ɲane.

9

Tuba á Sawulu (22:6-10; 26:12-18)

¹ Am sarte-aha ɲanna bademme na maa, Sawulu wá, ɲane á mberá ba wáva áte emnde na fartarfe áte Yaakadada Yaisu na, a bantsa ɲane sey á zlateraazle bademme. A naba deza male á *liman-aha, ² a de ndavanu nalmesheri á seydire geni á duwa an ɲane am erva á dem egdzar mashidi-aha-aatare na tá am Dimaska. Estuwa, máki a de shaa emnde na ta fetaare áte Yaakadada Yaisu, ma zhele, ma mukse keni, á saterá á ba am erva á sem Úrusaliima.

³ Ba a shaa nalmesheri ɲanna wá, antara ba zlala-aara. Ba ɲane keni herzhanteherzhe berni á Dimaska ɲanna wá, a naba tsekwaá ge parakkire yaikke á sa am samaya á sete ɲane, ⁴ a naba mbedehe ge Sawulu á dete haha, daaci á cena ba á dahaná kwara umele: Sawulu, Sawulu, labára ká magiya palasa, á bina. ⁵ A ɲwete ge Sawulu: «Ka ware ka edda-aaruwa?» A ba kwará ɲanna á elvan ge ɲane: «Ba iya Yaisu na ká anƙwa á maganá palasa na. ⁶ Amá tsetse, edduwa á dem huđe á ekse, tá de bakánba

áhuwa názu ká de maganá ka.» ⁷ Emnde na tá am iga á Sawulu ñanna diyarka názu tá ndaná itare ðekidèki. Tá anƙwa cenáncena kwárá á ura, amá itare tá nánka edda-aara ðekidèki. ⁸ Tsetsa Sawulu am haha, a werante ice, amá á nánka. Sey ta ñanaa áte erva, ta taɗanaa an táɗá á dem Dimaska. ⁹ Hare keye, ba slerba-aara keni nánka ðekidèki. Am hare keye ñanna wá, zawka shawka ðekidèki.

¹⁰ Anƙwa slefatarfe umele am Dimaska ñanna, zhera-aara Hananiyas, a naba marananse ire-aara Yaakadada am wahayu, ¹¹ a ɗante: Hananiyas. Nam, a ba Hananiyas. A ba Yaakadada á elvan ge ñane: «Tsetse ba kina, eɗɗaba ba baráma na tá ɗaaná an baráma ndeɗɗe na, edduwa á dem mba á Yahuda, en-ndáwa ura zhera-aara Sawulu ura Tarsus, ñane anƙwa átira mága maduwa kina. ¹² Zhel ñanna a shaa wahayu, am wahayu ñanna maa, anƙwa á zhara ba ura zhera-aara Hananiyas a duhe á dezeńara, a de puwaare *erva a barka ganakini á nanna ice-aara zlaɓe áɗaliye.» ¹³ A naba ñwete ge Hananiyas, a ba ñane: «Emnde kwakya ta se ɓalise labáre á zhel ñanna degiya Yaakadada. Emtanƙire na a magaternaa ñane ge emnde á ña am Urusaliima keni ndarindaha baɗemme. ¹⁴ Ba sawa-aara ásehuna na keni a sanaa ba una ñanna, ta vantaa male-aha á *liman-aha hákuma á se hálá emnde na tá ñala Dadaamiya an zhera á ña.» ¹⁵ Amá a ba Yaakadada á elvan ge ñane: «Naba duwa ka. Aɗaba ya eksese zhel ñanna keni ge mága slera-aaruwa, ganakini á de kwaratersa ñane zhera-aaruwa ge emnde a

jeba umele, antara slekse-aha-aatare, ira emnde a *Iserayiila, geni a diyariyeddiye ba shagera. ¹⁶ Yá de marannaamárá zladá-aha na watse á sháná ñane adaba zhera-aaruwa.»

¹⁷ Daaci a naba zlála ge Hananiyas, a de demá am hufe á há ñanna, a de puwar erva a barka-aara ge Sawulu, a ba ñane á elvan ge ñane: «Sawulu egdza emmerwa, a beliyaa ba Yaakadada Yaisu na a marakse ire-aara áte baráma a sawa na, geni ká náanna ice á ña zlafe adaliye, ká shansha Shedefke Cufedde.»

¹⁸ Ba ndah keni zlafe ndaaseka Hananiyas wá, ta naba sesehe ge duksa-aha umele am ice á Sawulu ba seke iga a kelfe wá, a fantau ge zhara ice-aara zlafe adaliye. A tsetehe ta maganaa baptisma.

¹⁹ Daaci a zu duksa, shansha ndzedá-aara.

Sawulu anjwa á maga waazu am Dimaska

Sawulu haraare cekwaangudí áza emnde a fetarfe na tá am Dimaska. ²⁰ Ba watsewatse, a fantau ge ja dába am mashidi-aha á Yahudiya-aha gergere, ge bálá waazu á elva a Yaisu, geni Yaisu wá, *Egdza á Dadaamiya. ²¹ Emnde na tá anjwa á cena elva-aara na bademme tá maga ba najipu. A ba itare: «Ábi una ba zhel na a cebaa emnde a dába Yaisu am Urusaliima na? Ábi ásehuna keni a sánaa ba una ñanna, geni á daterá á ba am zawa ádeza male-aha á *liman-aha?» ²² Amá waazu á Sawulu anjwa á far ba mága slera am emnde. Baaka názu tá maganá Yahudiya-aha na tá am Dimaska na á katafke-aara, adaba anjwa á marateránmárá jirire-aara geni ba Yaisu una *Almasiihu, amaana: Edda una a eksesaa Dadaamiya.

²³ Haraare maa, Yahudiya-aha ta naba de-maa am sawari, ta naba njante geni sey tá kedanaakeda shifa á Sawulu. ²⁴ Amá cenáncena nane keni názu ta ngwadanaa itare áte nane bademme. An vayi vacika bademme tá anjwa á ufa we á ukvake á berni, tá tsagwada ba nane geni sey tá kedanaakeda shifa-aara. ²⁵ Daaci vacite umele an vayiya maa, emnde na tá am iga-aara, ta naba njaneme am keday yaikke, ta naba tsekwanse á kya biye á ukvake á dem iga a ekse.

Eptsaptsa Sawulu á dem Urusaliima

²⁶ Am sarte nanna, eptsaptsa Sawulu á dem Urusaliima. Am epts-aara wá, a de tataya jammeje antara emnde a fetarfe, amá baaka ura a fanaa vuwa dekideki, adaba fartareka geni nane keni gevge slefetarfe ba jirire. ²⁷ Amá Barnabas wá, a naba eksante Sawulu nanna ádezeɲara, a puwansaa nane ádeza emnde a bela, a de baternaa nane ganakini Sawulu nanna Yaakadada áte baráma á dem Dimaska, antara elva na ni a bannaa Yaakadada ge Sawulu bademme. A ndaterhe zlaɓe ádaliye dzandzanjire na a maganaa Sawulu ge ndater elva a Yaisu ge emnde am huɗe á Dimaska. ²⁸ A fantau á ba am sarte nanna nja Sawulu antara emnde a bela, a jaa dába am huɗe á Urusaliima ba seke una á kataná nane mazla-aara ge mága waazu an zhera á Yaisu, an baakire á lyawa. ²⁹ Ádeza Yahudiya-aha na tá ndáhá ba elva a Yunaniɲkau keni a duwa Sawulu an elva a Yaisu, a ndaterndáhá sera-aara ba kwakya, amá

itare tá tataya keda shifa-aara. ³⁰ Cenaráncena egdzar mama-aha-ɲara maa, ta naba danse á dem Kaysariya, ganakini a ezzlála á dem Tarsus.

³¹ Daaci emnde a fetarfe am haha á Yahudiya, antara Galili, ira *Samariya njarinja an hairire mázla-aara, tá aɲkwa á far ba mága dzaɲɲaɲire am elva á Yaisu, tá aɲkwa á fá zherwe áte Yaakadada, aɲkwa Shedekwe Cufedde am dágave-aatare, á sagatersaga ba kelaazare.

A mbetaa estuwa Aynaiyas

³² Am sarte ɲanna maa, Piyer á já ba dába am tate-aha gergere. Vacite umele maa, a de zhara emnde a fetarfe na tá am Lida. ³³ Duwa-aara á dem ekse ɲanna, a de bera ura umele zhara-aara Aynaiyas, yawe tiise á taa tseteka am haha dekideki, adaba gevge ɲguryekwe.

³⁴ Á ba Piyer á elvan ge ɲane: «Mbakaambe Yaisu *Almasiihu, tsetse, tsatsanaatsatse egdera á ɲa.» Kertenj tsetsa Aynaiyas. ³⁵ Emnde na tá am Lida ɲanna, antara emnde a Saraun bademme naránna, itare keni ta naba fetarehe áte Yaakadada Yaisu.

Tsetsa Tabita am emtsa

³⁶ Ndza aɲkwa mukse umele slefetarfe am ekse á Jaupe, zhara-aara Tabita, an elva a Yunaniɲkau wá, Daurkas. Amaana: Zaara. Mukse ɲanna wá, ma vaatara keni ɲane á maga ba slera á magwire, aɲkwa á melateru ge talaga-aha keni.

³⁷ Daaci a eksevaahe ge lapikere wá, a naba emtsehe. Bararanvebáre, ta de zlavanaahe am bere. Bere ɲanna átire ge bere-aha umele.

³⁸ Dagave á tara Lida antara Jaupe yiyiyeka an kevaaye. Daaci cenarácena emnde a fetarfe na tá am Jaupe, ganakini anƙwa Piyer am Lida. Daaci ta naba belanvaa emnde buwa, ganakini a sawa ba watsewatse tasle-aara. ³⁹ Ba watsewatse a tsetehe ge Piyer, ta zlala ba kerdé antara emnde a de d'áha na. Ba damda Piyer wá, ta dán ba suuwe á dem bere na átire na, Piyer a de beraa wegyege a ɲwasha bademme tá anƙwa á kyuwa emtsa na. Ba ta naa Piyer, tá anƙwa á kyuwa ásezeɲara, tá ámberá ɲgyekwaná buba antara náza tsekwa-aha umele na ndza a dzeɓanaa Daurkas am sarte na zlaɓe á ba an shifa-aara am dagave-aatare. ⁴⁰ Daaci Piyer a naba bakese emnde bademme á segashe, a kezlaa ugje, a magaa maduwa, daaci a eptsapte á deza emtsa na, a ba ɲane: Tabita! tsetse! A naba werante ice-aara Tabita, a tsetehe, a njehe. ⁴¹ Piyer a ɲanaahe erva, a tsante bademme, daaci a d'ante wegyege a ɲwasha na, antara emnde a fetarfe umele, a marateraa Daurkas an shifa-aara. ⁴² Labare ɲanna hyemhye am huɗe á Jaupe bademme, emnde ta naba fetarhe áte Yaakadada Yaisu. ⁴³ Am iga a una ɲanna maa, Piyer haraare zlaɓe ádaliye am huɗe á Jaupe, am mba á slekkeda gwagwa umele zhera-aara Simaun.

10

Kaurnailiyus á d'áha Piyer á dem mba-aara

¹ Anƙwa ura umele am Kaysariya zhera-aara Kaurnailiyus, palle á male-aha á sawji-aha á Rauma na tá d'aháterá an sawji-aha á Italiya na.

² Zhel ɲanna wá, ɲanaaɲa nadina á Yahudiya-aha an tsáká ire. ɲane an lyawa á Dadaamiya jipu, ɲane antara emnde-aara baɗemme am huɗe á há-aara tá iceka de ɲala Dadaamiya. Aɲkwa á melaterumele jipu ge Yahudiya-aha na tá am baakire.

³ Vacite umele an naduwar wá, Kurnailiyus a shaa wahayu á sawa áza Dadaamiya, a naa malika á Dadaamiya samsa ba ɲgayye ásezeɲara. A ba malika ɲanna á elvan ge ɲane: Kurnailiyus! ⁴ A kante ice-aara Kurnailiyus, a zharaa malika na amberá á gyagya, a ba ɲane: «A jaara uwe, edda-aaruwa?» A ɲwete ge malika na, a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Dadaamiya lyevaalya maduwa á ɲa, hayánháya slera á maggwire na ká aɲkwa á maganá ka átevege talaga-aha, ɲane viyakaaka ɗekideki. ⁵ Kina wá, naba ebbela emnde á ɲa á dem Jaupe, a de ɗarakanteɗa dawale umele aɲkwa áhuwa zharaaara Simaun Piyer. ⁶ Zhel ɲanna aɲkwa am mba á patuma-aara cepen-aara Simaun slekkeɗa gwagwa, bere-aara áte we á guwa yaikke.» ⁷ Ba zlazlálá malika na, Kurnailiyus a naba ɗante emnde buwa am dagave á emnde na tá maganá slera am huɗe á há, antara sawji palle am sawji-aha na tá ufa há-aara, sawji ɲanna keni ɗabeteɗaba nadina á Yahudiya-aha ba shagera. ⁸ Daaci a bateraa názu a ndanaa malika na baɗemme, a naba belaterbela á dem Jaupe na.

⁹ Dem makuralla-aara keni tá á ba áte baráma. Herzhe á maga vacitire wá, herzharanteherzhe Jaupe. Piyer ɲanna keni ɗalteɗálá áte ire á dzuguru ge mága maduwa. ¹⁰ Am sarte ɲanna

keni nanaaŋa waya Piyer, á kátá náza za mázla-aara. Am sarte na ni tá aŋkwa á tsatsaná náza za nanna maa, nane shánsha wáháyu á sawa áza Dadaamiya. ¹¹ Am wahayu-aara, á zhara ba samaya an wera waŋŋe, aŋkwa á tsekwa duksa umele ba seke gwadau yaikke á sem áhá, an nana we á námbaŋwa-aha-aara ufaŋe kerde. ¹² Aŋkwa dabba-aha jeba gergere bademme, antara názu á hulmba am haha jeba gergere bademme, ira yiye-aha jeba gergere bademme am huŋe á duksa nanna. ¹³ A ba kwara umele á sawa am samaya á elvan ge Piyer: «Tsetse eksevaksá, icantice, ezza.» ¹⁴ Amá a nŋwete ge Piyer, a ba nane: «A'aa estuweka Yaakadada, adaba ba vaci palle keni zanuka harám, ma lipa keni.» ¹⁵ A ba kwara nanna á elvan ge nane zlaŋe adaliye: «Zhareka názu a ganvaa Dadaamiya cuŋeŋe seke lipa.» ¹⁶ Ser keye aŋkwa á banánba estuwa. Am iga á una nanna, a naba eptsehe ge kazlaŋa nanna adaliye á dem samaya.

¹⁷ Piyer wá, aŋkwa á dzama ba názena ni á kátá á banná Dadaamiya an waháyu nanna. Daaci emnde a bela á Kaurnaaliyus keni tá aŋkwa á tsatse áte we á bercame-aara, tá aŋkwa á enndava. ¹⁸ Ta kante kwará, a ba itare: «Aŋkwa ura zhara-aara Simaun Piyer am mba na emtu?» ¹⁹ Piyer am dzama ire keshekke, aŋkwa á tataya jirire á názena á kátá banánba Dadaamiya an wahayu na, á cená ba tá aŋkwa á tatayaaká zála keye ágashe, a ba Shedekwe á Dadaamiya á elvan ge nane. ²⁰ Tsetse ettsekwa, de dábaterdába ba kina, maŋka gajawe dfekideki

adaba ya belateraa ba iya, a ba Shedfekwe Cufedfe. ²¹ Daaci a tsekwehe ge Piye, a duhe á deza emnde nanna, a ba nane á elvan ge itare: «Náwa iya, iya edda una kwá ankwá á tatayaná kure, ázara á ba kure?» ²² Ta nwetehe, a ba itare tá elvan ge nane: «A belaneraa Kurnailiyus male á sawji-aha, ura mággwe, an iyawa á Dadaamiya jipu, ba Yahudiya-aha keni diyardiya. A bannaa ba malika á Dadaamiya ganakini sey á fakfáhá á dem mba-aara, ká de banánba názu ká an nane ge ndanda na.» ²³ Daaci a lyatervahe ge Piye á dem bere, a vaterte tate a zlava ge hare.

Mákuralla-aara ta tsetehe, a zlala antara itare. Emnde a fetarfe na tá am Jaupe keni emnde umele ta dabaterdába. ²⁴ Wergekse-aara lauktu daraada am Kaysariya. Daaci Kurnailiyus a dante emnde-aatare, antara slakate-aha-aara, tá ankwá ufa sawa á Piye na. ²⁵ Am sarte na damda Piye, a se yainu á ba áte we á bercame Kurnailiyus, a kezlanaa ugje ba shagera á katafke-aara. ²⁶ Amá a tsante ge Piye, a ba nane á elvan ge nane: «Tsetse, iya keni ya ba urimagwe.» ²⁷ Piye á baná ba elva ge Kurnailiyus ta demaa ba estuwa á dem hufe á há. Ta de beraa emnde kwakya jarammeje áhuwa. ²⁸ A ba nane á elvan ge itare: «Ba kure keni diyakurdiya ganakini ura Yahudiya wá, á belannaaka nadina-aara ge nja antara ura á jeba umele, sakwa ge dem mba-aara. Amá a marisaa ba Dadaamiya geni ma ware keni a zharanka seke lipa. ²⁹ Adaba una nanna náwa sanemsa adaba daha á na, maganka gajawe dekideki.

Kina wá, wayanwáyá cena pute na ka dfahiyaa átugena na.»

³⁰ A ñwete ge Kaurmailiyus, a ba ñane: «Hare ufaðire-aara vatena, vacite ñanna yá ankwá á maga maduwa á icavaciya, an zura ba seke una wá, yá zhárá ba ura á tse á katafke-aaruwa, nangyuwe-aara á maga wulwulire ba seke uwe, ³¹ a ba ñane á elvan ge iya: Kaurmailiyus, lyevaalya Dadaamiya maduwa á ña, mela na ká ankwá á melaterwa ka ge talaga-aha na keni viyanaaka. ³² Kina wá, ebbela emnde á dem Jaupe, a de darakanteda Simaun Piyer, ankwá am mba á cepen-aara Simaun slekkedá gwagwa, há-aara ankwá áte we á guwa yaikke. ³³ Daaci ba watsewatse ya naba belakvaa emnde á ba am sarte ñanna ge de dfakdfaha, ka keni fanjka ervaunðe, daaci yá slafaká we-aara adaba sawa á ña. Kina wá, baðemme á ñere na, ña jamme á katafke á Dadaamiya áhuna ba ge cena názu a fakaara Yaakadada ge enndáhá-aara na.»

Waazu á Piyer am mba á Kaurmailiyus

³⁴ Daaci Piyer a eksetaa elva a ba ñane: «Kina wá, diyandiya ganakini ba jirire gergerka emnde áza Dadaamiya. ³⁵ Emnde baðemme, máki ura á njá an lyawa á Dadaamiya, ankwá á maga jirire wá, ma ura a ekse-ara keni á hayánháya Dadaamiya. ³⁶ Diyakurdiya Dadaamiya a velante elva-aara ge larde á *Iserayiila, elva ñanna wá, labáre á higa geni emnde tá shánsha hairire an Dadaamiya á kya erva an Yaisu *Almasiihu, ñane Yaakadada á emnde baðemme. ³⁷ Ba kure keni diyakurdiya elva ñanna a fantau am Galili,

am sarte na Yuhanna anƙwa á balaterá waazu á bap̄tisma ge emnde na; diyakurdiya názu a mágava am huđe á Yahudiya bađemme am sarte ƚanna. ³⁸ Ba kure keni diyakurdiya baakire á zlakta á Sheđekwe Cuđeđde na a vanta a Dadaamiya ge Yaakadada Yaisu ura Nasarátu, diyakurdiya názu a maganaa Yaisu am larde na, slera á maggwire na a maganaa ƚane, a naba mbatera ahe emnde na tá an shaitaine, ađaba Dadaamiya anƙwa antara ƚane. ³⁹ Nere wá, ƚa seyde-aha á názena a maganaa ƚane am huđe á Yahudiya bađemme, antara am Urusaliima na. Nane maa, ta janaa áte dzaƚgala. ⁴⁰ Amá Dadaamiya a tsante am fáya am hare ge keyire. A vante baráma ganakini á maraƚeránmára ire-aara ge ƚere. ⁴¹ A marateraa ire-aara ge emnde bađemme-ka, sey ba ge ƚere ƚa emnde na ni a dzeranerse werre Dadaamiya ganakini ƚa seyde-aha na. Am iga a tsantetse-aara am fáya na wá, ƚere zaƚeruze, shaƚerushe antara ƚane. ⁴² A baƚerna ba ƚane an we-aara ganakini ƚá naterndáhá elva-aara ge emnde bađemme, ƚá maga seydire-aara geni ba ƚane edda una a tsanaa Dadaamiya ge mága shairiya á emnde na tá an shifa, antara shairiya á emnde a fáya bađemme. ⁴³ Nabi-aha bađemme ndza ta enndáhá elva áte Yaisu, a ba itare: Ma ware una a fetaare áte ƚane keni, Dadaamiya á yanárye haypa-aha-aara ađaba ƚane.»

Ma emnde na garevka Yahudiya-aha keni sharánsha Sheđekwe Cuđeđde

⁴⁴ Am sarte na Piyer anƙwa á maga waazu na wá, tsekwatartsekwa Shedekwe Cudedde ge emnde a cenaa waazu-aara na bademme. ⁴⁵ Yahudiya-aha na ta saa á daba Piyer, itare fartarefe na, daremda am mága najipu yaikke, geni mbate Dadaamiya á vaterteva Shedekwe Cudedde ge emnde umele keni. ⁴⁶ Adaba tá cená ba tá anƙwa á ndáhá elva-aha anƙwaslire, tá anƙwa á gálá Dadaamiya am yaikkire-aara. Daaci a ba Piyer: ⁴⁷ «Emnde na keni sharánsha Shedekwe Cudedde ba seke una ɲa shanaa ɲere. Kina mu, á piyaterantaa ware ganakini tá magaternaamaga baptisma an yawe?» ⁴⁸ Daaci a ba ɲane, a magarateranmaga baptisma an zhera á Yaisu *Almasiihu. Am iga a una ɲanna maa, itare ta ndáva Piyer, ganakini á haraterveháre cekwaanƙgudi.

11

Piyer anƙwa á vaterte sera á elva áte Kaur-nailiyus ge emnde a fetarfe am Urusaliima

¹ Cenarácená emnde a bela, antara emnde a fetarfe umele na tá am Yahudiya, ganakini ba emnde a jeba umele keni tá anƙwa emnde umele lyarvaalya elva á Dadaamiya. ² Daaci am sarte na daada Piyer á dem Urusaliima maa, Yahudiya-aha na fartarfe na ta fantau ge hábaza sera á Piyer, a ba itare tá elvan ge ɲane: ³ «Ekka ni ka naba dem mba á emnde na ta baaka am shedekwe, ka zu duksa antara itare!»

⁴ Daaci Piyer a eksetaa elva, a tsakaterse sera á elva ɲanna bademme an pálpale. ⁵ A ba ɲane á elvan ge itare: «Iya wá, ndza yá am

berni á Jaupe. Yá átira mága maduwa wá, ya naba shaa wáháyu. Yá zhárá ba duksa umele yaikke, á tsekwa á sawa am samaya á sezerwa ba herezhzhe. Duksa ɲanna ba seke gwadau, an ɲaɲa we á nambaɲwa-aha-aara ufadɛ kerde. ⁶ Ya fete ice-aaruwa ba yamme ge zhárá názu am huɖe-aara wá, aɲkwa dabba-aha á bere, antara dabba-aha á kaamba jeba gergere baɖemme, názu á hulmba am haha jeba gergere baɖemme, ira yiye-aha jeba gergere baɖemme. ⁷ Daaci yá cená ba kwárá á biya elva á sawa am samaya: Piyer, tsetse, eksevaksa, icantica, ezza. ⁸ Amá ya ɲwanante: A'aa estuweka Yaakadada, aɖaba ba ser palle keni damka duksa harám, ma lipa keni am mbuwe-aaruwa. ⁹ A ba kwárá ɲanna zlaɓe ádaliye á sawa am samaya: Zhareka názu a ganvaa Dadaamiya cuɖeɖe seke lipa. ¹⁰ Ser keye aɲkwa á biyánba kwárá ɲanna estuwa. Am iga-aara a naba eptsehe zlaɓe ádaliye ge kazlaɲa ɲanna á dem samaya. ¹¹ Á ba am sarte ɲanna maa, saremsa zála ufadɛ á sem mba na ya tsekwa am huɖe-aara na, a belateraa zhel emnde a Kaysariya á sezerwa. ¹² A ba Sheɖekwe á Dadaamiya á elvan ge iya: Ezzlálá antara itare, maɲka gajawe dekiɖeki. Daaci ya naba tse ya duwa. Egdzar mama-aha a miya na náwa itare ta unkwaha na keni, ta naba duhe antara ya á de ba am huɖe á há á zhel ɲanna. ¹³ A ndaɲerhe sera-aara baɖemme, geni a tsekwa malika á Dadaamiya am huɖe á há-aara ba ge ɲane, a ba malika ɲanna, eɓbela zála, a de ɖarakantedá Simaun Piyer am Jaupe, ¹⁴ watse á se bakánba

ɲane elva na ni ká lyelye shifa á ɲa an ɲane, ekka antara huɗe á há á ɲa baɗemme. ¹⁵ Daaci ya naba magateraa waazu. Yá aɲkwa á magaterá waazu wá, a tsekwaa ge Shedekwe Cudedɗe á setarge itare ba seke una ndza a tsekwamiyar ge miya am zuɲɲwire na. ¹⁶ Daaci yehanteyeha elva na ndza a ndanaa Yaakadada, a ba ɲane: Yuhanna wá, a magateraa baptisma ge emnde an yawe, amá kure, tá de magakurá baptisma an Shedekwe Cudedɗe na. ¹⁷ Daaci estuwa, a vatertaa ba Dadaamiya an ire-aara Shedekwe Cudedɗe, ba seke una ndza a vamite ge miya adaba fetarfire á miya áte Yaakadada Yaisu *Almasiihu na. Yá dzegwándzegwa piyantaa slera-aara ge Dadaamiya emtu?»

¹⁸ Cenarancena elva ɲanna, lauktu daralika á hábaza sera á Piyer mazla-aara. Ta fantau ge gálá Dadaamiya, a ba itare: Una wá, ba jirire. A magaternaa ba Dadaamiya pute a maga tuba ge emnde a jeba umele keni, ganakini a sharansha shifa.

Emnde a fetarfe na tá am Antakiya

¹⁹ Am diyakurdiya ba kure keni, ganakini am sarte á ja Aitiyain, ndza aɲkwa zlaɗa áte emnde a fetarfe kyarkya á dem ekse-aha gergere, emnde umele-aatare kwaye ta zlálá á dem Finikiya, antara Kiprus, ira Antakiya na wá, itare ta de ɓálá ba waazu. Amá wá, sey ba ge Yahudiya-aha. ²⁰ Emnde umele-aatare ge emnde a Kiprus, antara emnde a Siraine, ta naba dem Antakiya. Itare wá, ta de magaterán ge Yahudiya-aha ka

palle waazu, antara emnde na garevka Yahudiya-aha keni bademme. Ta de ndaater labáre á higa, elva a Yaakadada Yaisu. ²¹ Yaakadada Yaisu maresemáre hákuma-aara am itare. Adaba una ñanna, emnde kwakya fartarefe, saremsa á sem sera-aara.

²² Dámnda labáre-aatare á deza emnde a fetarfe na tá am Urusaliima maa, daaci ta naba bela Barnabas á dem Antakiya ñanna.

²³ Duwa-aara, ba ñane keni de nanna ganakini Dadaamiya a gaterar barka kwakya ge emnde a fetarfe ñanna, higa ge ñane keni. A faterem ndzedá am vuwa kwakya geni a njarinja an lya á Dadaamiya, a dzalarka ðekideki. ²⁴ Barnabas ñanna wá, ura mággwe, slefetarfe an tsaka ire, an naha an Shedekwe Cudedde. Daaci emnde kwakya fartarfe áte Yaakadada.

²⁵ Am iga a una ñanna maa, Barnabas a sem Tarsus ge tataya Sawulu. ²⁶ Am sarte na shansha, ta saa ba kerde á sem Antakiya. Ta se magaa sakanderi átirpalle, ta kwaraterse duksa kwakya ge emnde a fetarfe. Ta fantau á ba am Antakiya ñanna zunñwe ge dáhá emnde a fetarfe an emnde á *Almasiihu.

²⁷ Tá ankwá nabi-aha umele ta tsete am Urusaliima, ta dem Antakiya am sarte ñanna, ²⁸ a balese ge palle á nabi-aha ñanna an hákuma á Shedekwe Cudedde, zhera-aara Agabus, a tsetehe, a tsahe am dagave á emnde, a ba ñane: Ankwá á sawa waya yaikke á sete duniya bademme. (Ba jirire ndza samsa waya ñanna am zamáne á sleksu Kalawdiyus.) ²⁹ Daaci ta naba ngudáa sawari-aatare emnde a fetarfe, ganakini ma ware keni a faafa názu a dzegwanaa ñane,

tá de melateru ge emnde a fetarfe na tá am Yahudiya an ñane. ³⁰ Ta naba jemaa sadake ñanna, ta belaa tara Barnabas tá antara Sawulu an ñane ádeza male-aha á emnde a fetarfe am Yahudiya.

12

*Hirudus a ja Yakuba, a belem Piyer am dangay

¹ Am sarte ñanna, fantaufe sleksu *Hirudus ge shateru zladá ge emnde a fetarfe umele. ² A ba ñane: A jareja Yakuba egdza emmenara ge Yuhanna an katsakar, ta naba jehe. ³ Nanna hayaránháyá Yahudiya-aha maa, a naba eksevaa Piyer keni, am hare-aha á muñri á depainj na baaka shahi á makala am huđe-aara na, a de zlejma am dangay. ⁴ Am sarte na eksevaksa na wá, a puwaa sawji-aha kelaawa ju unkwahé, ta tegese sawji-aha ñanna gergere ufade ge ufufaaara. Ate *Hirudus wá, ma andze á dáná á dem shairiya á katafke á zlamaha má zlauzla muñri á *Paska ñanna bademme. ⁵ Daaci ba njá á Piyer am dangay na, amá baaka puwansepuwe á emnde a fetarfe dekideki ge mága maduwa adaba ñane.

Malika a sanse Piyer am dangay

⁶ Lauktu á semsa hare na a tsanaa *Hirudus na wá, á ba an vayiya ñanna Piyer á pá ba hare-aara am dagave á sawji-aha buwa, erva-aara palle an nguda áte sawji na, erva palle keni an nguda áte una an kaderci bademme. Sawji-aha na tá ufa we á bere á dangay ñanna keni

tá aṅkwa bademme. ⁷ A naba semhe ge malika á Yaakadada, hyemhya parakkire á Dadaamiya am huđe á danḡay ṅanna bademme. Daaci malika na a de gejante Piyer, a tsante am hare: «Ettse ba watsewatse!» a ba ṅane á elvan ge ṅane. A palehe ge tsavaytsavaye áte erva-aha-aara ba estuwa, a puwehe á dem haha bademme. ⁸ A ba malika na á elvan ge ṅane: «Halantehála náza ṅgudá huđe á ṅa, ṅgudeseṅgudé huđe, puwempuwa kimake á ṅa am sera.» A naba maganaahe una ṅanna Piyer. A ba ṅane á elvan ge ṅane: «Tsekwemtsekwa am kazlaṅa á ṅa, sawa mi zlala.» ⁹ A tsetehe ge Piyer ba estuwa, aṅkwa á d̄aba malika na, amá njanteka ṅane áte jirire názena aṅkwa á maganá malika na, ṅane a kurken á ba am wáháyu.

¹⁰ Daaci ba tá sawa, tá sawa, ta yesaa tate á njá á sawji-aha palle, ta yesaa una ge buwire, saremsa áte wákyiya yaikke na an maga an íre miyenne, má sakesse am una ṅanna ká de ba am huđe á berni na. Saremsa áte wákyiya ṅanna, a wertaa ba ṅane an ire-aara, ta naba sesehe á segáshe. Ta zlalete ba cekwaṅgudí áte barama á dem huđe á berni wá, a medehe ge malika na, a yaa Piyer ba ṅane palle. ¹¹ Piyer á nanna mazla-aara názena a maganaa malika, a ba ṅane: «Kina wá, diyandiya kwa, mbate Yaakadada a bela malika, a se ṅezlise am hákuma á *Hirudus, antara lámare na ta yekivaa Yahudiya-aha na bademme.»

¹² Am sarte na shushe Piyer yawe am mága ṅanna bademme maa, a naba dem mba á Maari emmarge Yuhanna, Markus keni ba zhera-

aara, a de beraa emnde kwakya tá anƙwa ɲala Dadaamiya. ¹³ Daaci anƙwa á já we á bere Piyer am mba á Maari, a sawa gyaale umele zhera-aara Raude, a se cena labare wá, ¹⁴ á cena ba kwára á Piyer. Higetehiga Raude, kelaa ma á werá we á bere ɲanna wá, ɲane a eptsaa á dem huƙe á bere zlaƙe á daliye ge ndahater ge emnde umele ganakini anƙwa Piyer á tsá ágáshe. ¹⁵ A ba itare tá elvan ge ɲane: «Ká an shaitaine emtu Raude?» A ba ɲane á elvan ge itare: «Yá ndaakur ba jirire una fideka.» A ba itare, má estuwa wá, una ba shedekwe-aara. ¹⁶ Amá Piyer yánka já we á bere na. Mázla-aara ta se werante, tá zhára ba irice á Piyer á tse, tá maga ba najipu-aara. ¹⁷ A magateraa nalaama an erva ganakini a ndarka elva. A ndaterhe názena a maganaa Yaakadada ge sanse am danggay na, a ba ɲane á elvan ge itare: «Mbedawaterumbede ge tara Yakuba, antara egdzar mama-aha a miya umele.» Daaci ba segáshe-aara, a zlalehe á dem tate umele.

¹⁸ Weraawera ekse wá, ba palle a názu tá ndaaná sawji-aha na ta ufaa Piyer na baaka. Názu tá ndaaná itare, ba Piyer na mu a magáná estara? ¹⁹ A ba sleksu *Hirudus sey a tata-yartátaya. Amá sharánká Piyer dekideki. A dateraa ndáva-aha ge sawji-aha na, am iga-aara, a ba ɲane, má ba estuwa wá, a cebareceba sawji-aha ɲanna am kelaa-aara. Ba a ndaase una ɲanna, mazla-aara ba zlala-aara á dem Kaysariya, a de shekwaahe áhuwa.

Elva áte emtsa á sleksu *Hirudus

²⁰ A ba am sarte-aha ɲanna maa, ndza aɲkwa ervaunɲe á sleksu *Hirudus áte emnde a ekse á Tirus, antara emnde a ekse á Sidaun baɲemme. Daaci emnde a ekse-aha ɲanna ta magaa sawari geni tá de slapala áza slekse; ta naba tatayevaa Balastus geni á dáterá ɲane á deza slekse ɲanna. Balastus ɲanna ura male. Huɲe á há á slekse ɲanna baɲemme am erva-aara. Daaci duwa-aatare ádeza sleksu Hirudus, ta de tataya hairire am dáɲave-aatare. Aɲaba zuze á emnde a ekse-aha ɲanna baɲemme á segáshe á ba am kwará á slekse ɲanna.

²¹ Daaci sleksu Hirudus a fateraa sarte á já ire-aatare. Samsa sarte ɲanna maa, Hirudus a tsekwemaa am zane á sleksire a njemaa am kurshi á sleksire, a fantau ge ndaater elva. ²² Amá ta naba ɲwete ge emnde baɲemme á ba an ká kwará á dem zhegela, a ba itare: Dadaamiya una á ndáhá elva na, urimagweka. Ba a cenaa una ɲanna sleksu Hirudus, a naba shafante ire-aara. ²³ Daaci a se zlavanaahe ge malika á Yaakadada á ba am sarte ɲanna an lapikere, aɲaba a eksetaa sleɲe á Dadaamiya. A zanse huɲe záhe á huɲe, daaci a naba emtsehe. ²⁴ Amá elva á Dadaamiya wá, hwiyaahwiya baaka zlakta-aara.

²⁵ Tara Barnabas antara Sawulu magarnaam-aga slera na ta faterarfe, ta belaterbela á dem Urusaliima na, ta saa ba kerɲe antara Yuhanna Markus á sem Antakiya.

13

Tá an dzera tara Barnabas antara Sawulu ge

dem larde umele

¹ Am aiklaisiya á Antakiya wá, tá anƙwa nabi-aha, antara emnde a kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde. Náwa zhera-aha-aatare: Barnabas, Simaiyaun, Ura Daŋŋwe keni ba zhera-aara, Lukiyus, ɲane ura Siraine, Manahun, ɲane slenja á sleksu *Hirudus, ira Sawulu. ² Vacite umele tá am sera á Dadaamiya, tá anƙwa tsufa ndera wá, a ba Shedekwe Cudedde á elvan ge itare: «Tara Barnabas antara Sawulu wá, yawáteryá ge ire-aatare ge mága slera na ya daater ge ɲane na.» ³ Daaci ta tsufete ndera, ta magaterar maduwa, ta puwaterar *erva a barka, lauktu ta belaterbela á de maga slera ɲanna.

Slera á tara Barnabas antara Sawulu am Kiprus

⁴ Am a dzeratersaa Shedekwe Cudedde tara Barnabas antara Sawulu ge belaterbela, ba zlala-aatare á dem Sailaiwkiya, ta de dema am paare á yawe áhuwa ge dem Kiprus am dágave á yawe. ⁵ Ta de tsekwa am Salami am haha ɲanna, daaci ta de fantau ba ge de bálá elva á Dadaamiya am *mashidi-aha á Yahudiya-aha áhuwa. Yuhanna Markus keni antara ba itare, anƙwa á melaterumele. ⁶ Ta jem dába praatte am haha á Kiprus ɲanna. Herzhe tá degáshe am haha ɲanna, kwaye ta dem Pafaus am halavuwaaara. Am Pafaus maa, ta de já ba ire antara zhel Yahudiya umele zhera-aara Bar-Yaisu, slemaga namselkwa, a bantsa ɲane: Ya nabi, mbate fida. ⁷ Zhel ɲanna ta emnde a njá antara raizhaun á haha á Kiprus, zhera-aara Saairgiyus Paulaus slenƙale jipu. Daaci raizhaun a dante tara

Barnabas antara Sawulu á dezeńara, adaba á kátá cená elva á Dadaamiya. ⁸ Amá Ailimas, una zhera á slemaga namselkwe na an elva a Yunaniŋkau-aha, ŋane ekserka duwa á tara Barnabas á deza raizhaun na dekiŋdeki. Á kátá piyantá fetarfire ba dekiŋdeki ge raizhaun.

⁹ Daaci Sawulu, Paul keni ba zhera-aara, an naha an Shedekwe Cudedde, a ŋgyaiŋgyainse ice, ¹⁰ a ba ŋane á elvan ge zhel ŋanna: «Hey! Zhel shaitaine, a ba ka ka yaimyaime, ká maga ba kemaŋgerire, ka kelaade á jirire bademmeka? Ká yainya emtu badza slera á Dadaamiya na? ¹¹ Náwa Dadaamiya á fakar názu á fakarfe, sey ká gevge wulfe emtsaade cek-waŋgudí, ká shekwaashekwa ká nánka vaciya an ice á ŋa.» Kerteŋ a naba wulfete ge Ailimas, á tatapaná an nadafa antara názlaŋa bademme ge tataya ura á tadaná an erva. ¹² Nanna raizhaun una ŋanna, ŋane a naba fetarehe áte Yaakadada, aŋkwa á cená názu tá kwaransekwáre, aŋkwa á maga najipu-aara.

Tara Paul antara Barnabas am Antakiya, haha á Pisidiya

¹³ Tara Paul yaránya Pafaus, daremda am paare á yawe, zlarzlálá á dem Pairge am haha á Pamfiliya. A de yateraa áhuwa Yuhanna Markus, ŋane a eptsaa á dem Urusaliima. ¹⁴ Amá tara Paul wá, ta tsete am Pairge ŋanna, kwaye ta zlálá á dem Antakiya am haha á Pisidiya. An vaci puwansepuwe maa, ta duhe á dem *mashidi á Yahudiya-aha, ta de njanjehe. ¹⁵ Am sarte na ndarsende *tawraitá, antara wakita á nabi-aha,

male-aha á mashidi ñanna ta belaterve we ge tara Paul, a ba itare tá elvan ge itare: «Máki anƙwa elva kwá ndaater ge emnde ge vaterte ndzedá an ñane wá, ndaundáhá kina egdzar mama-aha-aaruwa.»

¹⁶ Daaci a naba tsetehe ge Paul, a magateraa nalaama an erva, a fantau ge ndaater elva, a ba ñane: «Kure emnde a *Iserayiila, kure emnde na kwá an lyawa á Dadaamiya bademme, cenaucena: ¹⁷ Dadaamiya na mí dabaná miya emnde a *Iserayiila na wá, ndza a dzeratersaa ba ñane eggye-aha a miya werre, kwaye a de gelateraa am haha á emnde, am Misera. Am iga á una ñanna maa, a saterse am Misera ñanna an hákuma-aara. ¹⁸ Yawe kul ufade á fá ba ervaunƙe an itare am kaamba. ¹⁹ Daaci a kedaa jeba gergere vuye antara slekse-aha-aatare bademme am Kanaana, a vaterte haha ge emnde-aara Iserayiila-aha. ²⁰ Bademme á una ñanna wá, shekwaashekwa-aara á maga yawe deremke ufade an kul ilyeƙe. Am iga-aara maa, Dadaamiya a dzerese emnde umele am itare, a gaterve narkali-aha ge kyá shairiya-aatare. A magán ba estuwa dem zamane á nabi Samiyail.

²¹ «Am iga-aara maa, itare ta ndavanu slekse ge Dadaamiya, a vaterte Sawulu egdza á Kis. Ñane ura jeba á Bainjamain. A magaa iva kul ufade am sleksire. ²² Am iga á yawe kul ufade wá, Dadaamiya yanaaya Sawulu, a vaterte *Dawuda ge slekse-aatare. Náwa názu a ndaasa Dadaamiya áte sleksu Dawuda: Ya hayanaa á ba an háyá Dawuda egdza á Yaisa, diyandiya geni á de maganaamaga ñane názena yá kataná

ya bademme. ²³ Kina wá, Dadaamiya a eksese ura am dágave á eggye-aha á Dawuda nanna, a ganve slelyaterlya itare emnde a *Iserayiila bademme. Ba seke una ni ndza a bateranba ganakini watse á vaterte ura, slelyaterlya na. Ura nanna wá, Yaisu. ²⁴ Am sarte na zlaɓe marseka Yaisu ire-aara parakke áza emnde wá, Yuhanna a magateraa waazu ge emnde a Iserayiila, a ndaterndáhá geni a magarmága tuba, tá magateraamaga baptisma. ²⁵ Am sarte na herzhe watse á emtsa Yuhanna wá, a naba ndavateruhe, a ba nane: Kwa kurken ya ware nane? Iya wá, ya edda una kwá ufaná kure ka. Nane anƙwa á sawa. Ba ge slesadanse kimake am sera keni hyanefka ya defikifeki.

²⁶ «Daaci egdzar mama-aha-aaruwa, kure eggye-aha á Ibrahimia, kure emnde na kwá an lyawa á Dadaamiya bademme na, Dadaamiya a belamiyán ba ge miya labare á lya ura nanna. ²⁷ Amá cenaránka emnde a Urusaliima antara male-aha-aatare ganakini ba Yaisu una slelya ura, cenaránka názu ta ndahanaa nabi-aha na. Tá ndáhá ba nane tsa ba kelaa vaci puwansepuwe am mashidi-aha-aatare, aley ta eksevaa Yaisu, ta zuhe an shairiya. Estuwa, ta maganaahe keni ba itare nanna zlaɓe adaliye elva a nabi-aha nanna. ²⁸ Sharánka tsa haypa áte nane hyephye ge já shifa-aara, aley a ba itare tá elvan ge sleksu *Pilaatu: Sey ká ja ba shifa-aara bademme. ²⁹ Magaraamaga názu ndza ta ndahanaa nabi-aha áte Yaisu wá, ta tsekwanaahe ge emnde umele áte dzaɗgala nanna, ta de hefehe. ³⁰ Amá a se tsante ge

Dadaamiya am fáyá. ³¹ Am hare-aha kwakya una Yaisu anƙwa á maraterá ire-aara ge emnde na ndza tá njá á ba antara ɲane na. Anƙwa á maraterá ire-aara kwaye á sa am Galili, dem Urusaliima baɗemme. Ba emnde ɲanna una ta seyde-aha-aara. Tá anƙwa á ndater elva-aara ge emnde a *Iserayiila. ³² Ba ɲere na keni, ɲa sakuraa ba labare á higa ɲanna. ɲa se bakuraa duksa na ni ndza a baternaa Dadaamiya ge eggye-aha a miya ganakini watse á vaterteva na. ³³ A vamite ge miya na ma eggye-aha-aatare na duksa ɲanna. Aɗaba a tsante Yaisu am fáyá ba seke una anƙwa an puwa am jabura buwa na. A ba ɲane:

Vatena wá, gakevge egdza-aaruwa, Iya keni ya Eddenja.

³⁴ Ndza a bánba zlaɓe ádaliye Dadaamiya ganakini watse á tsantetse Yaisu am fáyá, á de sevka vuwa-aara ɗekiɗeki. A ba ɲane:

Ba jirire, watse yá gakarge barka-aaruwa ba seke una ndza ya banán ge *Dawuda ganakini watse yá magannaamaga na.

³⁵ A ba Dawuda zlaɓe ádaliye am wakita-aara: Ká yánka á sevse vuwa á sleslera á ɲa ɗekiɗeki.

³⁶ ɲane wá, a maganaa slera ge Dadaamiya am zamane-aara, amá zlauzla ndzedá-aara, emt-samtsa, ta hedaterve ge eggye-aha-ɲara. ɲane wá, sevse. ³⁷ Amá edda una tsantetsa Dadaamiya am fáyá na wá, ɲane sevka vuwa-aara ɗekiɗeki.

³⁸⁻³⁹ Daaci egdzar mama-aha-aaruwa, shagera ba kwá cena názena ɲá anƙwa ndakurndá na: Dadaamiya á de yakuraarye haypa-aha á kure wá, sey aɗaba Yaisu. Ma ware keni má fetarfa

edda-aara á ba áte ñane wá, Dadaamiya á vanteva jirire. Una názu dzegwánka *tawraita magaterán ge emnde. ⁴⁰ Faufa hyema ba shagera geni a gevka názena ta ndahanaa nabi-aha na áte kure. ⁴¹ Adaba a ba wakita á Dadaamiya:

Cenaucena kure emnde na kwá ankwá á epsawa elva á Dadaamiya na, dawemda am mága najipu, geni kedakurkedfire. Adaba yá de maga názena, ma tá palakurá sera-aara keni, kwá de cenánka d'ekid'eki na am zamane á kure.»

⁴² Tá degáshe am mashidi ñanna tara Paul antara Barnabas wá, ta naba ndavaterndáva geni a sarsawa zla'be ádaliye am maka na á de sawa na keni vaci puwansepuwe, geni tá se vaterteva zla'be ádaliye waazu ñanna. ⁴³ Am sarte na tá ankwá kya emnde bademme, kwakya Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele na ta dema an de am nadina á Yahudiya-aha na, ta d'ába tara Paul zla'be ádaliye. Daaci tara Paul tá an Barnabas ta vaterte sera á elva-aha kwakya, ta faterem ndzedá am vuwa kwakya geni a gazlarka d'ekid'eki, a tsaraatse á ba áte ñgurna na ni a magaternaa Yaakadada.

⁴⁴ Samsa vaci puwansepuwe, saremsa emnde ba kwakya ba seke jarauka am bere d'ekid'eki, bademme ta se cena ba waazu. ⁴⁵ Ba ta naa dikele á emnde na Yahudiya-aha wá, ta naba fantau ge shelha am ervaun'ce-aatare áte emnde ñanna. Daaci ba elva na ankwá á ndahaná Paul na keni, ta maganaa gajawe, ta zlazlese antara ba ire-aara. ⁴⁶ Tara Paul antara Barnabas ta naba sherse ice, a ba itare tá elvan ge

itare: «Zlaya geni n̄á sakurán ge kure emtsaaf̄e zun̄ŋwe elva á Dadaamiya, amá kwa yanaa ba kure tsawe wá, n̄ere zlal̄an̄erzlala á deza emnde a jeba umele. Emtu mándzawe ázekure Dadaamiya an̄kwa á vakurte shifa an̄waslire na emtu? ⁴⁷ Cenaucena názu á ndahaná wakita á Dadaamiya; a fan̄eraara Yaakadada:

Ya fak geni ká maraterá parakkire-aaruwa ge larde-aha á duniya bad̄emme, ká daterná ka elva a lya shifa, ma ge emnde na tá áme keni bad̄emme.»

⁴⁸ Ba ta cenaa una n̄anna emnde na ta Yahudiya-aha ka na wá, higa ge itare. Ta fantau ge gálá Yaakadada ad̄aba elva-aara. Daaci bad̄emme á emnde na ndza tá an dzera áza Dadaamiya ge sha shifa an̄waslire na, garevge emnde a fetarfe. ⁴⁹ Daaci a hyemaa estuwa elva á Dadaamiya am larde n̄anna.

⁵⁰ Amá duwa á Yahudiya-aha wá, ta de tsante ervaun̄de á male-aha á berni n̄anna, antara n̄washa n̄gan̄gaha na daremda am nadina á Yahudiya-aha na bad̄emme áte tara Paul antara Barnabas, ta shateru zlad̄a kwakya, ta naba bakaterse am kwara-aatare. ⁵¹ Daaci ta naba papateraahe berbere á haha-aatare áte sera-aha-aatare, ta yateraa áte uksuwe, ta naba zlalaaatare á dem Ikauniya. ⁵² Amá emnde a fetarfe na tá am Antakiya n̄anna wá, baaka lámbe-aatare, tá an naha an Shed̄ekwe Cud̄ed̄de, higa-aatare ba kela-aara.

14

Tara Paul antara Barnabas am Ikauniya

¹ Am sarte na daraada tara Paul antara Barnabas am Ikauniya, áhuwa keni duksa a de magava ba kalkale antara una ta maganaa am Antakiya. Duwa-aatare á dem *mashidi á Yahudiya-aha, ta de magaa waazu, Yahudiya-aha antara emnde na garevka Yahudiya-aha emnde kwakya fartarfe. ² Amá duwa á Yahudiya-aha na fartareka na wá, ta naba tsante ervaunde á emnde umele na itare keni zlafe fartareka na, geni a darateránda dágala ge tara Paul.

³ Amá keni hararaaháre jipu am Ikauniya nanna, ta kwaraterse elva a Yaakadada á ba an dzañdzañjire ge emnde. Yaakadada keni a vaterte hákuma, ta magaa nalaama-aha, antara najipu-aha gergere kwakya. A maraterse an una nanna geni elva na tá ankwá á kwaratersá itare ge emnde áte ngurna-aara na wá, jirire bademme. ⁴ Daaci emnde a ekse tegarsetege gergere buwa. Emnde umele tá am dalbe á Yahudiya-aha, emnde umele keni tá am dalbe á emnde a bela.

⁵ Daaci Yahudiya-aha, antara male-aha-aatare, ira emnde na garevka Yahudiya-aha, bademme ta magaa niya-aatare ge ceba emnde buwa na ba dekideki an nákwá. ⁶ Ba cenarácena una nanna, mazla-aara zhagade ge itare á dem Listira, antara Dairbe, ekse-aha nanna am haha á Likauniya, antara ekse-aha umele na am kwara nanna bademme. ⁷ Ta de fantau ge bálá labáre á higa, elva a Yaisu *Almasiihu áhuwa.

Tara Paul antara Barnabas am Listira, antara Dairbe

⁸ Am Listira maa, ndza anƙwa ura nguryekwe wá, á njá á ba am haha, ádfaba an mátsá sera-aha-aara bademme. Ta yese ba estuwa, tsamka am zhegela dfekideki ge zlala, adaba ta yáná an mátsá ubiya ba estuwa. ⁹ Vacite umele maa, zhel ɲanna anƙwa cena waazu á Paul. Slebela ɲanna a zharaa zhel ɲanna wá, a naba diyeddiye ganakini anƙwa fetarfe á zhel ɲanna ge sha ire-aara. ¹⁰ Daaci a kante kwara-aara á dem zhegela slebela: «Tsetse, tsatse am zhegela,» a ba ɲane á elvan ge ɲane. Hattse a naba tsete ge zhel ɲanna, anƙwa á zlala. ¹¹ Naranna dikele á emnde na najipu ɲanna, ta naba fu hula á ba an ndzedá, a ba itare an elva a ekse ɲanna, amaana elva a Likauniya: Dadaamiya-aha nyairevnye emnde, náwa itare saremsa ásezeɲere! ¹² Barnabas ta dfanaa an dadaamiya-aatare Jaiwus, Paul ɲane ta dfahanaa an dadaamiya-aatare *Hairmais adaba ɲane edda á ndáhá elva.

¹³ Hele-aatare ɲanna tá dfahaná an Jaiwus na wá, ta nderanaa bere áte iga a ekse. Male á hele ɲanna tá dfahaná an Jaiwus na, a naba saa dalau-aha tá an cada an ugbene-aha jili gergere, daaci a se tsateraahe áte we á bere á hele ɲanna. Male á hele, antara emnde bademme wayarwáyá tá cebaterá dalau-aha an cada na ge tara Paul antara Barnabas.

¹⁴ De cenarácena una ɲanna emnde a bela na, ta naba dzadzaa zane áte vuwa-aatare, ta duhe á dem dágave-aatare á ba an zhagade, ta kante kwara, a ba itare tá elvan ge itare: ¹⁵ «Ŋa baa ba kure dawalaa na: Kwá magán

ge uwe jeba una? Ábi ñere ña emndimagwaha ba seke kure. Ñere ña sakuraa labáre á higa geni kwa yánya hele-aha ñanna, adába baaka nampire-aara. Lyauvalya elva á Dadaamiya á jirire na á fá shifa am ura na. Ñane wá, a nderanaa ñane samaya, antara haha, antara yawe-aha bademme, ira názu am huđe á duksa-aha ñanna bademme. ¹⁶ Werre wá, Dadaamiya a yaa emnde bademme, ma emnde-ara keni ndza tá daba ba unñule-aatare. ¹⁷ Ba werre ñanna keni wá, Dadaamiya ndza ankwá á maraterse ire-aara ge emnde an slera á maggwire na ankwá á maganá ñane. Ankwá á hyakurá yawe á sá am samaya, á vakurte slak-slakire geni kwá sanaasa duksa-aha á kure an sarte-aara, ankwá á zakuru náza za, á vakurte higa am ervaunđe, bademme ba Dadaamiya.» ¹⁸ Waazu ñanna bademme demda tsa am hyema-aatare, aley ta piyaterante ba zlahhe ge kyula emnde a bela na.

¹⁹ Am iga-aara maa, ta sem ge Yahudiya-aha á sa am Antakiya am haha á Pisidiya, antara á sa am ekse á Ikauniya, ta se tsanta itare ervaunđe á emnde bademme áte Paul. Daaci emnde bademme ta naba gwarhe ge Paul ge dzaganá an nákwá, ta tedese á dem iga a ekse, ta kurken emtsamtsa. ²⁰ Amá de jarammejáhá emnde a fetarfe arge ñane wá, a naba tsetehe, ta dema am huđe á ekse antara ba ñane. Makuralla-aara ta naba zlala-aatare antara Barnabas á dem Dairbe.

Tara Paul antara Barnabas eptsareptsá á sem Antakiya am Pisidiya

²¹ Tara Paul antara Barnabas magarnaamaga waazu á labáre á higa, elva a Yaisu am ekse á Dairbe, emnde kwakya fartarfe. Am iga-aara maa, ta eptsehe á sem ekse á Listira, antara Ikauniya, lauktu saraasa á sem Antakiya am Pisidiya. ²² Ta se faterem ndzedá am vuwa kwakya ge emnde a fetarfe am ekse-aha ñanna. A ba itare tá elvan ge emnde a fetarfe: Sey mi bashubáshe zladá-aha kwakya emtsaafé, lauktu mi demda á dem zlanña á Dadaamiya. ²³ Bademme a ekse na ta dema itare, ta de shaa emnde a fetarfe, lauktu tá zlalá wá, tá dzeraterá emnde a sawari á ba am dágave-aatare ñanna, tá tsufa ndera, tá magaterar maduwa ge emnde ñanna, daaci tá yaterya am erwa a Yaakadada na ta fetaara itare áte ñane na, itare tá zlalá-aatare. ²⁴ Ta degashe praatte am haha á Pisidiya, tá magán ba estuwa, daraada á dem haha á Pamfiliya. ²⁵ Ta de ndaterhe elva á Dadaamiya ge emnde am ekse á Pairge, daaci kwaye ta zlala á dem Ataliya. ²⁶ Tsante áhuwa wá, ta zlalá an paare á yawe á dem Antakiya. Ekse ñanna wá, ekse na ndza ta yateraa am erwa a Yaakadada, geni á magaterá ñgurna á mága slera na a fateraara ñane na. Slera ñanna una magarnaamaga, saraasa na.

²⁷ Saraasa am Antakiya maa, ta se jemaa emnde a fetarfe, ta ndaterhe názena a maganaa Dadaamiya an itare bademme, antara baráma na a weratertaa Dadaamiya ge emnde a jeba umele, ganakini itare keni a fartarfe áte Yaisu. ²⁸ Njarinja áhuwa ñanna, hararaaháre jipu áza emnde a fetarfe.

15

Jáháva yaikke am Urusaliima

¹ Ta duhe ge emnde umele á da am Yahudiya ta dem Antakiya, ta de kwaraterse elva na ge emnde a fetarfe na tá áhuwa. A ba itare tá elvan ge itare: «Máki dakuremka am shedekwe áte una a ndaanaa *tawrait a Muusa wá, kure kwá taa enzleska dekideki.» ² Amá eksararka tara Paul antara Barnabas tsáha ñanna dekideki. Daaci njaanja gajawe yaikke am dágave-aatare arge elva ñanna. Am iga-aara maa, itare bademme ta dema am sawari palle, geni a darduwa tara Paul antara Barnabas, ira emnde umele á dem Urusaliima a de ndarndáhá elva ñanna antara emnde a bela, ira emnde a sawari á aiklaisiya áhuwa.

³ Daaci ta belateraa estuwa emnde a fetarfe. Am shula-aatare maa, ta kyaa ba huđe á Finikiya, antara huđe á *Samariya praatte, tá anƙwa á ndaater ge emnde a fetarfe átira zlala, geni emnde a jeba umele keni fartarfe áte Dadaamiya. Una ñanna a vaterte higa ge emnde a fetarfe bademme. ⁴ Daraada am Urusaliima, lyarater-vaalya emnde a bela, antara emnde a sawari á aiklaisiya, ira emnde a fetarfe bademme. Daaci tara Paul ta fantau ge ndaater názu a maganaa Dadaamiya an itare bademme. ⁵ Amá ta tsetehe ge Yahudiya-aha umele, ta emnde á *Farisa-aha, fartarfe tsa, amá a ba itare: Emnde a fetarfe na garevka Yahudiya-aha na wá, sey tá puwaterpuwa bademme á dem shedekwe, tá ndaaterndáhá sey tá daba *tawrait a Muusa.

⁶ Jarammeja emnde a bela, antara emnde a sawari á aiklaisiya, itare ta njar ge ndáhá elva nanna zlaɓe ádaliye. ⁷ Shekwaraashekwa arge elva nanna, am iga-aara a tsete ge Piyeɗ, a ba nane á elvan ge itare: «Ya baa ba kure egdzar mama-aha-aaruwa: Ba kure keni diyakurdiya ganakini Dadaamiya a eksise vateneka ge daterá labáre á higa ge emnde a jeba umele, geni itare keni a cenarvaacena, a fartarfe. ⁸ Am Dadaamiya nane diyaadiya ervaunɗe á emnde, a naba vaterte Shedekwe Cufedɗe ba seke una a vamite ge miya na wá, ba ganakini lyatervaalyire. ⁹ Nane magaaka gergerire dekiɗeki am dágave á miya antara itare, a baraterse ervaunɗe adaba fartarfe. ¹⁰ Labára kure kwá faterar gwatame á *tawraita na kwaye am eggye-aha a miya, sem zamane á miya keni, ba palle á ura a dzegwándzegwa baaka na? Kwá tataya názu am huɗe á Dadaamiya emtu? ¹¹ Ba miya keni am salikataliya na wá, famitarfe áte Yaakadada Yaisu, geni a lyamisaa á ba adaba ngurna-aara ba seke itare.»

¹² Emnde am jáháva baɗemme ɗarude tseriye, ta cená ba tara Paul antara Barnabas mazlaaara, tá ndaater nalaama-aha, antara najipu-aha na a maganaa Dadaamiya á kya erva an itare am dágave á emnde a jeba umele.

¹³ Zlarnaazle itare elva-aatare baɗemme, a eksante elva Yakuba, a ba nane á elvan ge emnde: «Cenaucena egdzar mama-aha-aaruwa: ¹⁴ Náwa mi cenáncena a ndaamindáhá Simaun baɗemme, ganakini Dadaamiya anɗkwa á fateru hyema ge emnde na garevka Yahudiya-aha

kwaye am fantaufe á fetarfire, a dzeresaa ba ñane emnde na, geni tá de gev emnde-aara.

¹⁵ Elva ñanna wá, tá zlááva antara elva-aha na ndza ta ndaanaa nabi-aha na. Adaba a ba wakita á Dadaamiya:

¹⁶ Am iga á una ñanna wá, watse yá sawa, a ba Yaakadada. Yá se tsatsanaatsatse lákwá á há á *Dawuda na bademme. Ma haraare badza-aara keni, yá se tsatsanaatsatse bademme,

¹⁷ lauktu emnde umele tá de shantaushe ge tate á Yaakadada, ba estuwa ge emnde a larde-aha umele na a d'atersaa ñane am duniya bademme.

¹⁸ Kwaya ñane názu a ndaanaa Yaakadada, edda una a sansaa ñane vateneka duksa-aha ñanna.»

¹⁹ Daaci a eksante elva-aara á daliye Yakuba, a ba ñane: «Áte ya wá, magaumika názena ni watse á vaterte shuññula ge emnde a jeba umele na ta sem sera á Dadaamiya. ²⁰ Amá mi puwatertepuwa nalmesheri, mi ndaaterndáhá a zarka hyuwa na ta icanante ge hele, una ñanna harám; a magarka gwardzire, a zarka uzhe, antara ma hyuwa-ara keni má icaaka. ²¹ Adaba kwaye am zamane-aha na dedde na emnde tá aṅkwa á bálá waazu am *tawraita a Muusa am ekse-aha gergere, tá aṅkwa enndáhá ba kelaa vaci puwansepuwe.»

Nalmesheri na ta belanaa aiklaisiya-aha á Urusaliima á dem Antakiya

²² Am iga á una ñanna maa, emnde a bela, antara emnde a sawari á aiklaisiya, ira emnde a fetarfe bademme, njarantenja ganakini tá dzeresedzere emnde am dágave-aatare, tá jatermaare antara tara Paul tá an Barnabas, tá belaterá á dem Antakiya. Daaci ta dzerese tara Yahuda Barsabas antara Silas. Bukerde-aatare ta ba emnde na tá an dárádza áza emnde a fetarfe bademme. ²³ Daaci ta puwete nalmesheri na, ta belaterbela an ñane. A ba itare am nalmesheri ñanna:

«Wakita na ña puwetaa ba ñere emnde a bela, antara emnde a sawari á aiklaisiya, ña egdzar mama-aha a kure, ñá ankwá á gakur use á ñere ge kure emnde a fetarfe na kwá am Antakiya, am Siriya, antara am Silikiya.

²⁴ Cenañeráncena ganakini de sharakursha emnde á ñere umele, ta de fakurma am dzámá ire, antara shunñula an elva-aha-aatare, amá ñere wá, baaka we á ñere am hude-aara ta duwa ba itare.

²⁵ Adfaba una ñanna, náwa ña dzerese emnde na ña diyatersaa ñere áte ye á ñere palle, tá ankwá duwa antara tara Paul tá an Barnabas ádeze kure.

²⁶ Ba tara Paul antara Barnabas na ta yá shifa-aatare bademme ge mága slera á Yaakadada Yaisu *Almasiihu na.

²⁷ Kwaye ñá belá tara Yahuda antara Silas ádeze kure, tá de palakurnaapálá itare názena ña puwetaa am nalmesheri á ñere, we-aatare una, we á kure keni una.

28 Namaari á Shedekwe Cufedfe, antara ñere wá, njanerantenja ganakini njá fakurarka duksa umele, hyaahya ba una náwa ñane na; adaba degdega ba ñane:

29 Kure wá, zauka hyuwa na má ta icante ge mága hele, zauka uzhe, zauka hyuwa na má icaranteka an ica na, magauka gwardzire keni. Má tsufakurtetsufa ire á kure am una-aha ñanna wá, magakurnaa-maga duksa shagera. Á jámimá shifa!»

30 Daaci ta vaterte nalmesheri na ge emnde na ta dzeratersaa itare na, ta faterte áte baráma á Antakiya. Daraada áhuwa maa, ta de jema a emnde a fetarfe bademme, ta vaterte nalmesheri ñanna. 31 Am sarte na ndarsendáhe nalmesheri ñanna, elva ñanna zlavanaazlava ervaunđe-aatare, a faterem ndzedá kwakya am vuwa. 32 Tara Yahuda antara Silas ta kwaraterse elva kwakya, adaba itare an ire-aatare keni ta nabi-aha. Farateremfa ndzedá, antara midalire kwakya am vuwa. 33 Daaci hararaare cekwa áhuwa. Am sarte na tá sa maa, ta puwatersehe ge egdzar mama-aha-aatare emnde a fetarfe, ta yekateru mága shula an hairire áseza emnde na ta belaterbela na. ((34 Amá á njá áhuwa á ba Silas.))

35 Tara Paul antara Barnabas wá, hararaare am Antakiya ñanna. Itare antara emnde umele ta ba kwakya ta kwaraterse elva a Yaakadada ge emnde, ta magaa waazu baaka zlakte-aara.

Tegava á tara Paul antara Barnabas

³⁶ Haraare cekwaanɗudfi wá, a ba Paul á elvan ge Barnabas: «Eptsamiptsa á dem eksa-aha na mi balese elva á Yaakadada am huɗe-aara na, mí de zhárá egdzar mama-aha a miya ma ta estara keni.» ³⁷ Ane, a ba Barnabas, amá ɗane wá, á kátá á ɗabaterɗába Yuhanna Markus keni. ³⁸ Una ɗanna eksaaka ire á Paul, aɗaba ndza yaterya dawale ɗanna am Pamfiliya, zланаaka slera ɗanna antara itare. ³⁹ Daaci jammeka elva-aatare. Aɗaba una ɗanna ta naba tegava áhuwa. Barnabas a eksante Markus ɗanna antara ɗane, ta dema am paare á yawe, kwaye ta zlala á dem Kiprus. ⁴⁰ Paul wá, ɗane a eksese Silas. Emnde a fetarfe ta yateraa am erva á Yaakadada an maduwa, ganakini á magaternaamaga ɗgurna ge mága slera-aara, lauktu ta zlala. ⁴¹ Itare keni ta de kyá huɗe á Siriya, antara huɗe á Silikiya praatte, ta de faterem ndzedá am vuwa ge emnde a fetarfe áhuwa.

16

Tara Paul ta eksetaa Timaute ge ja ɗaba kerɗe

¹ Daaci daraada tara Paul am Dairbe, antara am Listira, ta de bera ura fetarfe umele áhuwa, zhera-aara Timaute, emmeɗara mukse Yahudiya slefetarfe. Amá eddeɗara wá, ura Yunaniɗkau. ² Baɗemme á emnde a fetarfe na tá am Listira, antara Ikauniya, tá zleba ba ɗane. ³ Paul á kátá eksante Timaute ɗanna am ɗágave-aatare tá ja ɗába kerɗe. Daaci a eksante, amá a belema am shedekwe emtsaade, aɗaba ice á Yahudiya-aha. Aɗaba Yahudiya-aha na tá am ekse-aha ɗanna

baɗemme diyardiya ganakini Timaute egdza a zhel Yunaniŋkau.

⁴ Daaci baɗemme a ekse na má ta demá itare, tá aŋkwa á ndaater elva na ta tsanaa emnde a béla, antara emnde a sawari á aiklaisiya á Urusaliima na, ganakini itare keni a magarmága fesarfire áte elva ɗanna. ⁵ Adaba una ɗanna, emnde a fetarfe baɗemme sharánsha ndzedá, ma emnde na tá áme keni ba kelaazare tá far ba sága.

Paul shansha wahayu am Terauwas

⁶ Am iga a una ɗanna maa, tara Paul tá kátá de bálá elva á Dadaamiya am haha á Aziya wá, a naba piyaterte ge Sheɗekwe Cudeɗde. Adaba una ɗanna, kwaye ta cikante á dem Firigiya, antara Galatiya. ⁷ Tsante áhuwa, tá kátá dem haha á Bitiniya. Ba daraada átevge Miziya wá, dawmbarka á ba Sheɗekwe á Yaisu. ⁸ Daaci ta desa am Miziya ɗanna praatte, kwaye ta dem Terauwas áte we á háye yaikke. ⁹ An vayiya wá, shansha wáháyu Paul. Á zhára ba zhel Makiduniya á tse, a ba zhel ɗanna á elvan ge ɗane: Tásle á ɗa sawa ásehuna, sawa melanɗerumele am Makiduniya. ¹⁰ Am iga a wáháyu ɗanna wá, ɗa magaa niya ba watsewatse ge dem Makiduniya ɗanna, adaba diyanɗerdiya ganakini ba jirire á ɗaháɗerá ba Dadaamiya ge daterá labáre á higa ge emnde na tá am haha ɗanna.

Lidiya fetarfe áte Yaakadada am Filipi

¹¹ Daaci ba tse á ɗere am Terauwas, ɗa demá am paare, kwaye ɗa de tsekwa am haha á

Samautaras am dágave á haye. Makuralla-aara ña tsetehe, ña de tsekwa am ekse á Niyapauli. ¹² Tsante áhuwa wá, ña de tsekwa á ba am Filipi, berni am dalbe á zunñwire am haha á Makiduniya. Una ñanna berni na tá kwaraná emnde a Rauma kwakya-aara am haha á Makiduniya bademme. Harañeraaháre jipu am ekse ñanna. ¹³ An vaci puwansepuwe maa, ba zlála á ñere á dete iga a ekse, á dete we á guwa. Adaba ñá an tama ganakini watse ñá de shá tate na tá maga maduwa Yahudiya-aha átekwa. Ba jirire wá, ña de bera jarammeje ñwasha-aha-aatare. Ña njehe ázetare, daaci ña vaterte egdza elva. ¹⁴ Ankwa palle á ñwasha ñanna zhera-aara Lidiya, mukse ñanna á tsakala baukta kyaññe zlazlađa gane-aara, kwaye a sawa á sá am Tiyatira. Ñane demda am nadina á Yahudiya-aha. Daaci a fantau ge cena elva na ankwa á ndaaná Paul na, Yaakadada a vante enkale geni a cenvaacena ba shagera, a lyevaalya. ¹⁵ Am iga-aara maa, ta maganaa baptisma, ñane antara emnde na tá am huđe á há-aatare bademme. Daaci a đañerte á dem mbá-aara, a ba ñane: «Máki ba jirire ganevge slefetare áte Yaakadada am ice á kure wá, sawmbare á se mbá-aaruwa.» A fanjerarhe ganakini sey ñá daada á dem mba-aara.

Tara Paul antara Silas tá am danğay

¹⁶ Vacite umele ñá áte baráma a dem tate á ñála Dadaamiya wá, ña naba ja ire antara mukse kwatena, an jini am ñane, amá jini-aara ñanna ankwa á baná názena watse á magava á katafke

na. Daaci mukse ɲanna aɲkwa á saterá nalmane kwakya ge dada-aha-aara. ¹⁷ A njaɲermá am iga mukse ɲanna wá, á dabanerá an hula, á baterán ge emnde, a ba ɲane: «Náwa emnde na wá, ta emnde a slera á Dadaamiya na Slekse ba ɲane palle na, ta se fákuraa áte baráma na watse kwá lyelya shifa á kure átekwa na.» ¹⁸ Ma háre wanyara keni á magán ba estuwa. Vacite umele naatenáha am ervaunđe á Paul, a eptsavte á deza mukse ɲanna, a ba ɲane á elvan ge jini na am ɲane na: «Yá ndaaka an zhera á Yaisu *Almasiihu, dedde am mukse na!» Kerten a naba desehe ge jini na am mukse na.

¹⁹ Naránna dada-aha á kwatena ɲanna ganakini tá shánka duksa áte ɲane mazla-aara wá, ta naba ebzaterar ge tara Paul antara Silas á ba am dágave á nalga á emnde, ta taɗaterá á deza male-aha á duniya. ²⁰ Emnde a hákuma ɲanna wá, ta emnde a Rauma. Ta daterhe á dezetare, a ba itare tá elvan ge itare: «Náwa emnde na itare ta Yahudiya-aha, tá se weshamiya ekse ge miya. ²¹ Tá se kwaranjerse mága duksa na a piyetaa shairiya á miya emnde a Rauma. Njá dzegwánka ɲere dába náde-aatare ge itare.»

²² Bademme a nalga na ta gwaterar ba ge tara Paul antara Silas. Male-aha á duniya ta dzadzaa zane áte yuwa-aatare. Ta bántsa itare: A zarateruze an ja ba shagera. ²³ Zarateruze an ja, ta daterhe á dem bere á danɲay, a ba itare tá elvan ge sle-ufa danɲay-aha: Ngwadateraanɲwada ba shagera. ²⁴ Ba a cenaa una ɲanna sle-ufa danɲay, a daterhe á ba á dem

hufe-aara am dangay nanna, a de puwaterem sera am degelambuni.

²⁵ Á maga hufe á vayiya wá, tara Paul, antara Silas tá ankwá á maga maduwa, tá bela láhe, tá gálá Dadaamiya. Dangay-aha-aatare tá ankwá á eccena. ²⁶ Cekwaanḡudi wá, njaanja gejava á haha yaikke, antara ba ekte á bere á dangay gajaptegeja ba nárḡare. Kerten an wárá bere á dangay bademme, tsavaytsavaye na áte erva á dangay-aha palaapala bademme.

²⁷ Ba tsetse á sle-ufa dangay-aha na am háre wá, á zhárá ba we á bere-aha á dangay an wárá bademme. Nane a kurken baaka zhagadarzhagade dangay-aha. A naba tedese masalam-aara am bere, á kátá já ire-aara. ²⁸ Amá a kante kwárá an ndzedá-aara bademme Paul, a ba nane á elvan ge nane: «Jeka ira á ḡa ba dey, ḡere ḡá ankwá bademme.» ²⁹ Daaci sle-ufa dangay-aha nanna ankwá á tataya kárá, zhagade-aara á dem hufe á dangay, a de mbedehe am sera á tara Paul antara Silas, á gyagya vuwa-aara bademme. ³⁰ Daaci a sanse tara Paul á segáshe, a ba nane á elvan ge itare: «Yá maga uwe kina dawalaa, lauktu yá lyelye shifa-aaruwa?» ³¹ Ta ḡwanante, a ba itare: «Fetarfe áte Yaakadada Yaisu, ká lyelye shifa á ḡa, antara hufe á há á ḡa bademme.» ³² Ta magateraa waazu elva á Yaakadada, antara emnde na tá am hufe á há-aara bademme. ³³ Á ba an vayiya nanna, sle-ufa dangay-aha nanna a sanse tara Paul á segáshe, a barateraa wige-aha á tate a ja na. Ba watsewatse ta naba maganaa baptisma, ta

magaternaahe ge emnde na tá am huđe á há-aara keni bademme. ³⁴ A dálá antara tara Paul á de mba-aara, a de vaterte náza za. Nane, antara emnde-aara bademme tá anjwa á higa, adaba fartarfe áte Dadaamiya.

³⁵ Weraawera ekse wá, male-aha á emnde a Rauma ta belaa sawji-aha á deza sle-ufa dangay-aha, geni a yaterya emnde na áwayá na. ³⁶ Duwa á sle-ufa dangay-aha á deza tara Paul, a ba nane á elvan ge itare: «Náwa male-aha ta belaa emnde geni yá belakuraabelá. Sawesse, zlauzlálá á ba an hairire.» ³⁷ Amá a ba Paul á elvan ge sawji-aha nanna ta belateraa male-aha na: «Iyau, ta zanjeruhe an ja ba dey áte ice á emnde bademme, nere keni na ba Rauma-aha miyenne wá, daaci ba shairiya á nere keni baaka, tá puwánerá an ila? Una wá, á taa gevka dekideki. A sarsawa ba itare an ire-aatare, tá se puwanjeraapuwa.» ³⁸ Daaci sawji-aha na ta de mbedateru elva á tara Paul, antara Silas ge male-aha na. Ba cenarácena ganakini tara Paul keni ta Rauma-aha na wá, gazlaraagazla jipu. ³⁹ Adaba una nanna, ta tsetehe á ba an sera-aatare, ta duhe ádeza tara Paul, ta de slapala ire-aatare emtsaade, lauktu ta saterse. A ba itare tá elvan ge itare: «Taslawa á kure, dawedde am ekse á nere.»

⁴⁰ Am sarte na saressa tara Paul antara Silas am dangay maa, ta zlala ba suuwe á dem mba á Lidiya emtsaade. Duwa-aatare, ta de bera egdzar mama-aha-aatare emnde a fetarfe, ta faterem ndzedfa am vuwa, lauktu ta yáteryá ta zlala.

17

Tara Paul antara Silas am Taisalauniki

¹ Ta desa am ekse á Amfipaulis, antara Ap-paulauniya praatte, lauktu ta dem Taisalauniki. Ankwa *mashidi á Yahudiya-aha am ekse nanna.

² Am mbasmba vuwa-aara ge Paul, ma áme keni á magán ba estuwa, a dem mashidi nanna. Maka keye ankwa á duwa ba kelaa vaci puwansepuwe, tá ankwa á ndaha elva a názu am wakita á Dadaamiya antara emnde na tá áhuwa. ³ Ankwa á palateraa maana-aara Paul, ankwa á ndaater-ndáhá bademme geni názu á ndaaná wakita wá, sey *Almasiihu á shushe zlada, á emtsemsta, lauktu á tsetse am faya. Daaci a ba nane á elvan ge itare: «Yaisu na yá ankwa á bakurá elva-aara na wá, nane una Almasiihu.» ⁴ Emnde umele am itare lyarvaalya, ta dábete tara Paul, antara Silas. Yunaniŋkau-aha na daremda am nadina á Yahudiya-aha na keni, kwakya lyarvaalya, ira nŋwasha na ankwa dárádza-aatare na.

⁵ Amá Yahudiya-aha wá, jaterja shelha ba kwakya. Daaci ta de jemaa budari-aha á sa am huđe á ekse, ta se tsante elva, emnde bademme sarence am bere am huđe á ekse. Duwa-aatare bademme wá, ta de tataya tara Paul, antara Silas am mba á ura umele zhera-aara Yasaun, ge tadaterá á deza male-aha á ekse áte ice á emnde bademme. ⁶ Amá sharáterka tara Paul, antara Silas na, daaci ta tedese Yasaun na, antara emnde a fetarfe umele, ta daterá á deza male-aha á duniya. Ta de icaterar sera á ba an ká kwará áza male-aha na, a ba itare: «Emnde nanna am

duniya bademme baaka tate na de wesharan-teka itare elva am hufe-aara, náwa saremsa á sem larde á miya keni! ⁷ Amá Yasaun a naba vaterte slede am mba-aara! Bademme-aatare na itare dabarka shairiya-aha á Kaysariya, slekse yaikke na dekideki. Ta bántsa itare: Ankwa slekse umele zlafe adaliye yaikke, zhera-aara Yaisu.»

⁸ Elva nanna a tsante ervaunde á male-aha, antara emnde a ekse bademme. ⁹ Daaci male-aha á duniya ta hyaterar ge tara Yasaun, antara emnde a fetarfe umele bademme, ganakini sey tá biyaabiya nalmane am ranna, lauktu tá zlála, dem sarte na má zlauzla elva, lauktu ta puwat-eraahe.

Tara Paul antara Silas tá am Bairiya

¹⁰ An vayiya wá, emnde a fetarfe ta danse tara Paul, antara Silas na á dem ekse á Bairiya. Daremda tara Paul am Bairiya maa, ta naba dem *mashidi á Yahudiya-aha. ¹¹ Shagera ba ervaunde á Yahudiya-aha na tá am Bairiya na, arge Yahudiya-aha na tá am Taisalauniki. Itare lyarvaalya elva na tá ankwa á bateránba tara Paul na, dzamarka elva mándzawe dekideki. Ba kelaa wera á ekse tá habaza ba názu am wakita á Dadaamiya, ge slaterá an waazu á Paul máki ba jirire. ¹² Kwakya ba emnde na fartarfe na am dagave-aatare. Nwasha-aha á Yunaniŋkau-aha na tá an dárádza na, antara Yunaniŋkau-aha umele, bademme na fartarfe.

¹³ Amá de cenarácena Yahudiya-aha na tá am Taisalauniki geni Paul ankwa á bálá elva á Dadaamiya am Bairiya keni, ta naba sawhe,

ta se fantau ge wesha elva, ta tsante ervaunɗe á emnde. ¹⁴ Daaci emnde a fetarfe ta danse Paul á dete we á háye, amá tara Silas, antara Timaute wá, njarinja am Bairiya. ¹⁵ Emnde na ta daa Paul á dete we á háye na wá, ta zláá ba kerɗe, ta daa puwanse á dem Ataina. Daaci itare ta naba eptsa-aatare á sem Bairiya. Ta sawa an elva a Paul, ta se mbedateru ge tara Silas antara Timaute. A ba ɗane á elvan ge itare: «Sawmbare berawibera ba watsewatse máki á gevge.»

Waazu á Paul am berni á Ataina

¹⁶ Am sarte na Paul aɗkwa á ufa tara Silas, antara Timaute am Ataina na wá, wantewa ervaunɗe-aara ba kwakya aɗaba kwakyire á hele-aha na an cepa am ekse ɗanna. ¹⁷ Aɗaba una ɗanna, aɗkwa á ndaha elva ɗanna antara Yahudiya-aha, ira emnde a jeba umele na ta dema am nadina á Yahudiya-aha na am mashidi-aatare. Ma a shá ba emnde-ara keni, ma ta jamme áme emnde keni, á de ndaater ba una ɗanna ba kelaazare.

¹⁸ Tá aɗkwa emnde a nadina umele tá ɗahaná an Aipikauri, umele zlaɓe adaliye tá ɗahaná an Sitauykau, male-aha-aatare keni tá se maganaa gajawe kwakya ge Paul. A ba emnde umele-aatare: Á ndaha uwe kina slenara na? A ba emnde umele-aatare zlaɓe ádaliye: Á ndaha elva á dadaamiya-aha na ta jesaare áɗwaslire na. Ta de ndáhá una na wá, aɗaba Paul aɗkwa á ndaater waazu á elva a Yaisu, antara tse á emnde am faya. ¹⁹ Aɗaba una ɗanna, ta daa Paul á de katafke á zlamáha áte egdza wa-aatare umele

aṅkwa tá d'ahá an Ariyaupagus. Tate ṅanna wá, tate á kyá shairiya-aatare. A ba itare tá elvan ge ṅane: «Ndaañerndáhá jirire á tsáha á ṅa na ka shanaa ka aṅwaslire. ²⁰ Adaba názu ṅá aṅkwa á cenáná ázeṅa na ṅa wayve-aha-aara, ndza cenaneránka dekideki. Amá wá, ṅá kátá diyeddiye.» ²¹ Emnde a Ataina, antara wayve-aha-aatare bademme wá, itare ta emnde a wáyá cena elva-aha na a jesaara aṅwaslire. Ba tá sá una, tá sá una, tá vaha deppe á ba arge elva.

²² Daaci a tsahe ge Paul áte Ariyaupagus-aatare ṅanna, a ba ṅane á elvan ge itare: «Ekkure emnde a Ataina, ya nánna wáwa á kure bademme ge mága nadina á kure. ²³ Adaba am sarte na yá aṅkwa já d'aba am ekse á kure, ya nánna tate-aha á mága nadina á kure bademme. Ya nánna áte tate á ica sadake á kure umele, kwa puwetepuwa, a ba kure: Una wá, náza a dadaamiya na zlaḅe diyarka emnde na. Daaci Dadaamiya na ni zlaḅe diyakurka tsa, amá kwá aṅkwa edfába na wá, yá ndaakur elva á Dadaamiya ṅanna.

²⁴ Aṅkwa Dadaamiya a jirire, ba ṅane edda una a nderaa duniya, antara názu am huḁe-aara bademme; ba ṅane una Yaakadada á samaya, antara haha, ṅane á njeka am bere-aha na tá nderaná emndimagwaha. ²⁵ Tatayaaka ṅane ma uwe keni áza emndimagwaha dekideki. Adaba á vatertá ba ṅane duksa ge emndimagwaha, á vaterte shifa, antara duksa bademme. ²⁶ Emnde na tá am duniya bademme a nderateraa ba ṅane, a saterse á ba am ura palle, a njateraa ba ṅane áte haha na. Lauktu á nderá ba emnde ṅanna keni, kerteṅ ndza an d'atsa slede-

aha-aatare, antara zamane-aha-aatare bademme ázeɲara. ²⁷ Dadaamiya a nderaa emnde wá, ba geni emnde ɲanna bademme, tá puwantá erva ba ge ɲane palle, ámbane watse tá shansha. Ge jirire wá, Dadaamiya ba herzhe an miya bademme. ²⁸ Adaba aɲkwa puwartepuwa am wakita-aara, a ba ɲane: Mi shaa shifa adaba ɲane, gamiyevge emnde adaba ɲane, má aɲkwa puwa shifa adaba ɲane. Shagera názena ta ndasaa emnde á kure umele am láhe-aatare na. Ta bántsa itare: Njere keni ɲa ba egdzara-aara.

²⁹ «Máki mi egdzara-aara wá, slaslaumika dekideki mázla-aara ganakini Eddemiya Dadaamiya seke dindar, antara lipela, bi seke nákwá. Adaba duksa-aha ɲanna bademme, tá tsatsaná ba emndimagwaha an eɲkale-aatare, daaci tá ganve hele. ³⁰ Haypa-aha na ndza ta maganaa emndu werre wá, Dadaamiya á ɲeka am ervaunɲe, adaba am sarte ɲanna ndza diyarka. Amá kina wá, aɲkwa á dáhá emnde bademme geni a yarányá haypa-aha-aatare, a magarmága tuba ázeɲara. ³¹ Adaba kertenj faafa kwaskwe na ni watse á de kyá shairiya á duniya bademme átekwa na. A eksese edda una ni watse á de kyaná ɲane shairiya ɲanna á ba an jirire, a tsante edda-aara ɲanna am fáyá, ganakini a diyareddiye emnde bademme.»

³² Am sarte na ni Paul aɲkwa á ndaater elva a tse am fáyá na wá, emnde umele-aatare ta naba puwar dzáká. Amá á ba emnde umele: «Wayanjerwáyá ká ndaanjerndáhá zlaɲe ádaliye vacite umele keni.» ³³ Daaci a naba sesehe ge Paul am dágave-aatare, a zlalehe. ³⁴ Amá wá, tá

aŋkwa emnde na ni ta d̄abete Paul, de fartarfe. Emnde ŋanna wá, tara Diyaunisiyus, ŋane palle á emnde a kyá shairiya áte Ariyaupagus, antara mukse umele zhera-aara Damaris, ira emnde umele.

18

Waazu á Paul am Kaurintus

¹ Am iga-aara maa, a tsete ge Paul am Ataina, kwaye a zláá á dem Kaurintus. ² Ta de puwa ba já ire antara zhel Yahudiya umele zhera-aara Akilas, ta yanaa am haha á Pauntus. Ŋane keni zlaɓe ba uŋŋule a sá-aatare á sa am haha á Italiya tá antara mukse-aara Piriskila. Ad̄aba a bántsa male á larde á Rauma, zhera-aara Kalawdiyus: A nanánka Yahudiya-aha am haha á Rauma d̄ekid̄eki. Am iga a já ire-aatare ŋanna maa, a duhe ge Paul á dezetare, ³ a de berater tá aŋkwa á maga ba saniya na á maganá ŋane. A diya ba njá antara itare, ta magaa slera-aatare átirpalle. Amaana: Bere-aha á kacakaca. ⁴ Ba kelaa vaci puwansepuwe, Paul á shateru ba labáre á higa ge Yahudiya-aha, antara Yunaniŋkau-aha na tá am nadina á Yahudiya-aha na, geni itare keni a fartarfe.

⁵ Amá am sarte na daraada tara Silas, antara Timaute á dem Makiduniya wá, Paul magaa slera umele mázla-aara, a yaa sarte-aara bad̄emme ba ge bálá waazu, aŋkwa á ndaaterndáhá jirire-aara bad̄emme ge Yahudiya-aha, ganakini ba Yaisu una *Almasiihu. ⁶ Amá Yahudiya-aha liyiyarka elva-aara, ta zlazlese antara ba ire-aara keni. Ad̄aba una ŋanna, Paul

a naba hyadaa erva-aara áte itare, a ba ñane: «Máki kedadurkedfa watse kwá diyeddiya ba kure, á shiyaka ya mazla-aara. Kina wá, yá zlála á deza emnde a jeba umele.» ⁷ A yateraa estuwa Paul, a zlála á de tataya bere á mága waazu-aara am mba á ura umele zhera-aara Titus Yustus, ñane am nadina á Yahudiya-aha, há-aara ba herzhe an *mashidi á Yahudiya-aha ñanna. ⁸ Kirispus, ñane *liman na á maga slera am mashidi ñanna, ñane antara hude á há-aara bademme fartarfe. Emnde a Kaurintus na cenarácena waazu á Paul na, itare keni kwakya fartarfe, magarateraamaga baptisma.

⁹ Vacite umele an vayiya wá, Paul a naba shaa wahayu. A ba Yaakadada á elvan ge ñane: «A wanka lyáwá dekideki! Emmága slera á ña, duka dekideki, naba ndaaterndaha. ¹⁰ Baaka ura á de fá erva áte ka dekideki, adaba iya yá ankwá antara ka. Emmága slera, adaba kwakya emnde na tá átuge iya am ekse na.» ¹¹ Paul a magaa sakanderi an kyalma am Kaurintus, ankwá á kwaraterse elva á Dadaamiya ge emnde.

¹² Am zamane á sleksu Galiyau ta fanaa emnde a Rauma, ñane slekse yaikke am kwara á Akaya bademme wá, Yahudiya-aha ta naba gwarhe ge Paul, ta daná á dem shairiya. ¹³ A ba itare tá elvan ge sleksu Galiyau: Náwa zhel na ankwá á kwaraterse njála Dadaamiya ge emnde, amá gergere antara una am *tawraitá.

¹⁴ Paul keni á kátá ndaha elva, a naba cuvaa ge slekse zunñwe, a ba ñane á elvan ge Yahudiya-aha ñanna: «Ma andze a magaa mandzawire, bi

haypa umele yaikke wá, ma andze yá cenakur-vaacena Yahudiya-aha-aaruwa. ¹⁵ Amá una ba gajawe á kure áte elva-aha, antara zhera-aha, ira tawraita na wá, una ba elva á kure, kyaukya ba kure duksa á kure, iya yá kyeka shairiya á jeba á elva-aha ñanna.» ¹⁶ Daaci a naba ñgyaterse á segashe am bere á shairiya. ¹⁷ Ba segashe-aatare wá, ta se ba dar ge Saustainais ba *liman á Yahudiya-aha-aatare tsa áte ice á emnde bademme, á ba am tate á shairiya ñanna. Amá baaka lámbe á sleksu Galiyau ðekideki.

Eptsa á Paul á sem Antakiya

¹⁸ Á ba am iga á una ñanna keni, Paul haraare zlaþe ádaliye kwakya áza emnde a fetarfe am Kaurintus, lauktu a yaterhe, a zlála. Daaci ta zlála antara tara Akilas, tá antara mukse-aara Piriskila, ta dem Kaiñkairiya. Paul a de sehese ire áhuwa, adaba ndza a maganaa *waada ge Dadaamiya. Tsante am ekse ñanna maa, ta dema am paare á yawe, ta zlálá á dem Antakiya am haha á Siriya. ¹⁹ Daraada am Aifaisus wá, Paul a dem *mashidi á Yahudiya-aha, a de ndaha elva kwakya antara itare, áte názena am wakita á Dadaamiya. ²⁰ Ta ñála Paul kwakya áhuwa, ganakini a haraare ázetare, amá kwalevkwale Paul. ²¹ Daaci a naba yaterhe, amá a ba ñane á elvan ge itare: «Má wayetewáyá Dadaamiya wá, watse yá eptsa zlaþe ádaliye áseze kure.» Daaci tsanta am Aifaisus ñanna wá, Paul a yaa tara Akilas, antara mukse-aara Piriskila áhuwa mazla-aara, ñane a dema am paare á yawe, a zlálá á de katafke.

²² De tsekwaatsekwa Paul am Kaysariya, a zláá á ba á dem Urusaliima emtsaade, ge de gater use ge emnde a fetarfe, lauktu a dem Antakiya. ²³ Shekwaashekwa cekwaangudí maa, a tsetehe zlaábe ádaliye, a de jem d'aba praatte am hufe á Galatiya, antara Firigiya, a de faterem ndzedá am vuwa kwakya ge emnde a fetarfe bademme.

Waazu á Apaulaus am Aifaisus, antara am Kaurintus

²⁴ Am sarte nanna maa, samsa zhel Yahudiya umele á sawa am Alaikzandriya, á sem Aifaisus, zhera-aara Apaulaus. Nane an hákuma á ndáha elva jipu, diyaadiya názu am wakita á Dadaamiya keni. ²⁵ Kwakya diya-aara áte baráma a Yaakadada, vuwa-aara wayaawáyá jipu ndáhá elva á Dadaamiya. Ankwa á kwaraterse elva ge emnde áte Yaisu á ba an unjule-aara, amá wá, nane a dise ba baptisma na ndza a maganaa Yuhanna. ²⁶ Daaci ankwa á maga waazu-aara ba estuwa an baakire á lyawa am *mashidi á Yahudiya-aha. Vacite umele cenarvaacena waazu-aara tara Akilas, antara mukse-aara Piriskila, ta naba d'ante á dem mba-aatare, ta de palannaáhe zlaábe ádaliye jirire á elva á Dadaamiya jauje ba ge una a disaa nane.

²⁷ Am iga-aara maa, Apaulaus a magaa niya a dem Kaurintus am haha á Akaya. Emnde a fetarfe na tá am Aifaisus ta fanem ndzedá kwakya am vuwa, ad'aba ta puwaterte nalmesheri ge emnde a fetarfe na tá am Akaya, ta vante am erva ba ge nane geni a lyarvaalya ba shagera

am dágave-aatare. Daada-aara áhuwa maa, Dadaamiya a de maganaa ngurna, a de melateru kwakya ge emnde a fetarfe. ²⁸ Adaba a de ndaaterse wakita á Dadaamiya ge Yahudiya-aha, a palaternaahe ba shagera ganakini ba Yaisu una *Almasiihu, a haslateraahe á katafke á emnde bademme, dzegwaránka ba wera we keni.

19

Waazu á Paul am Aifaisus

¹ Am sarte na Apaulaus anƙwa am Kaurintus na wá, Paul a jem daba am wa-aha á kwára nanna praatte, kwaye a de tsekwese á dem Aifaisus. A de shaa emnde a fetarfe umele am Aifaisus nanna, ² a ndavateruhe, a ba nane á elvan ge itare: «Am sarte na ni fakurtarfe na, shakuránsha emtu Shedekwe Cudedfde?» Ta nwanante, a ba itare: «Ba ganakini anƙwa Shedekwe Cudedfde keni diyanerka nere.» ³ A ba Paul á elvan ge itare: «Ndza ta magakuraa jeba á baptisma-ara kena?» A ba itare: «Ijere na shaa baptisma na ndza a kwaratersaa Yuhanna ge emnde na.» ⁴ A ba Paul á elvan ge itare: «Baptisma á Yuhanna wá, náza á emnde na tá kátá mága tuba arge haypa-aha-aatare. Adaba a ba Yuhanna á elvan ge *Iserayiila-aha: Fawtarfe á ba áte edda una watse á sawa am iga-aaruwa na. Amaana: Yaisu.» ⁵ Cenarvaacena una nanna, daaci ta lyevaa baptisma an zhera á Yaisu. ⁶ Daaci Paul a puwateraare *erva a barka áte ire-aha-aatare, a naba tsekwaa ge Shedekwe

Cudfedde á sete itare. Ta fantau ge ndáhá elva-aha anjwaslire, antara mága nabiyire bademme. ⁷ Kezlakula á emnde nanna ta kelaawa ju buwa.

⁸ Am hufe á tere keye nanna, Paul á málá ba sera á dem *mashidi á Yahudiya-aha ba kelaa kwaskwe á puwansepuwe. Ankwa á ndaater elva á Dadaamiya á ba an dzanjzanjire ge emnde, ankwa á palaterá elva a dem *kwara á Dadaamiya an hákuma ge emnde na tá á katafke-aara. ⁹ Amá emnde ta maganaa degdegire á ire ge Paul, liyiyarka waazu-aara dekideki, baira ta valyesaa elva na zlayeka dekideki na áte elva a dábá baráma á Yaakadada. Adaba una nanna, a yáterhe ge Paul, a dzerese emnde na fartarfe na, a zlalá antara itare á dem bere á Tiranus, bere á háya ge ndaha láyá am hufe-aara. Ankwa á shateru waazu ba kelaazáre am bere nanna. ¹⁰ Yawe buwa kalkale ankwa á magán ba estuwa Paul, haa Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele na tá am kwara á Aziya bademme cenarácena elva á Yaakadada.

Labáre á egdzara á Sikaiwas, antara ndzedá á Dadaamiya

¹¹ Dadaamiya a magaa najipu-aha na ndza magaaveka dekideki na á kya erva an Paul.

¹² Ta dateraa ba nanjyuwe na a tsekwemaa Paul, antara nalbuta-aara na á hálá ngudeffire an nane ge emnde na tá lapika-aha, mbarembe bademme. Emnde na ndza tá an shaitaine keni, sarsesse shaitaine-aha nanna am vuwa-aatare.

¹³ Am sarte nanna maa, tá ankwa Yahudiya-aha umele tá ngyá jini-aha am emnde, tá ankwa

á já daba ma á deme keni. Daaci itare keni ta naba tápá ngyá jini-aha am ura an zhera á Yaisu. A ba itare tá elvan ge jini-aha: «Ŋá anƙwa ndaakur an zhera á Yaisu na Paul anƙwa á ndáhá elva-aara na: Dawedde.» ¹⁴ Emnde a mága una nanna wá, ba egdzara á limán Sikaiwas, nane male á *liman-aha. Egdzara-aara nanna ta vuye. ¹⁵ Amá a nwaterante ge jini, a ba nane: «Diyandiya ya Yaisu. Paul keni diyandiya bademme, amá kure mu kwa emndeara?» ¹⁶ Zhel na an shaitaine nanna a naba slakalemhe am itare an ndzedá-aara bademme, jateruje an ndzedá bademme-aatare, ta njelese ire-aatare ba zlahhe á segáshe am mba-aara an ukhyiye dey, ta zláá an ververe kwakya áte vuwa-aatare.

¹⁷ Emnde a Aifaisus bademme, Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele bademme cenarácena labáre nanna, dámda lyawa am vuwa-aatare bademme. Fantau á ba am sarte nanna wá, emnde ta faa zherwe jipu áte zhera á Yaakadada Yaisu. ¹⁸ Emnde a fetarfe kwakya ta magaa tuba á katafke á emnde bademme arge slera á Shaitaine na ndza ta mazlanaa itare am erva-aha-aatare. ¹⁹ Emnde na tá an wakita-aha-aatare na á kwaraterse mága duksa an hákuma á Shaitaine kwakya saransese á segáshe, ta epshehe an kára áte ice á emnde bademme. Ta magaa lisaafi á gáne á wakita-aha nanna wá, gursa debu kul ilyebe. ²⁰ A zanaa estuwa elva a Yaakadada sledé á ba an ndzedá, emnde bademme naránna ndzedá á Dadaamiya.

Elva yaikke na a tsetaa am Aifaisus

²¹ Am iga á labáre ñanna maa, Paul a magaa niya a dem Urusaliima, á kyá huđe á haha á Makiduniya, antara haha á Akaya. A bántsa ñane: Máki danaada am Urusaliima wá, sey yá de zhára berni á Rauma keni. ²² Daaci a belaa emnde a melanumele buwa á katafke-aara, tara Timaute, antara Airastus, ta desaa itare zunḡwe á katafke-aara ge dem Makiduniya. Amá Paul an ire-aara wá, a shekwaahe zlaḡe adaliye cekwaaḡudī am kwára á Aziya.

²³ Á ba am sarte ñanna, tsetsa elva yaikke am Aifaisus áte elva a baráma á Yaakadada. ²⁴ Aḡkwa edda egzla umele zhera-aara Daimaitriyus, ñane á já egdzar bere-aha an lipela, gárava á bere á dadaamiya á emnde a Aifaisus, tá ḡahána an *Artaimis, ba seke gárava á mukse, a ba itare. Daaci ñane antara emnde a slera-aara tá aḡkwa á shá nalmane kwakya. ²⁵ A jemaa emnde a slera-aara ñanna, antara emnde umele na tá aḡkwa á maga jeba á saniya ñanna baḡemme, a ba ñane á elvan ge itare: «Ya baa ba kure dawalaa: Yá tamaa baaka ura am miya diyaaka ganakini saniya á miya na wá, a geḡamitaa ba ñane. ²⁶ Amá ba kure an ire á kure keni zharauzhara emtsaḡe názena aḡkwa á maganá zhel ñanna tá ḡahána an Paul na? A bántsa ñane: Duksa-aha na tá jáná ba emndimagwaha an erva-aatare ni tá kezlater ugjehe! Aley aḡkwa á dzegwardzegwe, aḡaba emnde kwakya lyarvaalya elva-aara, á tsaaka an emnde a Aifaisus áhuna, amá dem haha á Aziya keni kwakya ba názena lyavaalya elva-aara. ²⁷ Máki estuwa wá, zhel ñanna á

badzamiyanvebadze saniya á miya na. Á tsaaka an una ñanna, ba bere yaikke, bere á dadaamiya á miya *Artaimis na má aṅkwa á kezlan ugje na keni, watse ßaaka ura á de demedfema mázla-aara. Ba *Artaimis an ire-aara na emnde a haha á Aziya, antara duniya badfemme, emnde tá aṅkwa á kezlan ugje na keni, á de gev duksa ba dey.»

²⁸ Ba cenarácena elva-aha ñanna wá, mberátembera ervaunfde-aatare ba seke kárá. Ta kante kwárá á dem zhegela, a ba itare: *Artaimis á Aifaisus-aha wá, yaikke. ²⁹ Elva ñanna de gyantegya huđe á ekse badfemme, emnde badfemme ta de gwaterar ge tara Gayus, antara Aristarkus egdzara á emnde a Makiduniya na tá aṅkwa á puwa Paul am shula-aha-aara na, daaci ta tadfáterá á ba an zhagade á dem tate á gwagusa yaikke náza á zlamaakelaawa. ³⁰ Á kátá dabaterdfába Paul, amá ta naba ñanaahe ge emnde a fetarfe. ³¹ Emnde umele am slakate-aha-aara na ta male-aha am haha á Aziya keni ta ßelanve we, a ba itare, ba tasle-aara a duka ñane á dem tate á gusa ñanna. ³² Jáháva ñanna weshaptewesha jipu. Emnde na tá hula á kya una, emnde umele keni tá hulá náza-aatare á kya una, kwakya ba emnde na ni diyarka názu a daterá ádehuwa ðekideki. ³³ Daaci aṅkwa zhel Yahudiya umele zhera-aara Alaikzanderi am jáháva ñanna, ñane wá, emnde umele ta shanu sera á labáre ñanna badfemme, Yahudiya-aha umele tá aṅkwa á hyairhye ganakini a mbedaterumbede elva ge zlamaakelaawa. Daaci Alaikzanderi a katerante

erva-aha-aara ge emnde bademme, anƙwa á magaterá nalaama ganakini a darufe á ndaater elva. ³⁴ Amá de diyareddiye ganakini nane keni ba ura Yahudiya, ta fantau ge fa hula á ba an elva palle áte we, a ba itare: *Artaimis á Aifaisus-aha wá, yaikke! *Artaimis á Aifaisus-aha wá, yaikke! Á hyephye saa buwa tá anƙwa á ndaha ba una nanna.

³⁵ Am iga-aara maa, a ekhyateraaha zlahhe ge ura-aatare male nane saikeraitair yaikke názá á berni á Aifaisus. A ba nane á elvan ge itare: «Ya baa ba kure, kure emnde a Aifaisus: Am duniya bademme, diyardiya emnde bademme ganakini anƙwa bere á dadaamiya á miya *Artaimis yaikke, antara gáráva-aara na a eblyaa á sawa am samaya na am berni á miya am Aifaisus, mí ufaná ba miya. ³⁶ Ware edda-aara ni á de bá diyaaka na? Magaumága sawari am ire á kure, magauka duksa máki slakurnaaka ba shagera. ³⁷ Emnde na náwa kwa sateraa á sehuna na, wallá ta ilu duksa am bere cufedfe á miya na bere á *Artaimis ka, wallá ta ndaase elva mándzawe áte *Artaimis á miya ka, uwe ka. ³⁸ Máki tá anƙwa emnde a dágala á tara Daimatriyus, antara emnde a slera-aara maa, anƙwa sarte á kya shairiya, male-aha á duniya keni tá anƙwa bademme, tá de puwa ugje-aatare, daaci tá kyaternaakya. ³⁹ Ma anƙwa ba duksa umele kwá kataná kure keni, dawánda labáre á kure á deza male-aha vaci jáháva, tá de kyakurnaakya ba itare. ⁴⁰ Amá náza vatena na wá, ba kina mi shansha elva áza male-aha á miya, watse á jauje ge ndzedá á miya. Tá de

bamiya anƙwa dugune á kure ba giraara. Adaba baaka baráma á miya ge mága duksa estuwa defidfeƙi. Watse á de kamivá ye ba ge miya.»

Daaci a zlnaahe elva-aara áte una ɲanna. Am iga-aara maa, a ba ɲane: Ma ware keni a ezzlála á dem mba-aara mazla-aara.

20

Shula á Paul á dem Makiduniya, antara Akaya

¹ Am sarte na ekhyaakhya elva ɲanna maa, Paul a jemaa emnde a fetarfe, a faterem ndzedfa am vuwa kwakya, daaci a magaterá á jámimá shifa, ba zlala-aara ge ɲane á dem Makiduniya.

² A de jem d'ába praatte am huđe á haha á Makiduniya ɲanna, a de ndzedaterterte emnde a fetarfe an waazu-aha gergere, lauktu a zlala á dem haha á Akaya. ³ A de magaa tere keye am

haha á Akaya ɲanna. Ba ɲane keni maganaam-aga niya a dem Siriya an paare á yawe, á cena ba tá anƙwa á eksanvaa sawari Yahudiya-aha ge magante emtanƙire. Adaba una ɲanna, a d'aba ba tate á sawa-aara ɲanna zlaƙe ádaliye á kyá Makiduniya. ⁴ Anƙwa Saupate egdza á

Pirus ura Bairiya, ɲane a duwá antara Paul. Zlaƙe ádaliye, antara tara Aristarkus, antara Saikundus, itare ta emnde a Taisalauniki, antara Gayus ɲane zhel Dairbe, antara tara Tikikus tá antara Tauraufimus, itare ta emnde a haha á Aziya, ira Timaute. ⁵ Emnde ɲanna bademme

ta desaa itare á katafke á ɲere, kwaye ta de ufaɲeraa am Terauwas. ⁶ Am iga á muɲri á depaiɲ na baaka shahi á makala am huđe-aara na wá, ɲere keni ɲa dema am paare á yawe am

Filipi, ɲa ɔfabaterɔ́aba. ɲa ga hare ilyeɓe, lauktu ɲa de shateraahe am Terauwas, ɲa de zu hare maka áhuwa.

Paul a hare paɲɲe á maga waazu am Terauwas

⁷ ɲa jamme an icavaciya ge sebde ge za ɔafa á Yaakadada wá, a ndaanaa Paul elva am jáháva ɲanna. Am diyaadiya ganakini watse á zlála má weraawera ekse, mele yánka waazu mazla-aara, dem huɔe á vayiya keni á maga ba waazu. ⁸ Bere na ɲa jahava am huɔe-aara ɲanna wá, átire ge bere-aha umele, huɔe-aara baɔemme ba kára á fanus-aha. ⁹ Ankwa egdza dawale, zhera-aara Aiwitikus, ɲane a njanu ge we á fainaiter á bere ɲanna ɲá am huɔe-aara na. Am kwakyafkwakya waazu á Paul, a naba pu hare egdze na jauje ge ndzedɔa. Daaci a naba mbeɔehe kwaye á sawa átire á bere ge keyire á sem áhá. Ta de tsante, amá emtsamtsa. ¹⁰ A tsekwehe ge Paul, a de uɲmbare ge egdze ɲanna, a ɲaɲanaahe an erva-aha buwa, a ba ɲane: Gazlauka ɔekidɔeki, á ba an shifa-aara egdzere. ¹¹ Daaci a eptsehe zlaɓe ádaliye, a ɔála á dem bere ɲanna, a de kezlanve ɔafa, ta zuhe. Am iga a ɔafa keni yánka ndaater elva ɔekidɔeki dem segáshe á vaciya am haha, lauktu a yaterhe, a zlala. ¹² Egdza dawale na keni ta puwansá á dem mba-aatare á ba an sera-aara, baɔemme a ervaunɔe á emnde ba seke nama aɔaba ɲane.

Shula á Paul tsanta am Terauwas dem Milaitus

¹³ Am iga á una ɲanna maa, ɲere ɲa dema am paare á yawe, ɲa degásha ɲere zunɲwe á katafke á Paul ge dem Assaus. Aɔaba a ba ɲane

tsanta áhuna wá, á duwa an sera, á de dema am paare antara ñere á ba am Assaus. ¹⁴ De shañeraasha am Assaus, a de dema am paare antara ñere, ña zláá kerde á dem Mitilaine. ¹⁵ Ña tsetehe zlaɓe ádaliye áhuwa, makuralla-aara lauktu ña de shaa haha á Kiyaus am dágave á haye, ña desa am slerpa-aara ña vante názlaɓa. Wergekse wá, dañeraada am Samaus. Wergekse-aara zlaɓe ádaliye lauktu dañeraade am Milaitus. ¹⁶ Amaana: Ña yesaa Aifaisus am iga, adaba magaaka niya a dem ekse ñanna, wayaaka á kedanaakeda sarte am haha á Aziya. Ñane á kátá á de maga muñri á *Pantaikausta am Urusaliima mákini á gevge.

Waazu na a vatertaa Paul ge emnde a sawari á aiklasiya á Aifaisus

¹⁷ Sañeraasa am Milaitus wá, Paul a naba belaterve labáre ge emnde a sawari á aiklasiya á Aifaisus, ganakini a sarsawa ásezenjara. ¹⁸ Saremsa, a ba ñane á elvan ge itare: «Ya semaa estuwa á sem haha á Aziya, kure diyaakurdiya nja-aaruwa bademme am sarte na yá am dágave á kure. ¹⁹ Diyaakurdiya slera na ya magannaa ya ge Yaakadada, ámasla an gá ire-aaruwa am slera ñanna, antara yawe á kyuwa na ta belimá am ice, emtañkire na ta magive Yahudiya-aha na bademme. ²⁰ Diyaakurdiya ganakini shebanakurvuka názena watse emtake áte kure ba palle keni, ndaanakurndáhá bademme, am zlamaakelaawa, antara am mba-aha á kure keni bademme. ²¹ Ya ndaaterndáhá ge Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele an ndzedá-

aaruwa bademme, ganakini a yaranya maga haypa, a sarsawa á sem sera á Dadaamiya, a fartarfe áte Yaakadada Yaisu. ²² Daaci kina wá, yá anƙwa dem Urusaliima una laarire áte ya, a binaa Shedekwe Cudedde geni sey ba yá duwa. Diyanka názu watse á de magava áte ya áhuwa. ²³ Duksa palle ya disaa ya wá: Ba kelaa má de tsekwantsekwa am ekse wá, anƙwa á ndindaha Shedekwe Cudedde geni anƙwa á pakaaka dangay, ká de shá zlada am tsavaytsavaye. ²⁴ Ate ya wá, ma yá anƙwa an shifa, ma ya baaka an shifa keni ba kálkale. Iya wá, yá kátá ba yá maganaamaga slera na a fiyaara Yaakadada Yaisu na bademme, a jauka defekiki. Amaana: Bálá labáre á higa, elva a ngurna na a maganaa Dadaamiya.

²⁵ «Haranaaháre á bálá waazu á elva a dem *kwara á Dadaamiya am dagave á kure. Amá kina wá, diyandiya ganakini ba palle á kure keni baaka ura á de puwete ice áte ya mázla-aara. ²⁶ Yá ndaakur adaba una nanna kina vatena: Máki kefaakeda ura am dagave á kure wá, am mbiye-aaruka. ²⁷ Ya ndahanaa adaba uwe una, adaba sanakuransese namaari á Dadaamiya bademme ásegashe. ²⁸ Fawanufe ba kure hyema ge ire á kure, fawanufe hyema ge walda na a fakurmaa Shedekwe Cudedde am erva ganakini kwá piyanaa kure na. Fawaterufe hyema ge emnde á Dadaamiya na ba shagera degiya! Adaba a emtsehe ge egdza-aara emtsaade, lauktu ta jesaara emnde nanna. ²⁹ Diyandiya ganakini watse tá sawa emnde na ta ba seke indale-aha na á sem dagave á

kure, tá se yakurka d'ekid'eki. ³⁰ Á ba am dágave á kure keni watse tá an'kwa emnde a báda emnde a fetarfe umele an fida ge d'abaterd'ába. ³¹ Amá faufa hyema, yehauteyeha geni yawe-aaruwa keye, vayi vacika yá an'kwa á kwarakursekwáre an yawe á kyuwa am ice, puwananseka d'ekid'eki.

³² «Daaci kina wá, yá an'kwa yakurá am erva á Dadaamiya, á de tsufakurá ba nane áte ngurna-aara, á de fakurwa ba nane hyema an elva-aara. An hákuma ba nane ge ndzedakurtendzedá, antara ge vakurte duksa shagera na a fater ge emnde-aara bad'emme na. ³³ Iya wá, tatayanka duksa á ura d'ekid'eki. Ma shungu, ma dindar, ma zane keni. ³⁴ Ba kure keni, ábi kwa nanna ya mága slera á ba an erva-aaruwa ge tátaya náza já wedera á n'ere antara emnde na tá ázerwa. ³⁵ Iya wá, maranakuránmárá am názena ya maganaa ya bad'emme, geni kure keni magaumága slera ba estuwa, melawaterumele ge emnde na tá taa maganaaka wedera-aha-aatare. Viyawanaaka elva na ndza a ndaanaa Yaakadada á ba an ire-aara, a ba nane: Higa kwakya wá, ba náza á edda vante sadake ge ura, arge náza slelyiya sadake.»

³⁶ Zlanaazle elva-aara Paul, ta kezlaa ugje am haha bad'emme, nane a magaa maduwa. ³⁷ Bad'emme-aatare tá kyuwa á ba an yawe á kyuwa, daaci ta n'ananáa erva ge Paul, a ba itare tá elvan ge nane: Á jamimá shifa, a dákaada Dadaamiya á ba an hairire. ³⁸ An'kwa á waterwa jipu elva na ta cenanaa am mbuwe á Paul, a

ba ɲane tá puweteka ice-aatare áte ɲane mázla-aara na. Daaci ta puwanse á dem tate á paare á yawe.

21

Shula á Paul á dem Urusaliima

¹ Am iga á tegava á ɲere antara itare maa, ɲa zlala ba suuwe an paare á yawe, kwaye ɲa de tsekwa am Kaus. Makuralla-aara, ɲa de tsekwa am Raudaus. Tsante am Raudaus, ɲa de tsekwa am Patara. ² Duwa á ɲere, ɲa de shaa paare na á dem Finikiya, daaci ɲa naba demhe am hude-aara. ³ Daɲeraada átevege haha á Kiprus, ɲa náanna haha ɲanna am názlaɓa á ɲere, ɲere ɲa zlála ba suuwe á dem haha á Siriya, ɲa de tsekwa am Tirus tate á tsekwa kazlaɲa á paare ɲanna. ⁴ Ɗa de shaa emnde a fetarfe am ekse ɲanna, daaci ɲa ga hare maka ázetáre. Shedekwe Cudedde a naba ndaaterhe názena ni watse á de shá Paul am Urusaliima na ge emnde a fetarfe ɲanna, itare keni ta naba mbedfanu ge Paul geni a duka mazla-aara. ⁵ Amá ba zlauzle hare maka ɲanna wá, ɲa naba tsetehe, ɲá aɲkwa á zlála. Daaci itare, antara ɲwasha-aha-aatare, ira egdzara-aatare, bademme ta puwanjerse á dete iga a ekse, áte we á háye, ɲa kezlaa ugje áte we á háye ɲanna, ɲa magaa maduwa átirpalle.

⁶ Am iga á maduwa wá, ɲa magaa ájámimá shifa, ɲa daleme am paare, itare keni ta naba da-aatare. ⁷ Tsante am Tirus, ɲa de tsekwa am Pau-aulaimayi, áhuwa keni lyaraɲervaalya egdzar mama-aha á miya emnde a fetarfe, ɲa váha deppe ázetare. ⁸ Makuralla-aara ɲa tsetehe, ɲa

de tsekwa am Kaysariya am mba á malum Filip, ñane palle á emnde vuye na ndza ta dzeraterse am Urusaliima na. ⁹ Filip ñanna wá, an gyaale-aha-aara ufade darka á de gá zhele, tá ankwá á maga nabiyye.

¹⁰ Am harañeraahare cekwaangudí áhuwa, vacite umele, a naba semhe ge nabi á sa am Yahudiya zhera-aara Agabus. ¹¹ Samsa áseze ñere wá, a naba lyevaa náza ñgudá huđe á Paul wá, a naba takwasaa sera-aha-aara, antara erva-aha-aara an ñane, a ba ñane: «Náwa názu a ndaanaa Shedekwe Cufedde: Edda á náza ñgudá huđe na keni, tá de takwasán ba estuwa Yahudiya-aha am Urusaliima, tá de belaterma am erva ge emnde a jeba umele.» ¹² Ba ña cenaa una ñanna wá, ba ñere an ire á ñere, antara egdzar mama-aha a ñere na tá am Kaysariya na keni, ña ñantaa ba sera ge Paul, geni a duka á dem Urusaliima na mázla-aara. ¹³ Amá a ba ñane á elvan ge ñere: «Labára ñane kwá kyuwa na? Kwá kátá gyaigiyem lyawa am vuwa ge iya emtu? Iya wá, á tsaaka an takwasa, ba emtsa keni yá ankwá átekwa adaba Yaakadada á miya Yaisu.» ¹⁴ Janerviiaaja eptsanaaptsa-aara. Daaci ndañeranka elva umele mázla-aara, a ba ñere: A gevge ba namaari á Yaakadada.

¹⁵ Harañeraahare cekwaangudí áhuwa maa, am iga-aara ña naba tse, ña zlála á dem Urusaliima. ¹⁶ Ta daa á puwanerpuwa emnde umele am dagave á egdzar mama-aha a ñere emnde a Kaysariya. Ta dañerhe ba suuwe á dem mba á Manasaun zhel emnde a Kiprus umele,

haraahare am fetarfire, daaci ɲa nja am mba-aara.

Paul am mba á Yakuba

¹⁷ Daɲeraada am Urusaliima maa, lyaraɲervaalya egdzar mama-aha a ɲere emnde a fetarfe á ba an higa. ¹⁸ Makuralla-aara, a naba daɲerhe ge Paul á dem mba á Yakuba, ɲa de beyaa jarammeje emnde a sawari á aiklaisiya baɲemme am mba-aara. ¹⁹ Daaci Paul a gater use, a ndaater názena a ganvaa Dadaamiya baɲemme am slera-aara na a maganaa ɲane am dágage á emnde a jeba umele na. ²⁰ Cenarvaacena una ɲanna baɲemme wá, ta naba gálá Dadaamiya. Am iga-aara maa, a ba itare tá elvan ge Paul: «Ka cenáncena emtu egdza emmaaye? Emnde debu wányara am Yahudiya una fartarfe, amá baɲemme-aatare ta tsaá á ba áte *tawraita a Muusa. ²¹ Amá cenaráncena emnde ɲanna ta se ndahanaa emnde umele, a ba itare: Ka kwaratersaa ka ge Yahudiya-aha á miya na tá am ekse á emnde, geni a yaránya tawraita, a farka egdzara-aatare am shedekwe, a ɲabarka naɲe-aha á yahudiyire ɲekideki. ²² Mí maganá estara kina? Aɲaba náwa watse tá cenáncena ganakini sakaasire. ²³ Ekka wá, eccena názena ɲá bakaná ɲere. Náwa tá aɲkwa emnde ufáɲe, itare ta maganaa *waada ge Dadaamiya. ²⁴ Aɲkwa á ceka sarte-aatare, herzhe tá de bára, tá de sehá ire wá, ekka keni naba duwa antara itare, de baraabára ire á ɲa antara itare, biyaabiya názena tá kátá maganá itare ge sehá ire-aatare. Máki magakanaamága una wá, tá de diyeddiye

emnde ganakini elva-aha na ta cenáncena tá anƙwa ndaaná áte ka na, baaka jirire am hudefaara defekideki, mbate ekka keni ká anƙwa á d̄aba ba tawraitá á Muusa. ²⁵ Náza á emnde a jeba umele na garevge emnde a fetarfe wá, baaka elva. Adaba ɲa puwatertepuwa nalmesheri, ɲa ndaterndaha názu mi njante am sawari á miya, mi bateraa: A zarka hyuwa na má ta icante ge mága hele, a zarka uzhe, a zarka hyuwa na má icaranteka an ica, a magarka gwardzire.»

²⁶ Daaci makuralla-aara, a naba duhe ge Paul antara emnde ufade ɲanna, ta de baraa ire-aatare áte nade á Yahudiya-aha. Zlaruzle am mága slera á cufed̄d̄ire ɲanna, Paul a de ndaanhe ge *liman am hudefa á mashidi, a ba ɲane: «Am iga a hare vuye wá, watse ɲá eptsá, ɲá sawa an sadake-aha á ɲere, á se zlauzle slera á bára á ɲere.»

Ta eksevaa Paul am mashidi

²⁷⁻²⁸ Ba hare vuye ɲanna keni herzhe á ceka wá, saremsa Yahudiya-aha umele á sawa am haha á Aziya. Itare ba ta puwete ice-aatare áte Paul wá, ta naba fante hula: «Tá áme dawale-aha á *Iserayiila-aha! Sawmbare! Náwa ɲane zhel na jemje d̄aba am slede bad̄emme, anƙwa á balaterá waazu-aara ge emnde bad̄emme, a bantsa ɲane ma miya emnde a Iserayiila, ma *tawraitá á Muusa, ma mashidi á miya yaikke na, bad̄emme baaka nampire-aara defekideki á bina! Zlabe adaliye, náwa a naba saa emnde a jeba umele á sem hudefa á mashidi, a se badzanve slede cufed̄d̄e na.» Daaci ta tsante ervaunde á

emnde, ta naba eksevaa Paul. ²⁹ Ta kurken Paul a saa emnde a jeba umele á sem huđe á mashidi na wá, adaba ta naa Tauraufinus zhel emnde a Aifaisus, ta antara Paul am huđe á berni, daaci ta kurken a daa zhel ɲanna á dem mashidi keni.

³⁰ Labáre ɲanna de gyantegya huđe á berni bademme, emnde ta sawa á ba an zhagade, ta eksevaa Paul, ta tedese am mashidi, ta hadanu ge mashidi ba watsewatse. ³¹ Itare tá kátá zlnaazle shifa am Paul, amá kerten damda labáre á deza male á sawji-aha á Rauma geni weshaptewesha huđe á Urusaliima. ³² Ba watsewatse, ɲane keni a dante male-aha am sawji-aha, ta naba jemaa sawji-aha ta dem tate á elva ɲanna. Emnde a ekse ba ta naa male á sawji-aha, antara sawji-aha-aara na wá, ta naba yaa ja Paul mázla-aara. ³³ Daaci duwa á male á sawji-aha á deza Paul, a eksevaache, a ba ɲane á elvan ge sawji-aha: Puwawtepuwa tsavaytsavaye buwa áte ɲane. Lauktu a fantau ge ndáva sera á elva áte zhel ɲanna, a ba ɲane: Zhel ekse-ara ɲane? A gu uwe? ³⁴ Amá emnde bademme ma ware keni á ndáhá ba náza-aara, ura umele á hula ba dey. Am á cenánka jirire á názena ta janaa átugena na, a ba ɲane á elvan ge sawji-aha: Dawánda á dem dala á kure. ³⁵ Am sarte na daraada sawji-aha an Paul am tate á dálá á dem dala, ta naba eksante Paul am erva, ta kante á dem zhegela, adaba wáva na tá aɲkwa á dabaterá emnde a ekse an ɲane. ³⁶ Adaba tá aɲkwa á dabaterá á ba an ndzedá, antara hula, á ba itare: A daaka an shifa!

Paul aɲkwa á ndáhá jirire á ire-aara

³⁷ Herzhe sawji-aha tá dándá Paul á dem huře á dala-aatare wá, a ba Paul á elvan ge male-aatare an elva a Yunaniŋkau: «Yá shánsha emtu baráma ge ndahak elva cekwaangudí?» A ŋwanante a ba ŋane: «Iyau, diyakdiya elva a Yunaniŋkau? ³⁸ Una wá, mbate ka zhel emnde a Misera na jaaja ervaunđe, a zhadada á dem kaamba antara kwakwáne-aha-aara debu ufade, tá an náza erva-aatare bademme na, una watse ka ŋane ka?» ³⁹ A ŋwete ge Paul, a ba ŋane á elvan ge ŋane: «Iya ya ba ura Yahudiya miyenne, ta yiya am berni á Tarsus am haha á Silikiya. Ya egdza a berni yaikke. Tasle á ŋa viteva seke baráma, yá ndaaterse elva-aaruwa ge zlamaakelaawa.» ⁴⁰ Male á sawji-aha na a naba yanaa baráma. Daaci a tsaahē ge Paul áte tate a dala á dem dala á sawji-aha, a katerante erva ge zlamaakelaawa, a magateraa nalaama ganakini a daruđe. Tseriye daruđa emnde bademme, ba seke ndza baaka duksa. Daaci Paul a fantau ge ndaater elva an elva a Ibraniŋkau, amaana: elva a ekse-aara.

22

¹ «Ba estuwa egdzar mama-aha-aaruwa, antara dada-aha-aaruwa, cenawivaacena kwa, yá ndaakurndáhá elva-aaruwa palle, kwá cenvaacena jirire-aaruwa.» ² Am sarte na tá aŋkwa á cena Paul á ndaater elva an elva á Ibraniŋkau na wá, ta farhe ge mága tsekadfire, baaka ura á geja vuwa dekidėki. Daaci a ba Paul:

³ «Iya, ya ura Yahudiya, ta yiya am Tarsus am haha á Silikiya. Amá ya waltaa á ba am Urusali-

ima áhuna. Ndza malum-aaruwa *Gamaliyail ge iya, a kwarisaa ñane daba *tawraita á eggye-aha á miya áte una an puwa. Ndza ya dába Dadaamiya an ndzedá-aaruwa bademme áte una kwá ankwá á dabaná kure keni na. ⁴ Ndza ya shateru zladá kwakya ge emnde a dába unñule á Yaisu, ya sluvaa emnde ñanna an zálaka an ñwasha-ka, ya puwateremhe am dangay. ⁵ Male á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya wá, itare diyardiya názena yá ankwá á ndaaná ya na bademme, yá ndaakur ba jirire. Ndza ta vitaa ba itare nalmesheri á seydire am erva, ya daterán ge Yahudiya-aha á miya na tá am Dimaska. Adaba una ñanna ya duwa. Ya duwa ge sluwa emnde na tá áte baráma á Yaisu, ge saterá á sem Urusaliima, ma andze tá se kyáná male-aha á Yahudiya-aha shairiya-aatare.»

Paul á ndáhá fakte á fetarfire-aara áte Yaakadada
(9:1-19; 26:12-18)

⁶ «Am sarte na yá ankwá á dem Dimaska ñanna wá, á maga vacitire wá, a naba tsekwaá ge parakkire yaikke á sa am samaya á sete ya, ⁷ ya naba mbedehe, yá cena ba kwará á ura ankwá á biya elva: Sawulu! Sawulu! Labára ká magiya palasa? a bina. ⁸ Ya ndavanuhe: Ka ware ñane ka Yaakadada? A ñwiyante, a ba ñane: Ba iya Yaisu, ya ura Nasarátu una ká ankwá á magiya palasa na. ⁹ Emnde na tá antara ya na wá, naránna parakkire, amá cenaránka kwará á edda una a biyaa elva na. ¹⁰ Ya naba enndáva: Yá maganá estara kina Yaakadada? A ba Yaakadada

á elvan ge iya: Tsetse ezslálá á dem Dimaska, watse tá de bakánba áhuwa názena a fakaara Dadaamiya bademme. ¹¹ A naba wulfiyaahe ge parakkire yaikke na a tsekwiyaare á sawa am samaya na, ta tadiya an táda emnde na tá antara ya na á dem Dimaska.

¹² «Ankwa ura Yahudiya á miya áhuwa, zhera-aara Hananiyas, nane sledaba Dadaamiya an ndzedfa-aara bademme, nanaana *tawraitá á miya ba shagera, bademme á Yahudiya-aha na tá am Dimaska hayaránhayá jipu. ¹³ A duhe ge nane ádezerwa, a de tsiyarhe, a ba nane á elvan ge iya: Sawulu egdza emmerwa, a wertewera ice-aha á na. Ba watsewatse a naba werte ge ice-aha-aaruwa, yá nanna nane. ¹⁴ A ba Hananiyas nanna á elvan ge iya: A saksaa ba Dadaamiya á eggye-aha a miya werre, geni ekka ká nanna edda una slejirire ba nane palle na, antara ganakini ekka ká cenvaacena elva á slejirire nanna am mbuwe-aara ba ge nane, ira ká diyeddiye namaari-aara. ¹⁵ Adaba ká de gev seyde-aara, ká de ndaater názena ka naanaa ka, antara názena ka cenaanaa ka ge emnde. ¹⁶ Ká ufa uwe mázla-aara? Tsetse ká lyevaalya baptisma, enndava Yaisu geni a melakumele, a barakaabará Dadaamiya haypa-aha á na.»

Paul ankwa ndaha elva á duwa-aara á dem dagave á emnde a jeba umele

¹⁷ «Haraahare wá, ya naba eptsa á sem huđe á Urusaliima. Vacite umele yá am mashidi, yá ankwa á maga maduwa wá, ya naba shaa

wahayu. ¹⁸ Ya naa Yaakadada am wahayu-aaruwa ṅanna, a ba ṅane á elvan ge iya: Tsetse watsewatse dedde am huḍe á Urusaliima na. Adaba emnde a ekse na tá de lyiyeka seydire na ká de maganá ka áte iya am dágave-aatare. ¹⁹ Ya ṅwete, a ba ya á elvan ge ṅane: Amá degiya Yaakadada, ba itare keni diyardiya ganakini ndza ya duwa ba ya ṅanna á dem mashidi-aha gergere, ya sluwa emnde a fetarfe á ṅa, ya jaterja, ya dateraa á dem dangay baḍemme. ²⁰ Am sarte á ja sleslera á ṅa Aitiyain keni ndza yá aṅkwa, ya hayáterháya jipu emnde a ejja-aara, ya ufanaa ba iya naṅgyuwe-aha-aatare. ²¹ Amá a ba Yaakadada: Edduwa, adaba watse yá belakbelá yiyiye, á dem dágave á emnde na ta Yahudiya-aha-ka na.»

Paul á katafke á male á sawji-aha

²² Emnde baḍemme ndza tá cená ba Paul dem sarte na a fem elva á emnde na garevka Yahudiya-aha. Amá ba a ndaahese una ṅanna wá, ta naba puwar hula, a ba itare: Ura estuwa a njeka an shifa ḍekideki. ²³ Daaci tá aṅkwa á fa hula, tá slatsa erva, ta tsante berbere an dága haha á dem zhegela, ta tsakwese am záne-aha-aatare, ta naba puwanve.

²⁴ Daaci a ba male á sawji-aha a daránda Paul á dem huḍe á dala, a zaruze an ja ba shagera, lauktu watse á ndáhá jirire, labára emnde baḍemme tá slatsa ba erva áte ṅane. ²⁵ Daaci ta naba puwete zawa áte ṅane. Tá kátá ejja wá, a ba Paul á elvan ge zhel sawji ṅanna: «Aṅkwa baráma á kure ge ja ura Rauma

miyenne zlaḡe kyareka shairiya-aara emtu?»
²⁶ Ba a cenaa una ḡanna sawji na, a naba yánhe, duwa-aara á deza male-aatare, a ba ḡane á elvan ge ḡane: «Ázara á ba sawari á ḡa áte zhel na, adaba ḡane keni ba ura Rauma ba miyenne?»
²⁷ A naba sawhe ge male á sawji-aha na áseza Paul, a ba ḡane á elvan ge ḡane: «Ndindáhá ba jirire: Ka ura Rauma ba miyenne emtu?» A ḡwete ge Paul, a ba ḡane: «Ya ura Rauma ba miyenne.»
²⁸ A ba male á sawji-aha na á elvan ge Paul: «Iya degiya danedde am nalmane kwakya lauktu náwa ganevge ura Rauma.» A ba Paul á elvan ge ḡane: «Iya wá, ta yi ba estuwa ya ba ura Rauma.»
²⁹ Daaci sawji-aha na ndza ta magaa niya ge ja Paul, geni a ndasendáhe jirire na, ta naba yánhe á ba áte watsewatsire. Ba male-aatare an ire-aara keni jaaja lyawa, adaba diyeddiye ganakini Paul ḡanna ḡane a puwete záwa áte ḡane na ba ura Rauma miyenne.

Paul á katafke á male-aha á Yahudiya-aha

³⁰ Daaci male á sawji-aha na maa, ḡane á kátá á diyeddiye jirire á názena ni Yahudiya-aha wayarka an Paul dekideki na. Adaba una ḡanna, makuralla-aara wá, a jema male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha, a pelaa Paul, a sanse á se katafke-aatare.

23

¹ Paul a zharaa emnde na tá am jáháva ḡanna ba shagera, daaci a ba ḡane á elvan ge itare: «Egdzar mama-aha-aaruwa, iya wá, diyandiya ganakini sem vatena keni shagera

zláláva-aaruwa á katafke á Dadaamiya, ya ba cufedfe duksa-aaruwa.» ² A ba Ananias male á *liman-aha á elvan ge emnde na ta herzhe an Paul: Jauvaaja áte we-aara ñanna! ³ A ba Paul á elvan ge ñane: «Ekka keni sey á jakvaaja Dadaamiya, egdza á danñwa huđe. Ka njehe ganakini ká kyivaara shairiya áte una am *tawraita, amá ka ebzu tawraita, adaba a ba ka a jarija!» ⁴ A ba emnde na ta herzhe an ñane: «Ká zlazla male á liman-aha á Dadaamiya?» ⁵ A ba Paul á elvan ge itare: «Ndza diyanka ganakini male á liman-aha egdzar mama-aha-aaruwa. Adaba a ba wakita á Dadaamiya: Ndaheka elva mandzawe áte male á ekse á kure dekideki.»

⁶ Diyaadiya Paul, ganakini emnde tá an tega gergere buwa á ba am jáháva ñanna. Emnde umele-aatare, ta *Saduki-aha, emnde umele keni ta *Farisa-aha. Adaba una ñanna, a kante kwará á ba an ndzedá, a ba ñane á elvan ge itare: «Egdzar mama-aha-aaruwa, iya wá, ya Farisa, ta yiya á ba am huđe-aara. Ta se puwiyar ugje ázekure adaba fetarfire-aaruwa áte elva a tse á emnde am faya.»

⁷ Ba ndasendáha ñane una ñanna wá, njaanja gajawe yaikke am dágave á Farisa-aha, antara Saduki-aha, kerten an tega ye á emnde gergere buwa am jáháva ñanna. ⁸ Saduki-aha, itare fartareka dekideki áte elva a tse á emnde am faya na. Ma malika-aha, ma shedekwe á uwe keni baaka dekideki. Amá Farisa-aha wá, fartarfe ganakini ankwá duksa-aha ñanna bademme.

⁹ Am garanvege gajawe-aatare yaikke á ba an ká kwará á dem zhegela, ta naba tsetehe ge emnde umele am malum-aha á *tawraita na ta Farisa-aha, ta ngyaingyesaa ice, a ba itare: «Shaṇeránka ṇere haypa áte zhel na ba palle keni. Watse ba jirire a ndansaa ba shedekwe, bi malika á Dadaamiya elva ka wá, dey ka!»
¹⁰ Tsarantetse gajawe yaikke zlaḃe ádaliye, a naba ja ge lyawa male á sawji-aha na geni a dzadzaraaka Paul, a naba belaa sawji-aha-aara, ta tsekwehe á dem jáháva ṇanna, ta de tedese Paul am jáháva, ta dalese an ṇane á dem dala-aatare. ¹¹ An vayiya ba vacite ṇanna wá, Yaakadada a naba maranse ire-aara ge Paul, a ba ṇane á elvan ge ṇane: «Gazleka dekiḃeki! Magakanaamága seydire áte ya am huḃe á Urusaliima áhuna, yá kátá ká de emmága ba estuwa am Rauma keni.»

Yahudiya-aha ta puwaa ḃuwe áte shifa á Paul

¹² An enlya makuralla-aara wá, Yahudiya-aha umele ta naba zlauhe am ndaha, ta zu ba waḃa-aara geni ba uwe keni tá zeka, tá sheka dekiḃeki, sey má jareja shifa á Paul. ¹³ Emnde na ta ṇḃuḃaa sawari á una ṇanna ta kul ufade an duksa. ¹⁴ Daaci ba zlalá-aatare ádeza male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha, a ba itare tá elvan ge itare: «Náwa ṇere ṇa zu ba waḃa-aara, ganakini ma uwe keni ṇá feka áte we á ṇere dekiḃeki, sey máki jaṇerja shifa á Paul. ¹⁵ Kina kure wá, belawanveḃela ba we ge male á sawji-aha á Rauma, ganakini a sakuránsa Paul á se katafke á *kendekyiya yaikke. Magaumága

ba seke kwá se kya shairiya-aara á ba an jirire, náwa ñere ñá de puwanve ßuwe, ñá zlánaazle shifa-aara, á se cuwakurvaaka kure ðekideki.»

¹⁶ Amá anjwa egdzere zhele, egdza á egdza emmenara mukse ge Paul, ñane cenáncena lámare ñanna. Daaci ba zlála-aara ge ñane á dem dala á sawji-aha, a de fanem elva ñanna am vuwa ge Paul. ¹⁷ Paul a ðante sawji palle, a ba ñane á elvan ge ñane: «Kwaye danda egdze na ádeza male á kure, aßaba anjwa názu á de ndaaná ñane.» ¹⁸ Sawji na a naba puwansehe ge egdze na ádeza male-aatare, a ba ñane á elvan ge ñane: «Anjwa dangay palle zhera-aara Paul, a bántsa ñane yá saká egdze na, aßaba anjwa názu á se ndakndáha.» ¹⁹ «Ane!» a ba male na, a ñaa egdze ñanna áte erva, a gapse antara ñane ba itare ta buwa, a ba ñane á elvan ge ñane: «Enndáha elva á ña.» ²⁰ A ba egdze na á elvan ge ñane: «Kwaye Yahudiya-aha zlaruzle am ndáhá, ganakini tá se ndavaku Paul makuralla geni ká dateránda á de katafke á *kendekyiya á ñere yaikke, tá se magán ba seke watse tá de kya shairiya-aara á ba an jirire am kendekyiya, ²¹ amá ceneka ndáva-aatare ðekideki. Aßaba emnde kul ufaße ju duksa tá de puwa ßuwe áte Paul, ta zu ba waða-aara geni ba uwe keni tá zeka, tá sheka ðekideki, sey má jareja shifa-aara. Kina wá, itare zlarauzle am ndáhá-aatare baðemme, a juwa tá ufa ba jawapa na ká de vatertá ka.» ²² «Ane!» a ba male á sawji-aha na. «Ezzlála kwa, amá ndanka ma ge ware keni ganakini ka se mbediyumbede.»

Male á sawji-aha á daná Paul ge raizhaun

²³ Am iga á una nanna maa, a detaa male-aha buwa am sawji-aha, a ba nane á elvan ge itare: «Jawammeje sawji-aha deremke buwa, emnde a belsa kul vuye, emnde na tá duwa an upa am erva keni deremke buwa. Baɗemme á kure ngwadawápsenɗwade, watse kwá maga shula á dem Kaysariya am saa maselmane á vayiya. ²⁴ Puwaupuwa belsa-aha na watse kwá dá Paul átekwa ba lapilayye, ba slerba a sera-aara keni a kedfeka, sey kwá de fanem am erva ba ge raizhaun, ba ge Failikus an ire-aara.» ²⁵ Daaci a puwaterte nalmesheri, a vaterte am erva, a ba nane:

²⁶ «Ambarka á na sleksu Failikus: Ba iya Kalawdiyus Lisiyas, yá anɗkwa gak use-aaruwa. ²⁷ Zhel na kwaye tá anɗkwa á dakánda na wá, ta eksevaa Yahudiya-aha, tá kátá já ba shifa-aara. Amá de cenanáncena ya ganakini nane keni ba ura Rauma, daaci ya naba duhe antara sawji-aha-aaruwa, ya lyanse am erva-aatare. ²⁸ Ya kátá dise jirire á názena ni Yahudiya-aha ta yaa zhel nanna aɗaba nane, ya naba danhe á de katafke á male-aha-aatare am *kendekyiya. ²⁹ Amá názu ya disaa ya am mága-aatare nanna wá, hyafka ge ja shifa á zhel na, ma ba ge ngudanaa am dangay keni, aɗaba ta gajawe á ba arge názu am *tawrait-aatare. ³⁰ Amá a sem ge ura a se mbediyuhe wá, a ba nane: Yahudiya-aha ngudarnaanguda sawari-aatare geni sey máki jareja shifa á Paul. Aɗaba una nanna, yá anɗkwa bela emnde-aaruwa ba watsewatse tá dakánda zhel nanna ge ekka. Ya ndaaterndáhá ge

kelaade-aha á zhel ɲanna geni a de puwarpuwa ugje-aatare ázeɲa arge ɲane.»

³¹ Daaci sawji-aha wá, itare ta maganaa á ba áte una ta ndaaterndaha na. Ta eksante Paul, á ba an vayiya ɲanna, ta danhe emtsaade á dem Antipatris. ³² Makuralla-aara wá, ta eptsehe ge emnde na tá an sera na, ta yaa sawji-aha na tá áte belsa-aha tá anjwa á dándá. ³³ Ba demda-aatare ge sawji-aha na am Kaysariya, ta vante nalmesheri na ge raizhaun, ta yaa Paul am erva-aara. ³⁴ Raizhaun a ndaase nalmesheri na catte, daaci a ndavanu ge Paul, a ba ɲane: «Ka ura á haha-ara?» A shantuwa estuwa geni Paul ura haha á Silikiya. ³⁵ Daaci a ba ɲane á elvan ge ɲane: «Watse yá kya shairiya á ɲa má saremsa emnde a dágala á ɲa.» Daaci a ba ɲane á elvan ge sawji-aha: De belawembela Paul am hudga na ndza a nderanaa sleksu *Hirudus na.

24

Yahudiya-aha tá anjwa á puwar ugje ge Paul

¹ Am iga á háre ilyebe, lauktu a semhe ge Ananiyas male á *liman-aha á sem Kaysariya. A sawa antara male-aha á Yahudiya-aha, antara Tairtulus, ɲane edda una diyaadiya shairiya-aha á ɲgumna a Rauma ba shagera na. Daaci duwa-aatare á de katafke á Failikus, ta de puwar ugje ge Paul ázeɲara. ² Daaci d'aranted'áhá Paul á sawa, Tairtulus ɲara a naba fantau ge tsáká elva áte Paul, a ba ɲane á elvan ge Failikus: «Ambarka á ɲa, adaba barka á ɲa una anjwa hairire am larde na; adaba kwakyire

á enkale á ña am slera-aha, duksa bademme tsemaartse am larde á miya. ³ Njá ankwá á slafaká we á ñere kwakya adaba názena ña shanaa ñere ázeña bademme na. ⁴ Hyainefka ba názara keni ge tsakakaa elva kwakya á katafke á ña, amá adaba kemaarire á ña wá, tásle á ña cenañervaacena egdza elva á ñere na ba cekwaanğudí. ⁵ Njere wá, ña bera zhel na kelaade jipu. Bademme á Yahudiya-aha na tá am huđe á duniya a weshatertaa ba ñane. Ba ñane ñanna zlađe adaliye una male á emnde a dába náza tsaha á ura Nasarátu. ⁶ Zlađe adaliye, á kátá á nyamala mashidi á ñere. Mázla-aara wá, ña naba eksevaahe. ((Njá kátá maganá shairiya áte una am *tawraitá á ñere, ⁷ amá a se lyevaahe ge Lisiyas male á sawji-aha á ba an ndzedá am erva á ñere. ⁸ Daaci a bañernaa ba Lisiyas ganakini ñá sawa ásezeña.)) Mákí ká ankwá á ndavanundave wá, watse ká diyeddiya ba ka keni, geni ña emnde a jirire ba ñere.» ⁹ Yahudiya-aha ta farhe zlađe adaliye, a ba itare: Elva na a tsakanaa Tairtulus na, ba palle keni baaka fida am huđe-aara, bademme ba jirire.

Paul ankwá á ndáhá elva áte ire-aara á katafke á Failikus

¹⁰ Daaci a maganaa nalaama ge Paul an erva, geni ñane keni a enndáhá elva-aara. A ba Paul: «Ámbarka á ña, diyandiya ganakini gákga yawe kwakya ka sleshairiya am larde na. Adaba una ñanna, yá higa á ba an higa ge ndakse elva áte ire-aaruwa. ¹¹ Duwa-aaruwa á dem Urusaliima ya de kezlan ugje ge Dadaamiya

wá, máki ká habaza sera-aara, bademme keni á jauka am háre kelaawa ju buwa. ¹² Sharika am gajawe antara ura am *mashidi yaikke, ma am egdzar *mashidi-aha á Yahudiya-aha, ma am huđe á ekse keni đekideki. ¹³ Ba emnde ɲanna náwa itare na keni tá sanseka názena ni ta yiyaa adaba ɲane na. ¹⁴ Názu yá an ɲane ge ndakndáhá náwa yá á katafke á ɲa wá, iya yá aɲkwa á maganá slera ba ge Dadaamiya na ndza ta đabanaa eggye-aha á ɲere na palle, yá aɲkwa maganá an uɲɲule aɲwaslire na a ba itare una wecire na. Amá ba jirire, iya fantarfe áte názena am *tawraita, antara elva á nabi-aha bademme. ¹⁵ Iya keni tamtamire-aaruwa á ba áte názena ni tá aɲkwa á tamaná itare. Yá an táma geni watse Dadaamiya á tsatertetse emnde am faya, emnde a jirire, antara emnde a mándzawe bademme. ¹⁶ Adaba una ɲanna yá aɲkwa á wawa geni a njaninja lapiya á katafke á Dadaamiya, antara á katafke á emnde bademme.

¹⁷ «Am ya magaa yawe kwakya ya baaka am Urusaliima, ya naba saa, ya sawa an shunɲu ge melateru ge emnde a larde-aaruwa, ya se vante antara sadake-aaruwa ge Dadaamiya. ¹⁸ Náwa názu ya de maganaa ya am mashidi am sarte na ta eksiyeksa ɲanna: Emtsaafde wá, iya keni ya dem dágave á emnde na tá aɲkwa á bára na. Ndza baaka dikele á emnde ázerwa, baaka hula đekideki. ¹⁹ Amá ndza tá aɲkwa Yahudiya-aha umele ta sawa á sa am haha á Aziya wá, ma andze tá ndaaka itare máki aɲkwa duksa mándzawe ta naana itare am mága-aaruwa. ²⁰ Emtu máki aɲkwa haypa na ta shanaa itare áte

ya am sarte na ta de tsiyaa á katafke á male-aha na, a ndarndaha ba emnde ɲanna náwa itare. ²¹ Máki elva-aaruwa ba una ya ndaase á ba an ká kwára, a ba ya á elvan ge itare: Kwa tsiyaa am shairiya vatena na wá, adaba fantarfe áte tse á emnde am fáyá baaka duksa umele.»

²² Am Failikus diyaadiya njá á emnde a fetarfe, a naba daa shairiya ɲanna á de katafke, a ba ɲane á elvan ge itare: «Sey má samsa Lisiyas male á sawji-aha, lauktu watse yá ica shairiya á kure.» ²³ Daaci a ba ɲane á elvan ge male á sawji-aha na Paul am erva-aara na: «Eptsanaaptsa zhel na á dem bere, de fawanufe hyema ba shagera, amá wá, fawarka zlada, yawáteryá slakate-aha-aara, a darduwa á dezejara, a magaranánmaga nampire.»

Waazu á Paul á katafke á Failikus antara Durusilla

²⁴ Am iga á hare cekwaangudí maa, samsa Failikus, tá antara mukse-aara Durusilla gyaale á Yahudiya-aha, daaci ta dahanante Paul ge cena elva a fetarfire áte Yaisu *Almasiihu am mbuwe-aara. ²⁵ Daaci fantaufa Paul ge tsaka elva-aha áte njá am jirire na baaka duksa mándzawe áte edda-aara dekideki, antara elva a kwára vuwa, geni á kwaruwa estara ura vuwa-aara, antara elva a shairiya á emnde na watse á kyaná Dadaamiya am halavuwa á duniya. Amá gazlaagazla Failikus, a ba ɲane á elvan ge Paul: «Ezzlala kwa mázla-aara, watse yá dakdáha zlafe ádaliye vacite umele má shanásha sarte.»

²⁶ Zlafe ádaliye, Failikus maa, ɲane a kurken

watse Paul á vante egdza shungu. Adaba una nanna, máki shekwaashekwa wá, ba á edfáhá ádezenara tá de shá uya kerde.

²⁷ Yawe buwa kalkale Paul á ba am dangay, dem sarte na ta naba daa Failikus nanna, ta saa Paurkiyus Faistus á sem kela-aara. Daaci Failikus a naba yaa Paul am dangay, adaba a kataa háyá áza Yahudiya-aha.

25

Paul á kátá á kyáná slekse á Rauma shairiya-aara

¹ Sawa á Faistus á sem haha nanna keni zlafe ba hare keye, amá a naba tsete am Kaysariya, a zlala á dem Urusaliima. ² Daaci male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha umele ta de puwar ugje ge Paul á katafke-aara keni. Baira a ba itare tá elvan ge Faistus: ³ «Máki ká bashaneraabasha wá, saneransa Paul á sem Urusaliima.» Ta ndavanu estuwa ge slekse na wá, adaba zlarauzle am ndaha-aatare, tá kátá ja shifa á Paul áte baráma. ⁴ Amá a nwete ge Faistus, a ba nane á elvan ge itare: «Paul ankwá am dangay, iya keni yá eptsa ba kina á da. ⁵ Máki ankwá haypa na a maganaa zhel nanna wá, a dabanidába male-aha á kure á dem Kaysariya nanna, tá de puwar ugje-aatare áhuwa.»

⁶ Faistus haraahare ázetare am Urusaliima, a magaa hare tiise, ma kelaawa keni á hiephye, lauktu a eptsehe á sem Kaysariya, ta saa á dabaná male-aha á Yahudiya-aha nanna. Makuralla-aara, a de njehe am bere á shairiya, a ndaase elva-aara, ta de sanaa Paul. ⁷ Ba ta

puwete ice-aatare áte Paul Yahudiya-aha na ta sawa am Urusaliima na wá, ta naba jantaave ge Paul, ta fantau ge tsaka elva-aha na bademme ba ser haypa na áte ñane. Ta icar sera, amá dzegwaránka njante jirire á názena ta tsakanaa itare ñanna ðekidèki. ⁸ Amá a tsete ge Paul, a ndaase elva áte ire-aara, a ba ñane: «Iya baaka haypa na ya maganaa ya ðekidèki, ma áte *tawraitá á Yahudiya-aha, ma áte *mashidi yaikke, ma áte male á larde á Rauma keni.»

⁹ Am Faistus á kátá háyá áza Yahudiya-aha, a ba ñane á elvan ge Paul: «Wayak-wáyá emtu dem Urusaliima geni yá de ica shairiya á ña á ba áhuwa, adaba ugje na ta puwakarpuwe na?»

¹⁰ A ñwete ge Paul, a ba ñane á elvan ge ñane: «Náwa iya yá tse am tate á shairiya áte náza á ñgumna a Rauma, yá kátá á icevica shairiya-aaruwa á ba áhuna, ganateruka ya haypa ge Yahudiya-aha ba ka keni diyakdiya bademme.

¹¹ Ma andze ankwá haypa na ya maganaa ya, hyephye ge ja shifa-aaruwa wá, ma yá kwaleka shifa-aaruwa ðekidèki. Amá am baaka jirire am puwa ugje-aatare na ta se puwiyar ge iya na wá, yá dzegwánka faterem shifa-aaruwa am erva ba estuwa. Tasle á ña dándá shairiya-aaruwa ádeza male á larde á Rauma.» ¹² Daaci Faistus a ðahaterete male-aha na tá am ekte ge ñane na. Zlaruzle am sawari-aatare, a ñwanante ge Paul, a ba ñane: «Ka ndavanaa ba ka tsawe geni yá dákda ádeza male á larde á Rauma wá, ba tá dákdekwa ádezenara mazla-aara.»

Paul á katafke á sleksu Agaripa ta antara

Bairnike

¹³ Haraahare cekwaangudí wá, samsa sleksu Agaripa, tá antara Bairnike, ta se gan use ge Faistus. ¹⁴ Am haraahare cekwa áhuwa, Faistus a naba shanu elva a Paul ge sleksu Agaripa, a ba ñane á elvan ge ñane: «Ankwa zhel umele an ñgudá áhuna, kwaye ta eksanaa am zamane á Failikus, amá a yán ba estuwa zlahe kyaaveka shairiya-aara. ¹⁵ Am sarte na danemda ya am Urusaliima, ta puwar ugje zlahe ádaliye male-aha á *liman-aha, antara male-aha á Yahudiya-aha umele ázerwa, ta biyantsa itare: Sey yá mbedanaambeda am shairiya. ¹⁶ Daaci a ba iya yá elvan ge itare: Am shairiya á emnde a Rauma wá, tá mañka estuwa. Sey tá jatermeje emnde a puwar ugje ge ura, antara edda una ta puwar ugje na, ñane keni á shánsha baráma, á ndaasendahe elva áte ire-aara. Má baaka una wá, á taa gevka. ¹⁷ Itare keni ta naba sawa antara ya, iya keni se njanka an elva ñanna d'ekideki; ba makuralla-aara wá, ya naba dem bere á shairiya. ¹⁸ Ta tsetehe ge kelaade-aha á zhel ñanna, ta ndaase elva-aatare bademme, mbate ba palle á elva yaikke na a guwaa ñane keni baaka. Iya wá, ndza ya kurken ankwa elva yaikke a guwaa ñane. ¹⁹ Tá ga jawe á ba arge elva-aha na am nadina-aatare. Ankwa zlahe adaliye zhel umele zhera-aara Yaisu ñane emtsamtsa, a ba Paul tsetse am faya, ankwa an shifa. ²⁰ Am iya keni diyanka sera á elva-aatare ñanna, a ba iya yá elvan ge Paul: Ká eksaareksahe dem Urusaliima, tá de kya shairiya á ña na áhuwa? ²¹ Amá a ba Paul: Tasle á ña dándá shairiya-aaruwa ádeza

male á larde á Rauma. Daaci a ba iya yá elvan ge emnde-aaruwa: Eptsawanaptsa emtsaade á dem bere. Kina watse yá belaná ádeza male á larde.»

²² A ba sleksu Agaripa á elvan ge ñane: «Iya keni yá kátá cenevaacena á ba an hyema-aaruwa elva á zhel ñanna.» «Watse ká cenevaacena kwa makurálla,» a ba Faistus.

²³ Makuralla-aara wá, njaanja samnawa, emnde tá anƙwa á puwa sleksu Agaripa, tá antara Bairnike á dem bere á jáháva, itare wá, tá am dágave á sawji-aha, antara male-aha á larde. Ba demda-aatare wá, a ba Faistus: A saransa Paul. Ta sateranhe. ²⁴ Daaci a ba Faistus: «Ya ndaa ba kure sleksu Agaripa, antara kure emnde na kwá antara ñere am huđe á bere na baďemme: Zhel na náwa ñane á katafke á miya na wá, Yahudiya-aha baďemme ta se puwar ugje ázerwa. Ma áhuna, ma ya dem Urusaliima keni, tá biya ba a njeka zhel ñanna an shifa. ²⁵ Amá iya wá, shanáńka haypa á zhel na ba palle keni am elva-aha-aatare ñanna hyefhye ge ja shifa-aara. Iyau, a ndavanaa ba ñane tsawe geni yá dándá shairiya-aara ádeza male á larde á Rauma wá, kina ya magaa niya ge dáná á dehuwa. ²⁶ Amá baaka elva a jirire na yá puwante ge male á larde am elva a zhel na. Ya sanaa aďaba una ñanna á se katafke á kure, kwakya-aara ba ka ámbarka á ña sleksu Agaripa, geni yá shansha názu yá puwetepuwa má zlamiyuzle am hábaza sera á elva ñanna. ²⁷ Aďaba eksaaka ire-aaruwa dá dańgay, tá de kya shairiya-aara am tate umele ni, jirire á názena ta se puwar ugje aďaba ñane keni, yá taa palanaaka na.»

26

Paul anƙwa á baná jirire-aara ge Agaripa

¹ A ba sleksu Agaripa á elvan ge Paul: «Kina wá, ká naba ndáhá elva áte ire á ɲa.» Daaci a ketaa erva-aara Paul, a fantau ge ndaha elva áte ire-aara, a ba ɲane:

² «Ambarka á ɲa sleksu Agaripa, vatena wá, yá higa jipu ge ndaase elva áte ire-aaruwa á katafke á ɲa, yá higa ge ndaase názena ni ta puwiyar ugje Yahudiya-aha adaba ɲane na bademme. ³ Kwakya-aara wá, ervaunɗe-aaruwa á higa adaba ekka diyakdiya naɗe-aha á Yahudiya-aha, antara názena á saterá gajawe ge itare bademme. Adaba una ɲanna, tasle á ɲa fifa ervaunɗe, cenivaarcene elva ɲanna.

⁴ «Bademme á Yahudiya-aha diyardiya nja-aaruwa, diyardiya nja-aaruwa am egdzarire am dágave á emnde-aaruwa, antara nja-aaruwa am Urusaliima bademme. ⁵ Ta diyise werre Yahudiya-aha. Ma andze wayarwáyá wá, ba itare keni ma tá ndaasende nja-aaruwa werre am sarte na yá am dágave á emnde á miya *Farisa-aha, ndza ɲannaɲa nadina á miya an ervaunɗe-aaruwa palle, janateruje ge Yahudiya-aha umele. ⁶ Ta siyaa á sem shairiya na wá, adaba fantarfe áte názena ni Dadaamiya a magateraa waada-aara ge eggye-aha á miya werre, a bántsa ɲane watse á de vaterteva ge emnde-aara na. ⁷ Bademme á emnde á miya jeba-aha gergere kelaawa ju buwa na, tá anƙwa á tama ba duksa ɲanna am ire-aatare. Adaba una ɲanna, an vayi vacika tá anƙwa á kezlan ugje

ge Dadaamiya. Ta puwiyar ugje Yahudiya-aha á miya adaba ba tama áte duksa nanna ámbarka á na slekse! ⁸ Kure Yahudiya-aha na kwá áhuna na, ábi diyamidiya miya ganakini Dadaamiya á de tsatertetse emnde am faya? Ay labara kena kwá fetarka?

⁹ «Werre wá, ba iya an ire-aaruwa keni ndza baaka názu maganka áte emnde a daba Yaisu ura Nasarátu, geni a nyainyairanvenyainye á ba an we-aatare zhera á Yaisu. ¹⁰ Názu ndza ya maganaa ya am Urusaliima ndza ba una. Male-aha á *liman-aha ta vite hákuma ba ge nane, geni ma ya shateraa áme keni, yá halaterá á ba á dem dangay. Ya ngwadáa emnde a fetarfe kwakya. Má ta kyaterá shairiya á emtsa, yá ba: Yawwaa shagera! ¹¹ Bademme á tate na ankwá *mashidi á Yahudiya-aha átekwa, ya de shateru laruwa kwakya am hude-aara, baaka názu ndza maganateranka geni a puwaranvepuwe fetarfire-aatare. Mbertembera ervaunde-aaruwa wá, dem ekse á emnde keni ya dabateremhe, ya de magateraa palása.»

*Paul ankwá á ndáhá elva a fetarfire-aara
(9:1-19; 22:6-10)*

¹² «A tsitaa ba una nanna vacite umele ge dem Dimaska, male-aha á *liman-aha ta naba vite hákuma bademme, antara nalmesheri am erva, geni yá de maga hákuma-aaruwa áhuwa. ¹³ Daaci ba ná ankwá á zlálá antara kwakwáne-aha-aaruwa, magamaga vacitire wá, a naba tsekwanjerarhe ge parakkire umele á sa am samaya wá, jauje ba ge vaciya piyuuwe

an wulwulire, a se jaŋertaavehe; ¹⁴ kreppe mbadaŋermbáda á dem áhá bademme. Daaci yá cena ba kwára á ndahi elva: Sawulu! Sawulu! Labára ká magiyá palasa? An degdegire á ire na ká aŋkwa á maganá ka na wá, ká aŋkwa á maganná palasa ba ge ire á ŋa, seke názá á dalau na á shá wáwa áza edda-aara an serawda. ¹⁵ Ya ŋwanante: Ka ware ŋane Yaakadada? Ba iya Yaisu na ká aŋkwa á maganá palasa na, a ba Yaakadada. ¹⁶ Amá wá, naba tsetse, tsaatse an sera á ŋa. Ya marakaa ire-aaruwa, adaba ya eksakse ganakini ká gevge sleslera-aaruwa. De ndaterndaha bademme geni ka nina vatena. Názu watse yá marakaná á katafke na keni, sey ká ndaterndaha bademme ge emnde. ¹⁷ Yá beláká á dem dágave á Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele, yá lyakselya am zlada-aha na watse tá fáná itare áte ka. ¹⁸ Yá belak geni ká de weratertá ice, ká de satersese am tabedammire, ká saterá á sem parakkire, ká ŋezlatersá am erva á Shaitaine, ká saterá á sem *kwára á Dadaamiya. Yá beláká á deza emnde ŋanna, geni a fartarfe áte iya, tá shansha bára haypa-aha-aatare, tá shánsha slede-aatare am dágave á emnde á Dadaamiya.»

Paul aŋkwa á ndáhá elva á slera-aara

¹⁹ «Adaba una ŋanna, ámbarka á ŋa sleksu Agaripa, ya maganaa fesarfire ge Yaakadada am názena a marinaa ŋane á sá am samaya bademme na. ²⁰ Ya naba fantau ge magateraa waazu ge emnde a Dimaska emtsaade, antara ge emnde a Urusaliima, lauktu ya jaa dába

am larde á Yahudiya-aha bademme, lauktu ya fantau ge dem larde á emnde a jeba umele. Ya daterndáhá bademme geni a sarsawa á sem sera á Dadaamiya, a magarmága tuba arge haypa-aha-aatare. Ya ndaterndáhá geni a magarmága shagerire, ta de disa áte una nanna emnde geni magarnaamaga tuba a jirire. ²¹ Ta eksiya adaba ba una nanna Yahudiya-aha am mashidi, tá kátá já shifa-aaruwa na, baaka umele d'ekid'eki. ²² Amá a naba tsufitehe ge Dadaamiya, sem vatena zlahe yá á ba an shifa. Tse-aaruwa kina á katafke á zlamaha keni yá ndaater ba una nanna, an egdzara-ka, an male-aha-ka. Baaka názu yá ndatera ya ge emnde máki názena ndza a ndahanaa Muusa, antara nabi-aha umele, ta bántsa itare watse á gevge na ka. A ba itare: ²³ Watse *Almasihu á shu zladfa kwakya, lauktu á emtsa, watse á gev slezuŋŋwe á emnde ge tsete am fáyá, geni á se baterná nane ge Yahudiya-aha, antara emnde a jeba umele, geni a saresse am tabedammire á sem parakkire.»

Paul anƙwa á d'aha sleksu Agaripa á sem fetarfire

²⁴ Am Paul anƙwa á ndáhá elva áte ire-aara estuwa, a naba valarhe ge Faistus á ba an ka kwara: «Ká an shaitaine emtu Paul? Kwakyire á diya á na na a gakve an shaitaine ka!»

²⁵ A nŋwete ge Paul: «Yá an shaitaine ka ya ámbarka á na, yá á ba an enƙale-aaruwa. Elva a jirire una yá anƙwa á ndaaná ya. ²⁶ Sleksu Agaripa wá, nane diyaadiya elva-aha nanna bademme, baaka názu á kedanarkedfe,

adaba gavka duksa na ta maganaa an shebe. Adaba una nanna, yá anƙwa enndáhá ba parakke á dem hyema-aara. ²⁷ Faktarfe emtu áte elva á nabi-aha ámbarka á na sleksu Agaripa? Diyandiya ganakini faktarfe áte itare bademme.» ²⁸ A ba sleksu Agaripa á elvan ge Paul: «Ka kurken ká naba givege slefetarfe áte watsewatsire ba estuwa?» ²⁹ A ba Paul á elvan ge nane: «Ma áte watsewatsire, ma á shekwaashekwa keni, iya wá, yá anƙwa á nala Dadaamiya, geni ekka palle ka, amá kure emnde na kwá anƙwa á cena elva-aaruwa bademme na kwá gevge ba seke iya. Amá a jakurnaaja Dadaamiya zawa na áte ya na.»

³⁰ Daaci tara slekse antara mukse-aara Bairnike, antara raizhaun, ira emnde na tá antara itare bademme tsarettse áhuwa. ³¹ Zlarzlálá áhuwa wá, tá anƙwa á ndahaná am dagave-aatare ganakini baaka haypa na a guwaa zhel na hyefhye ge ja shifa-aara, ma ge dáná á dem dangay keni. ³² A ba sleksu Agaripa á elvan ge Faistus: «Zhel na ma andze ndavaaka da shairiya-aara ádeza male á larde á Rauma wá, ma mi naba belanaabela.»

27

Tá anƙwa á dándá Paul á dem Rauma

¹ Am njarantenja geni watse nájá zlalá á dem Rauma am haha á Italiya, daaci ta fanem Paul, antara dangay-aha umele am erva ge Yuliyus male á sawji-aha na tá d'aháterá an emnde na wá, ta sawji-aha á male á Rauma na, watse nájá zlalá an paare á yawe. ² Daaci na demhe am

paare umele a sawa am Adaramitiya, anƙwa á eptsá á da, watse á de tsaatse áte we á haye-aha am ekse-aha gergere am kwara á Aziya. Daaci ƙa zlála am huđe-aara, anƙwa Aristarkus antara ƙere, ƙane ura ekse á Taisalauniki am haha á Makiduniya. ³ Makuralla-aara wá, daƙeraada am Sidaun. Am Yuliyus anƙwa á zanvaarze kwakya ge Paul, a naba vante baráma ge deza slakate-aha-aara am huđe á ekse, geni tá magannaamaga egdza duksa. ⁴ Eptsaptsa á sawa am huđe á ekse maa, ƙa demhe zlábe ádaliye am paare, ƙa dábá ba we á haye we á haye, am ice á haha á Kiprus á kya dalbe ƙanna baaka effeya, adaba kwakya effeya am dágave á haye, á berháƙerá á sem kataliya. ⁵ Daaci ƙa ebzu haye átevege haha á Silikiya, antara Pamfiliya, daƙeraada am ekse á Mira, am haha á Liziya. ⁶ Daaci male á sawji-aha na a naba shaneraa paare umele áhuwa, paare ƙanna kwaye a sawa am haha á Alaikzandriya, á dem haha á Italiya. A ba ƙane, daumiyemda am paare na, ƙa demhe.

⁷ Amá ƙa zlála á ba an enƙale an enƙale, hare wanyara wanyara, lauktu zlahhe daƙeraada am Kinidus. Piyarertepiya effeya mazla-aara ge zlála am ndanƙire, daaci ƙa naba vecaava á dem ice á haha á Kiraita, ƙa desa á kya we á haha ƙanna, tate na tá dahaná an Salmauni na. ⁸ Daaci ƙa dábá ba we á haye átevege haha ƙanna, an zladá campaukkwe, lauktu daƙeraada am tate umele tá dahaná an tate á tsekwa paare shagera, tate ƙanna herzhe an ekse á Laseyya.

⁹ Kedaakeda sarte á ñere kwakya am shula ñanna, haa dedde munri á bára haypa, zlaɓe ñere ñá á ba áhuwa. Zlazlada jipu ge baka paare am sarte ñanna, adaba kwakya effeya. Adaba una ñanna a ba Paul á elvan ge itare: ¹⁰ «Emnde-aaruwa, kina wá, yá zhara shula á miya na watse zlazlada jipu mazla-aara. Paare á miya, antara kazlaña na bademme watse á badza, ba shifa á miya keni bi watse mí shanka.» ¹¹ Amá male á sawji-aha na cenaaka elva á Paul, ñane a fetaare á ba áte náza á edda á paare, antara slebaka paare ñanna. ¹² Emnde kwakya tá kátá zlala á ba á de katafke, adaba tate á tsekwa paare ñanna shagerka am sarte á ekhye á vátá effeya kwakya. Ma estara keni máki á gevge wá, tá kátá tá daada am Finike. Finike na wá, tate á tsekwa paare-aha umele am haha á Kiraita ñanna. Tate ñanna bañjire-aara á zhara á dem manem, á zhara á dem yala keni. Tá kátá de tsekwa áhuwa ñanna dem sarte na má zlauzle sarte á ekhye.

Valale átire á haye

¹³ Samsa egdza effeya fairfairfaire á sa am manem wá, itare ta kurken zlauzla mazla-aara, a ba itare: «Shamiyansha názena mí kataná miya.» Daaci ta naba tedese íre na tá tsa paare an ñane na am haye, ta dába we á haye á Kiraita ñanna an enjkale an enjkale. ¹⁴ Cekwaanɗudi wá, a naba tsekwa ge daada effeya tá dahaná an effeya á gedí wá, a danjerhe yiyye antara paare á ñere á dem dágave á haye. Effeya ñanna a tsekwa á sawa áte ire á wa á Kiraita ñanna. ¹⁵ Ta tápa tsanmaartse emnde a baka

paare ṅanna, amá jaterviiaaja, adaba valale ṅanna an ndzedá jipu. Daaci ta naba yanhe á danjerá effeya antara paare bademme. ¹⁶ Ba ankwá á danjerda effeya ṅanna wá, ṅa naba de shaa haha umele am dágave á haye, zhera á haha ṅanna Kawda. Na dem am ice á haha ṅanna am dalbe na á dem manem, lauktu ṅa shaa ire á nere cekwaangudi. Ta pelaa egdza paare á neza ire-aatare na an ṅudá áte paare yaikke. ¹⁷ Zlahhe ta femhe am paare yaikke geni a kedeka. Daaci ta naba ṅgwadaa paare yaikke ṅanna an zawa-aha á jamargaul na tá tsufa paare an ṅane na. Am sarte ṅanna wá, diyareddiye ganakini ankwá jáhá shiili á sehuna-aara ge haha á Libiya. Adaba una ṅanna, jaterja lyawa átuge shiili ṅanna geni a de ṅanaaka paare-aatare, daaci ta naba pelaa kacakaca na á ṅá effeya ge báká paare yawe á ba an ndzedá na, ta tsekwa náza tsa paare á haye, daaci ta yaa paare ba estuwa, á dáná ba effeya an enkale. ¹⁸ Amá válale ankwá á far ba sawa á ba an ndzedá. Makuralla-aara wá, ta naba válya kazlaja na am paare na á dem haye. ¹⁹ Wergekse, ta halantaa ba itare an erva-aatare emnde a mága slera am paare ṅanna kazlaja na tá tsufa paare an ṅane, ta puwanve á dem haye. ²⁰ Hare wányara-wányara puwanterteka ice á nere áte vaciya, antara terlyakwa-aha adaba válale jauje ge ndzedá, ba shifa á nere keni ndza tamanerka dekideki.

²¹ Haraare estuwa na, aley emnde na tá am paare zaruka ba názara keni. Daaci a tsetehe ge

Paul, a ba ɲane á elvan ge itare: «Ázara kwa jeba una emnde-aaruwa! Ábi ma andze kwa cenaa názá-aaruwa, ma baaka ura á tse am Kiraita ɔ́ekidɛki! Daaci ma andze á shamika palasa na, antara nasare yaikke na. ²² Amá táslawa á kure, gazlauka. Mi kedá ba paare ka wá, ba palle á kure keni á kedɛka shifa-aara. ²³ Ya ndahanaa adaba uwe estuwa, adaba Dadaamiya na yá anƙwa á maganá slera na a belive malika-aara an vayiya vatena, ²⁴ a ba ɲane á elvan ge iya: Paul, gazleka ɔ́ekidɛki, ká daada á de katafke á male á larde á Rauma. Dadaamiya a bashakaa shifa á emnde na tá am huɔ́e á paare na bademme ge ekka. ²⁵ Adaba una ɲanna, gazlauka dawalaa, iya fantarfe an Dadaamiya geni watse á magava á ba áte una a se binaa ɲane. ²⁶ Amá wá, watse á dámida válale, á de puwámíyá áte haha umele anƙwa am dágave á haye.»

²⁷ Daaci hare kelaawa ju ufaɔ́e á dáɲerá ba effeya átire á haye ɲanna tá ɔ́aháná an Maiditairaine na. An huɔ́e á vayiya wá, emnde a paare ta naba diyeddiye geni ɲa herzhe an haha umele. ²⁸ Daaci ta naba kuraa sladɔ́ire á yawe ɲanna an zawa ta ɲgudɛte ire átekwa wá, uksuwe kul buwa. Á katafke cekwaanƙuɔ́i ta ekkura ádaliye wá, ba uksuwe kelaawa jiiyyebe. ²⁹ Gazlargazla jipu geni a berhante effeya na paare á ɲere ádete nákwá umele am haye, ta naba puwem zawa-aha na an ɲgwadɔ́a daada ire-aha átekwa ge tsa paare na ufaɔ́e á dem haye á kya iga-aara, ta ufán ba zlahhe wera á ekse. ³⁰ Daaci emnde a paare tá kátá ɲezla shifa-

aatare, ta naba tsekwaá egdza paare á ɲezla shifa-aatare na á dem haye, amá ta magán ba seke tá puwa zawa-aha á tsa paare yaikke á kya katafke-aara keni. ³¹ Amá a ba Paul á elvan ge male á sawji-aha na, antara sawji-aha-aara: «Máki njarka emnde a paare na á ba am huđe á paare, ba palle á kure keni kwá ɲezleka đekideki.» ³² Daaci duwa á sawji-aha, ta naba icaa zawa na an ɲguda egdza paare átekwa na, zlazlálá egdza paare-aatare ɲanna á dem dágave á haye.

³³ Herzhe á wera ekse wá, a ba Paul á elvan ge itare bademme: «Náwa hare kelaawa ju ufade vatena, ba názara keni fakurteka áte we, kwá fá ba ervaunđe, taslawá á kure, sawmbare zawuze egdza duksa. ³⁴ Zawuze egdza duksa geni kwá shansha ndzedá ge ɲezla shifa á kure an ɲane. Yá ndaakur ba jirire: Ba úgje á ire á kure palle keni á kedfeka.» ³⁵ Ba a ndahese una ɲanna Paul, a eksante dafa, a tsetehe an ɲane, a slafanaa we ge Dadaamiya á katafke-aatare bademme, a kezlanve dafa na, a fantau ge ezza. ³⁶ Daaci bademme-aatare ekhyakhya ervaunđe-aatare, itare keni ta fantau ge ezza-aara. ³⁷ Kezlakula á emnde na tá am huđe á paare ɲanna bademme, ta deremke buwa an kul vuye ju unkwahé. ³⁸ De natenáhá huđe-aatare wá, ta fantau ge válya nalkame na am paare na, geni a đemanteka paare.

Yawe kyabanaakyábá paare

³⁹ Weraawera ekse, amá ma tá áme keni di-yarka emnde a paare đekideki. Amá ta naa shiili

am tate umele a zuwa yawe, haha á kya una, haha á kya una, daaci a ba itare: «Dawamiyanda paare á miya áte shiili ñanna, a de geyegeya áhuwa má mi dzegwándzegwa.» ⁴⁰ Daaci ta naba datsaa náza tsa paare na, ta yaa íre-aha ñanna am haye, ta palaa zawa áte duksa-aha na tá já kwána an ñane, ta ñgudaa kakakaca áte wafke-aara geni a demda effeya á dem hufe-aara ge baka paare. Daaci tá ankwá á zláá á dem tate á shiili na ba suuwe. ⁴¹ Amá ta naba de velyete áte jáhá á shiili am tate á jaja ire á yawe am haye ñanna, adaba gulaagula sladfire á yawe wá, a naba tsahe ge paare am tate ñanna, a ngyemhe ge we-aara am shiili, sawa á yawe an ndzedá a se kazlanve ukhyiye-aara.

⁴² Daaci sawji-aha tá kátá ceba dangay-aha-aatare geni a ñezlareka bi diyardiya wá yawe. ⁴³ Amá a naba piyartertehe ge male-aatare, adaba ñane wayaaka á emtsa Paul. Daaci ñane a vaterte baráma ge emnde na diyardiya yawe emtsaade zunñwe geni a warwa yawe, a de njarinja áte haha, ⁴⁴ lauktu a ba ñane á elvan ge emnde umele: «Ma ware á kure keni a eksanteksa nafa á paare na palle am erva, amá ñawanaña ba shagera, dabaudába ba emnde na á dete haha.» Nja segashe estuwa am yawe, ba uwe keni shajerka dekideki.

28

Paul am haha á Malta

¹ Am sessa shifa á ñere am haye ñanna ba layye, daaci ta banjaraa zhera á haha ñanna am

dágave á haye ɲanna, geni zhera-aara Malta. ² Emnde a larde ɲanna ta lyaɲervaahe an ervaunɗe-aatare palle. Yawe keni fantaufe ge hya, náwa iya á ba ekhye, amá emnde a ekse ɲanna ta mbaɲerante kára yaikke, lauktu ta fantau ge gaɲer use miyenne áte we á kára ɲanna. ³ Duwa á Paul a de halanu ceceme ge kára ɲanna maa, mbate anƙwa záhe na zlazlaɗa jipu na am huɗe-aara. Ba a cenaa hureffire á kára na záhe wá, a tsetehe am hare, a naba cuvaa Paul an slare áte erva tanduwalle. ⁴ Ba naranna emnde a ekse ɲanna záhe na an zleɲela áte erva á Paul na wá, a ba itare am dágave-aatare: «Baaka shaige-aara ɗekideki zhel na sleceba shifa á emnde. Aɗaba una ɲanna ma ɲezlaaɲezla ɗeme am haye keni, dadaamiya á miya na zhera-aara jirire na á yanka ɲane keni an shifa.» ⁵ Amá Paul a slatsaa záhe na á dem huɗe á kára, ba cekwaanɗuɗi wanteka ɗekideki. ⁶ Itare ta kurken watse á háhyá erva-aara, bi watse á mbeɗa á ba am tate ɲanna á emtsa, amá shekwaraashekwa, baaka názu á maganmága ge Paul ɗekideki. Ta eptsante elva, a ba itare mbate ɲane keni dadaamiya.

⁷ Anƙwa slekse á emnde a larde ɲanna zhera-aara Publiyus, anƙwa sleɗe-aara yiyiyeka an tate ɲanna, a daɲerhe ádehuwa, a de vaɲerte tate a zláva, ɲa gaa hare keye á ba am mba-aara emtsaɗe, lauktu ɲa segashe á sem huɗe á ekse. ⁸ Anƙwa eddeɲara ge sleksu Publiyus ɲanna lapika, á wáná kemaale, antara puwa huɗe na zlazlaɗa jipu na, a duhe ge Paul á de ezzhara. Daada Paul ázeɲara, a magari maduwa,

a puwarhe erva-aha-aara, a naba mbanaahe. ⁹ Am iga á una ñanna maa, ta naba semhe ge emnde na lapika vuwa-aatare am haha ñanna bademme áseza Paul, itare keni a mbateraaha. ¹⁰ Ta vañerte duksa kwakya ge marese zherwe na ta fanaa itare áte ñere. Am sarte na tsañeretse am haha-aatare watse ña dem paare ñá zláá keni, ta vañerte duksa camballe ge mága shula á ñere an ñane.

Paul daada am Rauma

¹¹ Ña gaa tere keye zlahe adaliye am iga-aara lauktu ña tse, ña zlala an paare umele, paare ñanna tá daháná an dadaamiya á wulhe-aha, kwaye a sawa á sa am Alaikzandriya. Ñane keni a se zu sarte á ekhye á ba am haha ñanna am dágave á haye na. ¹² Dañeraada am Sirakus, ña de gaa hare keye áhuwa. ¹³ Ña tsante áhuwa, ña dába ba we á haye we á haye, ña daahe á dem Rigiyus. Makuralla-aara, a fantau ge egdza effeya á sawa am manem, ña daahe á dem Pautiyauli á ba am hare buwa. ¹⁴ Ña de shaa emnde a fetarfe am ekse ñanna, ta ndavunjeruhe geni ñá gá hare maka ázetare. Kwaya ñane, ña daa estuwa á dem Rauma.

¹⁵ Am sarte na cenarácena egdzar mama-aha a ñere na tá am Rauma labáre á ñere, ta naba se yaiñeruhe am kwaskwe á Appiyus, emnde umele ta se yaiñeru am ekse umele tá daháná an Kampemañ keye. Ba a puwete ice-aara áte itare Paul, a naba ekhyehe ge ervaunñe-aara, ususe Dadaamiya á ba ñane.

Waazu á Paul am Rauma

¹⁶ Daŋeraada am Rauma maa, ta naba vante baráma ge Paul geni á njá an ire-aara, amá antara sawji palle á ufufa.

¹⁷ Am iga á hare keye maa, Paul a naba ɗahetaa male-aha á Yahudiya-aha na tá am Rauma á dezeńara. Jarammeje, a ba ɗane á elvan ge itare: «Ba estuwa egdzar mama-aha-aaruwa: Ba palle a haypa na ya maganaa ya keni baaka, amá ta naba eksivaawe am Urusaliima, ta vite ge Rauma-aha. Wallá ya ganu haypa ge jeba, wallá ya gu haypa áte naɗe-aha á eggye-aha a miya, ázareka. ¹⁸ Duwa á Rauma-aha maa, ta ndaviyu elva-aha. Am sharánka haypa áte ya hyephye ge keɗa shifa-aaruwa, tá kátá beliyaabela. ¹⁹ Amá eksararka Yahudiya-aha ɗekidɗeki ganakini tá beliyaabela na. Daaci baaka názu yá maganá ya umele, ya naba ndáva geni tá sá shairiya-aaruwa ásehuna, áza male á larde. Sanka ya á se icaterar sera ge emnde a jeba-aaruwa ɗekidɗeki. ²⁰ Ya ndavakuraa aɗaba una ɗanna, geni yá puwetepuwa ice-aaruwa áte kure. Zawa na kwá zharaná kure áte ya na wá, ya gu duksa umele ka, aɗaba ba edda una ni *Iserayiila-aha baɗemme keni tá aŋkwa á tamaha ba ɗane na.»

²¹ A ba male-aha na tá elvan ge Paul: «Ijere wá, shaŋeránka ɗere labáre á ɗa á sawa am Yahudiya. Ba palle á egdzar mama-aha á miya na a se mbeɗaŋeru elva áte ka geni ka gu duksa keni, naŋeránka ɗere. ²² Amá wayaŋerwáyá ɗá cenevaacena názu ká dzamaná ka. Aɗaba diyaŋerdiya ganakini ma áme keni emnde wayaraterka an emnde ɗanna ká am itare kina na.»

23 Daaci ta naba faa sarte. Vacite ɲanna wá, ta sawa á ba an saga, ta vayye jipu, ta se beraa Paul am bere na á njá amkwa. Paul a váha deppe, a fantau an enlya, dem lasar, aɲkwa á palaterá ba sera á elva-aha áte elva a njá am *kwará á Dadaamiya. A palateraa názu a ndahanaa *tawraitá á Muusa, antara názu am wakita á nabi-aha umele áte Yaisu bademme, geni itare keni a lyarvaalya. 24 Emnde umele-aatare lyarvaalya elva á Paul, amá emnde umele lyiyarka dekiŋeki. 25 Am diyaadiya Paul ganakini watse tá zlala an gajawe, zlaŋe kyareka emtsaade, a vaterte elva na náwa ɲane na, a ba ɲane á elvan ge itare: «Elva na a baternaa Sheŋekwe Cudeŋde ge eggye-aha a kure á kya an we á nabi Aisaya na wá, a ndaha ba jirire!

26 A ba Dadaamiya: Duwa de bateránba ge emnde-aaruwa: Tá de eccena ba shagera, amá tá cenevaaka. Tá de ezhara ba shagera, amá tá nánka.

27 Adaba degdege ire á emnde ɲanna, ta vanyaa hyema-aha-aatare geni a demka elva-aaruwa; ta hadaa ice-aha-aatare geni a naránka duksa-aaruwa; tá maga degde-gire á ire geni a demka elva-aaruwa á dem ire-aatare, geni a saremka á sem sera-aaruwa yá mbateraambe. Estuwa a ba Dadaamiya.»

28 Daaci a eksetaa elva-aara zlaŋe ádaliye Paul, a ba ɲane: «Amá wá, diyaweddiye ba shagera ganakini Dadaamiya a belaa labáre á lya emnde ádeza emnde a jeba umele keni. Itare wá, tá de eccena.» ((29 Ba a ndahese una ɲanna Paul wá,

ta naba tsetehe ge Yahudiya-aha ɲanna, ta naba
zlala, tá ámbera á gá jawe am dágave-aatare á
ba an ndzedá.))

³⁰ Paul a magaa yawe buwa kalkale am bere á
haya na a eksantaa ɲane, baɗemme á emnde na
tá dezeńara keni, á lyiyaaterá á ba am ervaunde-
aara. ³¹ A magateraa waazu ge emnde áte elva a
njá am *kwárá á Dadaamiya, a kwaraterse elva
a Yaakadada Yaisu *Almasiihu ge emnde á ba an
enƙale-aara, gazlaaka ɗekideki.

Wakita á Dadaamiya
La Bible en wandala

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wandala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

dec75dd5-4784-5059-aa00-668d508a6b0d